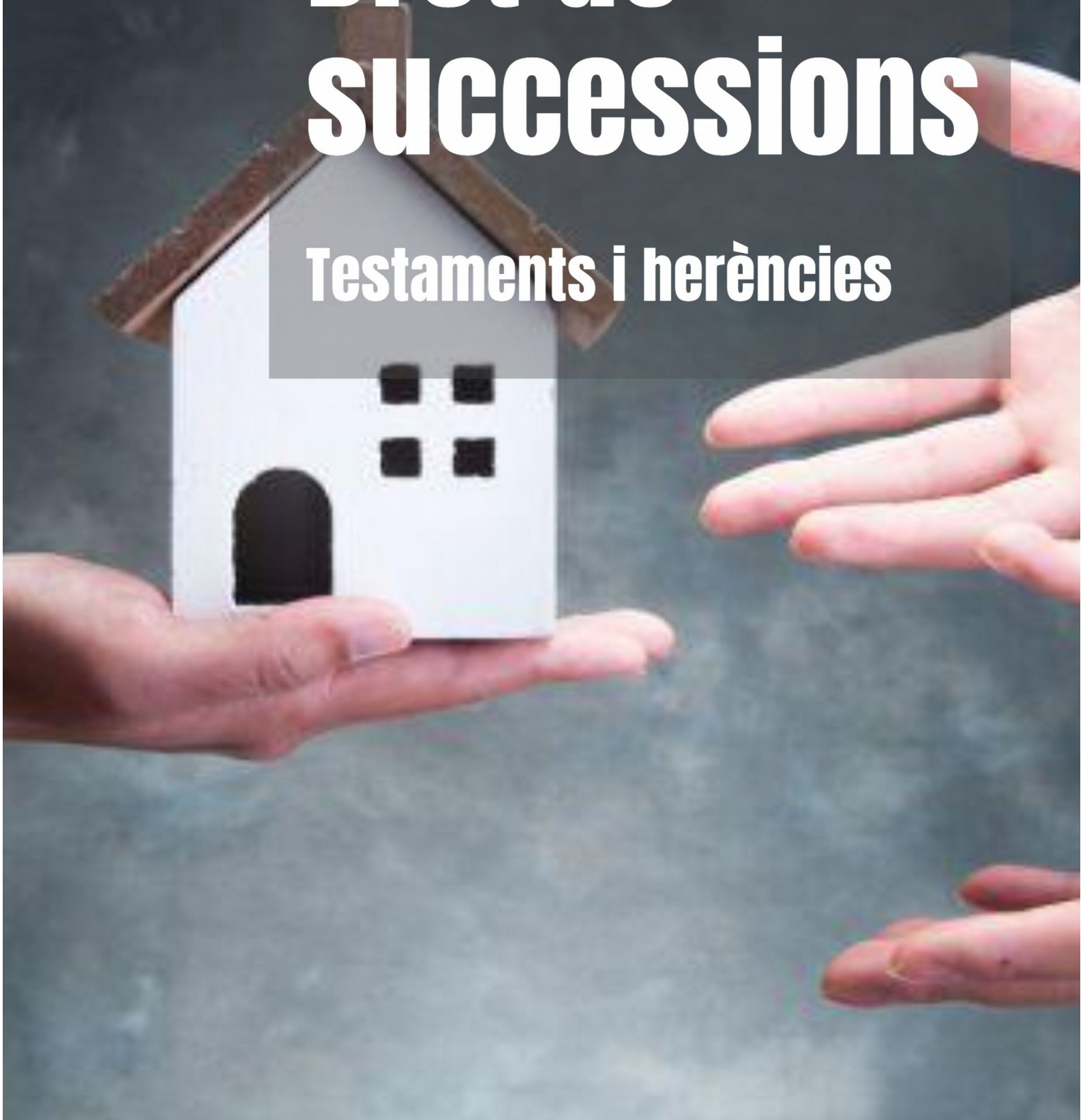

Dret de successions

Testaments i herències

CURS 2019-2020

Resum

En el present treball de recerca es pretén abordar, des d'un marc teòric i a través de l'estudi de tres casos pràctics, el procediment i els tràmits que es requereixen tant per a l'elaboració d'un testament com per a l'acceptació i recepció d'una herència en la successió testada i abintestada i la responsabilitat que comporta pels cridats a succeir el fet d'acceptar o rebutjar l'herència.

L'objecte d'aquest treball és fer un recorregut sobre el dret de successions, seguint els punts que s'han esmentat prèviament i, a més a més, determinar el possible impacte fiscal de l'Impost de Successions i Donacions dins del territori d'aplicació del règim general de l'impost. Amb tot això, a través de l'estudi del Codi Civil Català i del Codi Civil Espanyol, es procedirà a la seva comparació mitjançant l'anàlisi de dos testaments oberts.

Resumen

En el presente trabajo de investigación se pretende abordar, desde un marco teórico y a través del estudio de tres casos prácticos, el procedimiento y los trámites que se requieren tanto para la elaboración de un testamento como para la aceptación y recepción de una herencia en la sucesión testada y abintestato y la responsabilidad que conlleva para los llamados a suceder el hecho de aceptar o rechazar la herencia.

El objeto de este trabajo es hacer un recorrido sobre el derecho de sucesiones, siguiendo los puntos que se han mencionado previamente y, además, determinar el posible impacto fiscal del Impuesto de Sucesiones y Donaciones dentro del territorio de aplicación del régimen general del impuesto. Con todo ello, a través del estudio del Código Civil Catalán y del Código Civil Español, se procederá a su comparación mediante el análisis de dos testamentos abiertos.

Abstract

In this research work, it is intended to address, from a theoretical framework and through the study of three practical cases, the procedure and procedures that are required both for the preparation of a will and for the acceptance and receipt of an inheritance in succession tested and ab intestate and the responsibility that comes with the calls to succeed to accept or reject the inheritance.

The purpose of this work is to take a tour of the right of inheritance, following the points previously mentioned and, in addition, to determine the possible tax impact of the Inheritance and Donations Tax within the territory of application of the general tax regime. With all this, through the study of the Catalan Civil Code and the Spanish Civil Code, it will be compared by analyzing two open wills.

Índex

1. INTRODUCCIÓ. OBJECTIUS I METODOLOGIA.....	2
2. MARC TEÒRIC.....	4
2.1 Introducció: evolució històrica del Dret Civil. Les successions, part integrant del Codi Civil, espanyol i català.....	4
2.2 La successió.....	6
2.2.1 <i>El testament. La capacitat testamentària</i>	6
2.2.2 <i>La successió testada</i>	9
2.2.2.1 <i>Codicil·lis i memòries testamentàries</i>	9
2.2.2.2 <i>Revocació del testament</i>	10
2.2.2.3 <i>La institució de l'hereu</i>	11
2.2.2.4 <i>Els llegats</i>	13
2.2.3 <i>La successió intestada</i>	14
2.2.3.1 <i>L'ordre de succeir</i>	15
2.2.3.2 <i>La successió en cas d'adopció</i>	17
2.2.3.3 <i>La successió de l'impúber</i>	18
2.3 Atribucions successòries atribuïdes per llei al Codi Civil Català.....	19
2.3.1 <i>La legítima</i>	19
2.3.2 <i>La quarta viudal</i>	23
2.4 L'adquisició de l'herència.....	24
2.4.1 <i>L'acceptació i repudiació de l'herència</i>	25
2.4.2 <i>El dret d'acréixer</i>	27
2.4.3 <i>La comunitat hereditària</i>	27
2.4.4 <i>La partició i la col·lació</i>	29
2.4.5 <i>«Mortis causa»</i>	30
2.5 Impost de successions i donacions.....	31
2.5.1 <i>Definició i concepte</i>	31
2.5.2 <i>Regulació autonòmica. Competències cedides a Catalunya</i>	32
2.6 El testament digital.....	33
3. MARC PRÀCTIC.....	35
3.1 Cas pràctic 1.....	35
3.1.1 <i>Introducció</i>	35

3.1.2	<i>Elaboració i estructura d'un testament</i>	36
3.1.3	<i>Procés d'elaboració d'un testament</i>	39
3.2	Cas pràctic 2.....	44
3.2.1	<i>Tràmits i gestions per l'acceptació d'una herència</i>	44
3.2.2	<i>Acceptació i recepció d'una herència</i>	49
3.2.3	<i>Cas intestat</i>	55
3.2.3.1	<i>Procediment per a l'acceptació d'una herència en la successió intestada</i>	55
3.2.3.2	<i>Anàlisi de la sentència d'un cas intestat</i>	57
3.2.4	<i>Renunciar a una herència</i>	62
3.3	Cas pràctic 3.....	64
3.3.1	<i>Introducció</i>	64
3.3.2	<i>Comparació entre un cas testamentari a Catalunya i un a Espanya</i>	65
4.	CONCLUSIONS I CONSIDERACIONS FINALS.....	71
5.	REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	75
5.1	<i>Bibliografia</i>	75
5.2	<i>Webgrafia</i>	75
6.	GLOSSARI.....	77
6.1	<i>Abreviatures emprades</i>	77
6.2	<i>Vocabulari</i>	77
7.	ANNEXOS.....	79
7.1	Documents cas pràctic 1.....	79
7.1.1	<i>Testament</i>	79
7.2	Documents cas pràctic 2.....	83
7.2.1	<i>Esriptura de manifestació i acceptació de l'herència</i>	83
7.2.2	<i>Model 660. Declaració de successions</i>	98
7.2.3	<i>Model 650. Autoliquidació de successions</i>	103
7.2.4	<i>Sentència del cas intestat</i>	111
7.3	Entrevistes.....	118
7.3.1	<i>Entrevista al Notari Javier Fuertes</i>	118
7.3.2	<i>Entrevista a l'advocada Sandra Canelada</i>	122

1. INTRODUCCIÓ. OBJECTIUS I METODOLOGIA

En aquest treball de recerca tractaré l'àmbit del dret de successions, un dels subapartats considerats més importants del Dret Civil. El que pretenc és explicar el procediment que segons el CCCat s'ha de seguir en l'elaboració d'un testament i en la recepció i acceptació d'una herència i analitzar la problemàtica que comporten els casos abintestats. A més a més, exposaré quines són les diferències entre el CC i el CCCat respecte aquest tema i les causes i conseqüències que va comportar la redacció d'aquest últim al segle XIX.

En un inici, em vaig decantar pel tema dels divorcis, ja que em semblava més atractiu, però quan vaig iniciar la investigació me'n vaig adonar que pràcticament les diferències entre el marc legal de l'estat espanyol i el de Catalunya eren mínimes en aquest sentit. Així que vaig decidir canviar l'objecte d'investigació i, finalment, em vaig declinar per les successions, és a dir, els testaments i les herències, ja que en aquest camp existeixen diferències notables.

Aquest tema el vaig triar per un interès tant acadèmic com personal. D'una banda, em servirà per adquirir coneixements sobre aquest món, el qual considero interessant no només per a mi, sinó per a qualsevol altra persona, ja que tothom ha de participar i involucrar-se en aquest tipus de processos que poden afectar la nostra vida en el moment menys esperat. D'altra banda, podré aprofitar aquesta experiència per introduir-me en el món legal i poder tractar un àmbit al què em vull dedicar en un futur, el dret i la notaria.

La metodologia que empraré amb la finalitat d'arribar a l'objectiu d'aquest treball serà un doble procés de l'estudi en qüestió. En una primera part procediré a la lectura i comprensió dels articles que regulen el dret de successions dels dos codis civils (català i espanyol) i aprofundiré, sobretot, en la normativa aplicada a Catalunya. Per això, em basaré fonamentalment en l'estudi dels llibres del CC i CCCat i en la recerca de pàgines web de tema

jurídic. També utilitzaré revistes i articles jurídics en els quals es tracten aspectes rellevants per aprofundir en determinats temes de la successió i aclarir aspectes no explícits en l'ordenament. En una segona part procediré a l'estudi i l'anàlisi de tres casos pràctics, per als quals serà necessària la participació i intervenció de la notaria i un despatx d'advocats de Roses i de familiars propers, els quals em proporcionaran els documents necessaris. En totes dues parts la informació s'extraurà també a partir de les entrevistes al notari de Roses, Javier Fuertes, i a l'advocada Sandra Canelada, especialitzada en dret civil.

D'aquesta manera el treball quedarà distribuït en dues parts, una teòrica i una pràctica. En el marc teòric faré una recerca sobre els diversos tipus de successions i els cossos legals que les regulen, a part de determinar les persones que hi participen i les competències que són cedides a Catalunya en aquest àmbit. Per tant, intentaré donar una visió general del dret de successions en l'àmbit jurídic. I a la part pràctica, participaré en l'elaboració d'un testament d'un familiar proper per tal de determinar si el procediment segueix estrictament la normativa explicada a la teoria. A més a més, analitzaré el procés d'acceptació i recepció d'una herència a partir d'un cas proper, el de la meua àvia, i faré una comparativa entre el CC i el CCCat mitjançant l'estudi de dos testaments, els quals em proporcionarà l'oficial del notari de Roses. Finalment, a partir de l'estudi d'una de les sentències que l'advocada em podrà facilitar, vull demostrar la necessitat de fer testament en vida per evitar les complicacions que suposen els casos abintestats.

El que pretenc demostrar amb aquest treball és si realment és necessari redactar un testament i, en cas contrari, el cost i el procés que comportaria. I per altra banda, determinar les diferències entre els dos codis civils, el català i l'espanyol, i en quines CCAA el procés de recepció d'una herència és més costós, tenint en compte, sobretot, aquells territoris on s'aplica el dret comú i el dret foral de Catalunya.

2. MARC TEÒRIC

2.1 Introducció: evolució històrica del Dret Civil. Les successions, part integrant del Codi Civil, espanyol i català

La convivència social resultaria impossible si no existissin uns principis o unes lleis que la reguessin. El dret és el conjunt de totes aquestes normes que sorgeixen de la necessitat de buscar solució als conflictes que es poden originar i és un element bàsic i imprescindible en totes les societats. Entenem per Dret Civil la branca del dret que té com a nucli a la persona sense que aquesta assumeixi una qualitat determinada, ja que en aquestes circumstàncies estaríem en una altra branca del dret, com podria ser en el Dret Laboral en el cas dels treballadors. A més a més s'encarrega dels diferents estats de la persona, del seu patrimoni i del tràfic de béns. D'altra banda, com veurem més endavant, el Dret Civil manté la seva funció en el «dret comú» dins l'ordenament jurídic (art. 111-4 CCCat). És per això que també es coneix el Dret Civil amb el nom de dret privat general o comú.

Per explicar l'evolució històrica del Dret Civil a Espanya hem de partir de Roma, en èpoques de l'imperi romà. Durant aquest període s'hi podien distingir dos tractats: el *ius civile* o dret romà, que feia referència als drets que tenien els ciutadans romans basant-se en les seves relacions, i el *ius gentium*, que tractava sobre les relacions que tenien els habitants de Roma amb la resta de pobles i també es dirigia a aquells que no tenien la ciutadania romana. Tot i això, es considera que el Dret Civil sorgeix de la Llei de les XII taules (Lex duodecim tabularum) del 450 a.C, el primer escrit jurídic redactat de forma legal que es basava en les lleis gregues d'èpoques anteriors. Es desconeix la totalitat d'aquest manuscrit, però fent referència al dret familiar i de successions, on focalitzaré el meu treball, eren la Llei IV i V les que plasmaven les legalitzacions testamentàries, regulant jurídicament al *pater familias*, el qual tenia la potestat sobre els seus membres. Malgrat la caiguda de l'imperi romà al 476 d.C. els bàrbars van adoptar el Dret Romà i aquest es va continuar estenent i aplicant de manera oficial durant els segles XII i XIII.

Tant el dret públic com el dret privat apareixien unificats fins a l'Edat Mitjana. La divisió es du a terme per motius polítics amb l'inici de la Revolució burgesa, durant els segles XVI i XVII. En aquest moment històric comença a relacionar-se el Dret Civil amb el dret privat, on predomina l'autonomia dels particulars i es contraposa al dret públic, aquella part de l'ordenament jurídic en la qual es donen unes relacions entre l'Estat i els particulars. No obstant això, amb la intervenció de l'Estat en els diferents aspectes de la societat, va ser necessària la implantació de criteris amb l'objectiu de distingir el dret públic del privat. Va ser però, a partir de l'Edat Moderna, quan va començar a haver una clara distinció entre el dret públic i el dret privat com a conseqüència de la independència del Dret Civil envers el Dret Romà.

El Dret Civil va ocupar més endavant un paper molt important a Espanya: el de dret comú. Després de diferents intents d'elaborar un CC que pretenien crear un únic cos legal per a tota Espanya, derogant així els drets civils vigents en determinades regions, es presentà a les Corts un projecte de llei de bases que buscava respectar els drets forals existents. D'aquesta manera, es va redactar definitivament el Codi Civil a partir de la Llei *de bases d'11 de maig de 1888*. La conservació dels drets especials o forals s'explicava en l'art. 6, segons la qual s'especificava que es conservarien en uns *Apèndixs* al CC. Les zones considerades com a regions forals eren Catalunya, Galícia, Navarra, Aragó, País Basc i Balears. El reconeixement d'aquestes CCAA com a regions forals va ser degut a que històricament a Espanya aquestes es van regir per un Codi Civil propi, de tal manera que la Constitució va reconèixer el dret que els seus parlaments autonòmics poguessin seguir legislant en matèria de Dret Civil.

Seguidament, l'any 1946 amb la celebració del Congrés Nacional del Dret Civil, es va acceptar una nova política legislativa: el sistema de compilacions. Les compilacions, és a dir, el conjunt de lleis civils de diferents CCAA que van ser publicades i incorporades a l'ordenament autonòmic van ser: la de Catalunya (Llei de 21 de juliol de 1960), la de Biscaia i Àlaba (Llei de 30 de juliol de 1959, actualment la Llei 3/1992, d'1 de juliol, de Dret Civil foral basc), la de Galícia (Llei de 2 de desembre de 1963, actualment la Llei 2/2006,

de 14 de juny, de Dret Civil de Galícia), la de Navarra (Llei d'1 de març de 1973), la de Balears (Llei de 19 d'abril de 1961) i la d'Aragó (Llei de 8 d'abril de 1967, actualment derogada pel codi del dret foral). En la resta d'Espanya es regeix el Dret Civil comú segons el CC.

L'actual CC consta d'un Títol Preliminar (arts. 1 al 16) i de quatre Llibres (arts. 18 a 1976), en els quals es desenvolupen diferents temes: les persones (Llibre I), els béns, la propietat i les seves modificacions (Llibre II), dels diferents modes d'adquirir la propietat (Llibre III) i de les obligacions i contractes (Llibre IV). Sent el Llibre III, en el seu Títol III, el qual regula les successions, on centraré el meu treball intentant aconseguir una guia pràctica dels principals paràmetres a tenir en compte en relació a la regulació actual.

No obstant, tenint en compte que a Catalunya el CC s'aplica de forma subsidiària, ja que és el CCCat el que regeix en la nostra C.A., el meu estudi es centrarà en la normativa aplicable a Catalunya, realitzant i exposant una comparativa envers la establerta pel CC i la resta de les considerades regions forals.

El CCCat està compost per quatre llibres: el Llibre I que contempla les disposicions generals, el Llibre II relatiu a la persona i la família, el Llibre III que fa referència a les persones jurídiques, el Llibre IV a les successions, el V als drets reals i, per últim, el recent Llibre VI que contempla els contractes. Per tant, serà el Llibre IV del CCCat, aprovat per la *Llei 10/2008, de 10 de juliol* i vigent des de l'1 de gener de 2009, el marc d'aquest treball, amb l'objectiu d'assolir coneixements i aproximació a una de les situacions diàries de la nostra realitat, amb notables i importants conseqüències jurídiques i familiars, considerant imprescindible el coneixement del seu funcionament de cares a la seva comprensió i amb la finalitat de poder transmetre'l adientment.

2.2 La successió

2.2.1 El testament. La capacitat testamentària

El testament apareix en l'article 667 del Codi Civil¹ com «l'acte pel qual una persona disposa per després de la seva mort de tots els seus béns o part d'aquests». Aquest és un document en el qual hi queden manifestades la persona, la manera, la quantitat i les condicions en les que es repartiran els béns després de la defunció del causant. Per tant, a partir del testament es produirà la transmissió del patrimoni d'unes persones a unes altres, normalment a familiars propers.

D'acord amb l'article 421.1 del CCCat, l'acte d'elaboració d'un testament és voluntari i, per tant, el causant no té l'obligació de fer-lo. Tot i que els codis civils de les regions forals permetin complementar les disposicions testamentàries a compte d'altri, és a dir, que es pugui encarregar a una altra persona i que aquesta ho faci en nom del testador, segons l'article 670¹ del CC es nega que es pugui fer d'aquesta manera en aquelles regions que es regeixen segons el dret comú: «el testament és un acte personalíssim; no podrà deixar-se la seva formació, en tot ni en part, a l'arbitri d'un tercer, ni fer-se per mitjà de comissari o mandatari. Tampoc es pot deixar a l'arbitri d'un tercer la subsistència del nomenament d'hereus o legataris, ni la designació de les porcions en què hagin de succeir quan siguin instituïts nominalment». A més a més, a Catalunya és obligatori nomenar un o més hereus durant l'acompliment del testament (art. 421.2 del CCCat).

Distingim dues classes de testaments diferents: els testaments comuns i els especials. Tot i això, els testaments més habituals es troben segons els tres tipus de testaments comuns: els testaments hològrafs, oberts i tancats. Els hològrafs es distingeixen de la resta per ser totalment escrits a mà i per ser guardats pel causant. Aquests han de portar de manera obligatòria el lloc, la data, l'hora, el dia i ha d'estar signada. Tot això ha d'aparèixer en cadascuna de les pàgines escrites. Tot i ser un dels testaments més econòmics i simples, pot portar dificultat a l'hora de redactar-lo i classificar-lo, ja que és molt probable perdre'l i, en aquest cas, el testament deixaria d'estar registrat. Els testaments hològrafs no són vàlids quatres anys després de la data de defunció segons l'article 421.19 del CCCat.

¹ Llibre III: Títol III: Cap. I del Codi Civil

Els testaments oberts són els més comuns dins d'aquest grup. A diferència dels testaments tancats, aquests s'han de fer davant d'un notari i expressant en veu alta la nostra última voluntat sense la necessitat de tenir testimonis. Posteriorment, el notari escriurà el document i l'arxivarà. Només podrà ser entregada una còpia del testament si el causant no ha mort i si el propi interessat ho exigeix.

Els testaments tancats es realitzen quan la persona interessada no desitja que cap de les persones que l'envolten sàpiguen el que està escrit. És molt semblant al testament hològraf i a l'obert, ja que tenen característiques que comparteixen. Aquests tipus de testaments es poden redactar a mà i, acte seguit, guardar-lo en un sobre tancat, de tal manera que no es pugui obrir fins a la defunció del causant, quan el notari l'haurà de presentar davant d'un jutge i, posteriorment, podrà ser obert davant dos testimonis. Com hem comentat abans, no s'ha de fer davant de notari, però es pot encarregar que aquest conservi el document. A més a més, a diferència dels altres testaments, segons els requisits de validesa de l'article 421.17, aquest és l'únic que accepta que els menors emancipats puguin atorgar-lo.

Tanmateix, existeixen un altre tipus de testaments que tenen més restriccions. Són els anomenats testaments especials. Dins d'aquest grup en trobem tres: el militar, el marítim i l'estranger. Aquests testaments es duen a terme especialment per aquelles persones que col·laboren amb l'exèrcit. Els testaments militars es creen amb l'ajuda d'un capità o d'un capellà. Les peticions que es fan van directament al país i només tenen una validació de quatre mesos o, en altres casos, fins que passi el perill. El testament marítim és molt semblant al militar, l'única diferència és que aquest és entregat al capità del vaixell i només serveix per deixar constància.

En canvi, el testament estranger s'ha de realitzar amb l'ajuda d'un notari i amb les normes que es regeixen segons el CC.

Tant la regulació de la capacitat testamentària del CC com del CCCat coincideixen. Només aquells que la llei prohibeix expressament de testar no ho

poden fer. Segons l'article 663 del CC² i l'article 421.4 del CCCat³, «són incapaços per a testar els menors de catorze anys i els qui no tenen capacitat natural en el moment de l'atorgament». Fent referència a l'edat mínima, si una persona fa un testament a l'edat de catorze anys o menys, aquest serà nul. Tanmateix, a Catalunya existeix el que s'anomena «substitució pupil·lar», que té com a finalitat evitar que un causant mori intestat, ja que els seus hereus són menors d'edat o incapacitats. Per tant, aquesta persona designaria com a hereu a un tercer fins que l'altre fos major d'edat.

Tot i això, la complicació es presenta en el segon grup, és a dir, aquells que no es troben en el seu sa judici. Això explica que la persona que realitzi un testament ha de ser conscient del seu contingut en el mateix moment de fer el testament i acceptar-lo. Per aquesta raó, la capacitat que s'exigeixi en aquell moment pot ser totalment diferent segons el cas. A més a més, segons l'article 664 del CC² «el testament fet abans de l'alienació mental és vàlid», és a dir, el testament continuaria sent vàlid si el causant es trobés en totes les seves facultats mentals a l'hora de fer el testament, tot i que més tard es trobés incapacitat, ja que només es té en compte el moment en el qual es realitzi l'acció.

Sense especificar la manera segons la qual s'ha de comprovar aquesta capacitat, aquest acte recau sobre la legislació notarial, el qual ha de donar fe primerament a l'aptitud del causant segons l'article 421.7 del CCCat.

2.2.2 La successió testada

2.2.2.1 Codicil·lis i memòries testamentàries

Segons l'article 421.2 del CCCat³, «en codicil, l'atorgant disposa dels béns que s'ha reservat per a testar en heretament, addiciona alguna cosa al testament, el reforma parcialment o, si manca aquest, dicta disposicions successòries a càrrec dels seus hereus abintestat. No es pot instituir o excloure cap hereu ni revocar la institució atorgada anteriorment i s'han d'atorgar amb les mateixes solemnitats externes que els testaments».

² Llibre III: Títol III: Cap. I del Codi Civil

³ Llibre IV: Títol II: Cap. I del Codi Civil Català

Els codicil·lis només complementen un testament anterior i, per tant, no es poden utilitzar en el casos de successió intestada. Per exemple, una persona deixa a diversos hereus o legataris determinats béns i, amb posterioritat a la redacció del testament, adquireix un nou bé que vol adjudicar a alguna persona en concret. D'aquesta manera, per no haver de redactar un nou testament, l'única cosa que es fa és afegir un addicional al testament ja existent.

Segons l'article 421.21 del CCCat⁴ i fent referència a les memòries testamentàries, «les memòries testamentàries signades pel testador i que al·ludeixen a un testament anterior valen com a codicil, sigui quina sigui llur forma, si es demostra o es reconeix en qualsevol temps llur autenticitat i compleixen els requisits formals que el testador exigeix en el seu testament». En definitiva, les memòries testamentàries s'utilitzen exactament de la mateixa manera que els codicil·lis, l'única diferència és que estan limitades a les proporcions i als béns indicats.

2.2.2.2 Revocació del testament

Amb l'aprovació de la Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del CCCat, tal i com ja s'ha explicat anteriorment, es dona lloc a la figura del testament merament revocatori, ja que abans de la seva acceptació el règim de T.M.R. presentava problemes d'integració jurídica. Distingim dues maneres segons les quals podem revocar un testament: la revocació tàcita i l'expressa. En els dos casos, la revocació testamentària sempre és deguda a l'existència d'un testament posterior.

La revocació tàcita del testament és l'acte mitjançant el qual es modifica totalment o parcialment el testament atorgat amb anterioritat, ja sigui per un canvi d'hereus o per un canvi del tipus de testament. D'aquesta manera, havent realitzat un nou testament, s'anul·larà el testament anterior sense un avís previ o sense l'acceptació del propi causant segons la llei. La regulació de la revocació del testament tàcit es troba als articles 739, 740 i 741.

⁴ Llibre IV: Títol II: Cap. I del Codi Civil Català

Tot i això, hi ha una altra manera de presentar una revocació, l'anomenada revocació expressa, regulada a l'article 738 i al segon apartat de l'article 739 del CC⁵, segons la qual «el testament no pot ser revocat en la totalitat o parcialitat sinó amb les solemnitats necessàries per testar». Per tant i d'aquesta manera, és expressament el causant qui revoca o renuncia al testament anterior, havent realitzat prèviament un nou testament seguint els passos indicats per a la seva realització i autorització. Tanmateix, el causant pot renunciar a l'últim testament i tornar a regir-se segons l'antic testament d'acord amb el segon apartat de l'article 739 del CC⁵ «el testament anterior recupera la seva força si el testador revoca després el posterior, i declara expressament ser la seva voluntat que valgui el primer».

Tanmateix, el testador també té la possibilitat de renunciar a l'últim testament i no atorgar un altre posterior. En aquest cas, aquesta persona deixaria de regir-se segons la successió testada i, al no disposar d'un testament, passaria a ser un cas de successió intestada.

A diferència del CC, els articles que regeixen la revocació del testament en el CCCat són l'article 422.8 i el 422.9, en els quals s'expliquen tant la revocació tàcita com l'expressa. A diferència del CC, el segon apartat de l'article 422.9 del Codi Civil Català⁶ també es fa referència a aquells testaments que no poden ser revocats, ja siguin per la seva nul·litat, ineficàcia o caducitat: «no produeixen efectes revocatoris els testaments a què fan referència els articles 422.1 i 422.7, sens perjudici del que estableix l'article 422.3, ni els testaments caducats. Tampoc no tenen eficàcia revocària els testaments destruïts sense possibilitat de reconstrucció».

2.2.2.3 La institució de l'hereu

La institució de l'hereu es defineix com la designació d'aquelles persones que el testador escull per tal que siguin els seus hereus, és a dir, els qui considera com a representants universals. Perquè aquesta designació es porti a terme, s'haurà de fer mitjançant el testament, tot i que, segons l'article 764 del CC, no

⁵ Llibre III: Títol III: Cap. I del Codi Civil

⁶ Llibre IV: Títol II: Cap. I del Codi Civil Català

és necessàriament obligatori nomenar a un hereu perquè aquest testament no sigui nul. A més a més, haurà de determinar-se la persona o les persones hereves amb claredat, ja que en cas d'incertesa, qualsevol disposició serà nul·la. En tot cas, es pot ometre el nom dels hereus sempre que es vegi amb certesa qui haurà de disposar dels béns i del patrimoni del causant.

Els pactes successoris són regulats pels articles 431.1 i 431.2 del CCCat⁷ «en pacte successori, dues o més persones poden convenir la successió per causa de mort de qualsevol d'elles, mitjançant la institució d'un o més hereus i la realització d'atribucions a títol particular».

Existeixen tres classes d'heretament diferents segons el Llibre IV del CCCat: l'heretament simple, el mutual i el preventiu. L'heretament simple segons l'article 431.19 del CCCat⁷ «només s'atribueix a la persona instituïda la qualitat d'hereva de l'heretant i no perd aquest caràcter encara que l'hereu rebí béns concrets de l'heretant». Per tant, l'hereu accepta la successió en el moment de signar el pacte i, com a conseqüència, aquest l'haurà d'acceptar i no podrà renunciar-la. Una altra classe d'heretament és l'heretament mutual, mitjançant el qual els esposos es nombren hereus recíprocament, de tal manera que si un d'ells mor, l'altra hereta la seva part. Aquest tipus d'heretament estarà vigent sempre i quan la parella no es divorciï. Per tant, les disposicions d'hereu a favor del cònjuge no es portaran a terme si en el moment de la defunció estaven divorciats o separats. Tot i considerar-se un dels més recomanables, l'inconvenient que presenta és la generació extra de despeses respecte els altres. Per últim, l'heretament preventiu segons l'article 431.2 del CCCat⁷ «és revocable unilateralment per mitjà d'un testament posterior, que ha d'ésser necessàriament notarial i obert, o un nou pacte successori». Normalment, aquest tipus d'heretament s'atorgarà en previsió que el causant mori sense haver designat un successor, evitant d'aquesta manera l'obertura de la successió intestada.

L'article 431.1 del CCCat preveu que l'atribució de la qualitat d'hereu a través d'heretament serà irrevocable, inalienable i inembargable. L'hereu, en

⁷ Llibre IV: Títol II: Cap. I del Codi Civil Català

cas que presenti el seu consentiment en el moment de la redacció del testament, aquest quedarà instituït de forma automàtica, però si aquest no va mostrar el seu consentiment en aquells instants, haurà d'acceptar-la o rebutjar-la després de la defunció del causant.

2.2.2.4 Els llegats

Tal i com s'expressa a l'article 858 del CC⁸ «el testador podrà gravar amb llegats, no només al seu hereu, sinó també als legataris. Aquests no estaran obligats a respondre del gravamen sinó fins on arribi el valor del llegat». Els llegats són una forma de successió, una atribució «mortis causa» d'un valor patrimonial hereditari i, a diferència dels hereus, són a títol particular i singular, la qual cosa no li treu importància dins del món de les successions. Mitjançant els llegats, el causant deixa béns o drets concrets a una o diverses persones, anomenades legataris, després de la seva defunció. Amb tot això, no s'ha de confondre a un hereu amb un legatari, ja que el legatari només rep un bé específic i, per tant, no és de caràcter general, tal i com ho són els hereus. A més a més, la despesa econòmica no és la mateixa i, a diferència dels hereus, els quals si no queden registrats en el testament són nomenats per l'Estat, els legataris han de ser nomenats obligatòriament en el testament.

Tot i això, s'ha de respectar la legítima, ja que el legatari podrà rebre aquell bé o dret sempre que aquest no perjudiqui en el repartiment segons la legítima. En cas que aquest bé fos hipotecat o tingués deutes, el pagament d'aquests estarà a càrrec de l'hereu segons l'article 867 del CC. D'aquesta manera, el legatari adquirirà aquest bé en concret després de la mort del causant, de tal manera que només haurà de fer-se càrrec dels pagaments que s'hagin de fer després de la mort d'aquest, pagant així l'hereu els deutes que hi havia pendents abans de la seva defunció. És per això que el legatari no podrà disposar del bé o del dret en concret abans d'haver demanat permís a l'hereu de la seva entrega. A més a més, si aquest renuncia part o tots els béns, aquests passaran a formar part de la massa hereditària en el seu conjunt.

⁸ Llibre III: Títol III: Cap. II del Codi Civil

Fent referència al dret del legatari, hi ha diverses tipologies de llegats. D'aquesta manera, s'estableixen quatre categories úniques. Aquestes classes de llegats segueixen una jerarquia segons la qual hauran de ser repartits per ordre de més a menys importància en cas que no es poguessin atorgar tots: el llegat de cosa específica i determinada, el qual obliga a l'hereu a cedir al legatari allò que li pertany, aquell anomenat llegat de pensió regit segons els articles 1802 i 1803 del CC⁹ «s'obliga a pagar una pensió anual durant la vida d'una o més persones determinades per un capital en béns mobles o immobles, el domini dels quals es transfereix amb la càrrega de la pensió» i, per últim, els llegats d'aliments i d'educació, els quals també es poden atribuir a persones menors d'edat. Tots aquests tipus es troben regulats des de l'article 861 fins el 882. D'aquesta manera, primer s'han de satisfer els deutes i les legítimes, deixant com a últim els llegats.

En contraposició al que va passava en el Dret Romà, el CC permet que la mateixa persona tingui la condició d'hereu i de legatari. Això passa quan el testador vol atorgar de manera específica un bé a un dels hereus, ja que en la major part d'aquests casos apareixen més d'un hereu. Com que aquestes dues funcions seran totalment independents, la repartició es farà com si aquestes fossin de dues persones, és a dir, el legatari rebrà el bé en qüestió realitzant els mateixos passos i amb les mateixes condicions. Tot i això, aquesta persona també tindrà dret a renegar una de les funcions o les dues, segons li convingui.

2.2.3 La successió intestada

Un dels dos casos que es poden donar en la defunció d'una persona és la successió intestada o també anomenada *ab intestato*. Aquests tipus de casos es donen quan la persona a mort sense testament, o bé perquè no ha volgut fer-ho, o bé perquè el que havia fet s'ha anul·lat o s'ha perdut, sobretot en els casos on el testament és hològraf. Tot i això, segons els diferents apartats de l'article 912 del CC¹⁰, es poden donar altres motius per haver de regir-se segons la successió intestada «quan el testament no conté institució d'hereu en tot o en part dels béns, o no disposa de tots els que corresponen al testador.

9 Llibre: IV: Títol: XII Cap. II del Codi Civil

10 Llibre III: Títol III: Cap. III del Codi Civil

Quan falta la condició posada a la institució de l'hereu, o aquest mor abans que el testador, o renega a l'herència sense tenir substituït. Quan l'hereu instituït és incapaç de succeir». En aquestes circumstàncies, és la llei qui nomena aquelles persones, anomenades hereus legals, les quals hauran d'heretar de manera proporcionada l'herència.

Per determinar els hereus legals, s'haurà de seguir un ordre segons el que indica el CC, el qual és diferent al CCCat.

2.2.3.1 L'ordre de succeir

Aquells que seran cridats a succeir, és a dir, a qui se'ls atorgarà el dret de succeir, seran els familiars més propers. Segons l'article 916 del CC¹⁰ i el 441.2 del CCCat¹¹, es distingeix entre al línia recta o directa i la col·lateral. «Es distingeix la línia recta en descendent i ascendent. La primera uneix al cap de família amb els qui descendeixen d'ell i la segona uneix a una persona amb aquells de qui descendeix». Per tant, la descendent seria la relació de pares amb fills, i la ascendent amb avis o besavis. En canvi, la línia col·lateral la formen aquelles persones que no descendeixen una d'una altra, però tenen un ascendent comú. En aquest cas serien, per exemple, els germans, els oncles o els nebots.

Els cridats a succeir segons el dret comú segueixen l'ordre següent: els primers són els fills i els descendents. En aquest cas, els néts hereten pel que s'anomena «dret de representació», és a dir, hereten per parts iguals entre ells la quantitat que li tocava heretar al seu pare o mare: «sempre que s'hereti per representació, la divisió de l'herència serà per estrips, de tal manera que el representants o representants no heretin més del que heretaria el seu representat, si visqués», segons l'article 926 del CC¹⁰. En canvi, els fills reben la seva part corresponent. Els segons són els pares i els ascendents. Entre el pare i la mare es reparteix l'herència a parts iguals, però si només viu un d'aquests, serà l'únic que rebrà tota l'herència. La tercera persona cridada a succeir és el cònjuge. Això succeeix sempre que no estiguin separats judicialment ni sigui una parella de fet. Els següents són els germans i els

11 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

nebots i nebodes de la persona difunta. En aquest cas es segueix el dret de representació, tal i com es fa amb els fills i néts. Els oncles són els cinquens que rebran l'herència, sempre que no es doni un dels casos anteriors. Com a última opció abans que ho hereti tot l'Estat Espanyol serien els cosins, els germans dels avis o els néts dels germans del causant, els quals pertanyen al quart grau.

Tot i això, segons els diferents territoris que formen part del dret foral, les lleis corresponents a l'ordre de successió dels casos intestats depèn de cadascú. En el cas de Catalunya, l'ordre de succeir és força diferent respecte les regions que es regeixen segons el dret foral. Els primers que són cridats a succeir són els fills i els descendents. En aquest cas, les lleis que s'apliquen són les mateixes que al Codi Civil, és a dir, els fills del causant són els primers que succeeixen a parts iguals i, si un d'aquest no pot acceptar l'herència per diversos motius, seran els fills d'aquest i, per tant, els néts del causant els qui heretaran segons el dret de representació. La persona següent és el cònjuge vidu o el que s'anomena com a convivent en parella estable supervivent. Aquest només té dret a ser hereu universal si concorre amb fills del causant o descendents d'aquests. Però, segons l'article 422.3 del CCCat¹², «si el causant mor sense fills ni altres descendents, l'herència es defereix al cònjuge vidu o al convivent en parella estable supervivent. En aquest cas, els pares del causant conserven el dret a llegítima». Per tant, a diferència del CC, la llegítima intervé en el CCCat. Amb tot això, un altre dels casos que no es reflecteix en el CC, és que el cònjuge pot fer de representant dels fills menors del causant i, per tant, ser hereu universal fins que aquests siguin majors d'edat. Els tercers cridats a succeir són els pares. En cas que no es donessin cap dels casos anteriors, l'herència es repartiria a parts iguals entre els pares del causant. Els ascendents de grau més proper, és a dir, els avis, es repartirien l'herència de manera proporcional entre els paterns i materns. Tal i com es regeix segons el CC, els germans i els fills dels germans seran els següents a qui se'ls cridarà a succeir. Aquests últims també es regiran segons el dret de representació. Per últim, abans que la Generalitat de Catalunya sigui la que es quedi amb la totalitat de l'herència, els últims de l'ordre de successió són els qui pertanyen a

12 Llibre IV: Títol II: Cap. I del Codi Civil Català

la línia col·lateral, és a dir, aquells que no formen part de la mateixa línia successòria, tal i com s'ha explicat anteriorment. En aquest últim cas, la Generalitat de Catalunya, a diferència de l'Estat Espanyol, segons l'article 442.13¹³, «ha de destinar els béns heretats a establiments d'assistència social o a institucions de cultura, preferentment del municipi de la darrera residència habitual del causant a Catalunya. Si en el cabal relicte hi ha finques urbanes, les ha de destinar preferentment al compliment de polítiques d'habitatge social, segons llurs característiques».

2.2.3.2 La successió en cas d'adopció

Anteriorment no s'ha mencionat la diferència de tracte entre els fills biològics i els adoptius, però això és perquè el CCCat i l'article 108 del CC no distingeix entre ambdós tipus de filiacions respecte les successions i a nivell legal. Per tant, segons el que regeix el primer apartat de l'article 443.1 del CCCat¹³ «la persona adoptada i els seus descendents adquireixen drets successoris abintestat respecte a la persona adoptant i la seva família, i aquests respecte a aquells». En conseqüència, el dret de l'adoptat dependrà del cas, és a dir, testat o intestat. Per tant, si no existís testament els fills adoptius seran cridats a succeir en primer lloc, tal i com succeiria si fossin de filiació natural. En canvi, si hi hagués testament tindrien dret, com a mínim, a la legítima.

Des d'un altre punt de vista, l'article 443.1 del CCCat determina el trencament de vincles entre l'adoptat i la seva família biològica. No obstant això, en la successió intestada hi poden haver certes excepcions, tal i com s'especifica en el segon apartat de l'article 443.1¹³ «l'adopció extingeix els drets successoris abintestat entre l'adoptat i els seus parents d'origen, excepte en els casos que regulen els articles 443.2 a 443.4». Aquestes peculiaritats són les que regulen la successió intestada en cas d'adopció. La primera que apareix en el CCCat és l'adopció de fills del cònjuge o de la parella de l'adoptant. Aquesta excepció regulada a l'article 443.2 del CCCat es reconeix com a una, atès que hi ha una relació entre l'adoptant i un dels parents biològics de l'adoptat. En qualsevol cas, l'article 443.5 del CCCat exclou el trencament de vincles si no hi ha un tracte familiar entre el causant i el successor, tal i com succeeix a l'article

13 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

443.4, explicat a continuació. La segona excepció és la que es dóna quan un parent dins del quart grau adopta un orfe, el qual forma part de la seva mateixa família. Aquest cas és normalitzat per l'article 443.3 del CCCat¹⁴, amb algunes peculiaritats: «en la successió de l'adoptat i en la dels seus descendents, els dits ascendents d'origen només succeeixen si no hi ha ascendents dels pares adoptius. En la successió dels dits ascendents d'origen, els fills adoptats per un parent de l'altra branca familiar només succeeixen si no hi ha fills o descendents del causant que no hagin estat adoptats per una altra persona». Per últim, la tercera i última excepció respecte el trencament de vincles entre la família d'origen i l'adoptat és la comentada anteriorment i regulada per l'article 443.4¹⁴, segons la qual «els germans per naturalesa conserven el dret de succeir-se abintestat entre si».

Tot i que aquestes particularitats no comporten cap diferència entre els fills biològics i els adoptats, en el cas de l'adopció dels fills del cònjuge i d'orfes per part de familiars, s'interposen algunes diferències en el cas de la repartició de la legítima en comparació amb els fills biològics.

2.2.3.3 La successió de l'impúber

La successió de l'impúber és una peculiaritat que s'ha conservat exclusivament en el CCCat i que, per tant, no queda regulada en el CC. L'article 444.1 del CCCat recull, amb algunes adaptacions, aquesta regulació catalana que té com a finalitat mantenir alguns béns hereditaris dins la mateixa línia recta i evitar que l'aplicació de la successió intestada influeixi en el traspàs d'aquests a una altra branca familiar. En aquesta llei queden regularitzades les conseqüències de la mort intestada del menor de catorze anys, anomenat impúber, el qual per la seva edat no té capacitat per testar. Perquè es pugui aplicar aquesta successió especial, s'hauran de complir una sèrie de requisits, els quals s'especifiquen a continuació: d'acord amb el que determina l'article 425.5 del CCCat, l'impúber ha de ser menor de catorze anys. Els béns que s'hagin d'heretar han d'haver estat adquirits per l'impúber a títol gratuït, de tal manera que segons l'ordre de successió siguin els parents més pròxims de l'impúber els primers cridats a succeir. A més a més, com a última condició, aquests

¹⁴ Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

béns que seran heretats han d'haver estat adquirits pel causant impúber d'un dels seus progenitors o d'un parent dins del quart grau. La resta de béns de l'impúber són regulats per l'últim apartat de l'article 444.1 del CCCat¹⁵, segons el qual «en els altres béns i també en els fruits dels béns troncal, la successió intestada es regeix per les regles generals, sense distinció de línies». Finalment, respecte l'aplicació d'aquesta llei, el progenitor de la línia de la qual els béns no procedeixen, conserva el seu dret a la legítima sobre els béns troncal, és a dir, aquells que rep de la seva família.

2.3 Atribucions successòries atribuïdes per llei al Codi Civil Català

Tant la legítima com la quarta viudal són dues lleis que, com a conseqüència de l'entrada en vigor del nou Codi de Successions, no es troben regulades en la successió testamentària, sinó en un subapartat anomenat «atribucions testamentàries determinades per la llei».

2.3.1 La legítima

Respecte el CCCat, la primera atribució que és totalment diferent a la que regula el CC és la legítima. Segons aquesta llei, hi ha uns subjectes que, per tenir una relació propera al causant, els hi correspon obligatòriament una part de l'herència, en concret, una quarta part d'aquesta i, per tant, aquests seran considerades com a hereus forçosos. A diferència del dret foral de Catalunya, el dret comú estableix a l'article 808 del CC que han de ser dos terceres parts del total de l'herència, i, com a mínim, una d'aquestes s'ha de distribuir per parts iguals entre els descendents. Tot i que aquestes mateixes persones siguin també instituïdes com a hereves, es veuran implicades de la mateixa manera en la legítima, segons el que estableix el quart apartat de l'article 451.7 del CCCat.

L'article 451.1 del CCCat¹⁶ defineix la legítima com el dret que «confereix a determinades persones a obtenir en la successió del causant un valor patrimonial que aquest els pot atribuir a títol d'institució hereditària, llegat,

¹⁵ Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

¹⁶ Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

atribució particular o donació, o de qualsevol altra manera». D'aquesta manera, la legítima es considera com una limitació a la llibertat del testador per a distribuir el seu patrimoni entre aquells que consideri convenients. D'acord amb l'article 452.2 del CCCat, «el dret a legítima neix en el moment de la mort del causant. Abans d'aquest moment no es pot embargar per deutes dels presumptes legitimaris», és a dir, els futurs legitimaris no poden reclamar la part de l'herència que els hi correspon fins que no es produeixi la mort del causant i, per tant, només podran impugnar aquella part que els hi correspon un cop mort el testador.

Pel que fa a les persones a les quals els hi correspon la legítima diferenciem entre si el causant té o no descendents. Si el testador té descendents, els legitimaris seran els fills o els néts, en cas de mort dels fills. En canvi, si el causant no té descendents, els legitimaris passaran a ser els progenitors, és a dir, els pares del causant. Si es dona el fet que un dels progenitors del causant ha mort, li correspon el dret de rebre la part íntegra de la legítima. En aquesta circumstància, s'haurà d'aplicar el que estableix l'article 451.6 del CCCat¹⁶, segons el qual «per determinar l'import de les legítimes individuals, fan nombre el legitimari que sigui hereu, el que hi ha renunciat, el desheretat justament i el declarat indigne de succeir. No fan nombre el premort i l'absent, llevat que siguin representats per llurs descendents». Tanmateix, si no es donen els casos anteriors, el cònjuge vidu té dret fins a una quarta part, tal i com els altres, de la legítima en el cas que aquest no tingui recursos propis. Pel que fa a l'adopció del fills del cònjuge, tal i com queda reflectit en un dels anteriors apartats, aquest no és legitimari de la persona que ha adoptat i, per tant, no li correspon la legítima. Aquesta normativa s'aplica de la mateixa manera en els casos d'adopció d'orfes per part de familiars.

Per diferenciar aquesta aplicació de la legítima del CCCat al CC, aquest últim destaca per presentar diferències respecte el dret foral. Segons l'article 808 del CC¹⁷, «són hereus forçosos els fills i els descendents respecte dels seus pares i ascendents, a falta dels anteriors, els pares i els ascendents respecte dels seus fills i descendents i el vidu o vídua en la forma i mesura que

17 Llibre: III Títol: III Cap. II del Codi Civil

estableix aquest Codi». En el cas que no hi hagi descendents, la legítima serà la meitat de l'herència dels fills, excepte en el cas que concorri amb el cònjuge vidu, la qual cosa farà que sigui una tercera part. Tal i com ocorre en el CCCat, el cònjuge també té dret a la legítima si no es donen els casos anteriors. En aquesta circumstància, l'usdefruit serà d'una tercera part si concorre amb fills o descendents, de la meitat de l'herència si concorre amb els pares o els ascendents del causant o de dues terceres parts en el cas que no concorri amb cap dels dos anteriors.

D'altra banda, segons l'article 451.7¹⁸ «la institució de l'hereu i el llegat a favor de qui resulti l'ésser legitimari impliquen atribució de llegítima, encara que no s'expressi així, i s'hi imputen pel valor dels béns en el moment de la mort si el causant no disposa una altra cosa, encara que el legitimari reiniciï al llegat». A més a més, el llegat que es concedirà en concepte de legítima hauran de ser diners, tot i que no hi hagi en l'herència, o de béns, els quals han de ser «de propietat exclusiva, plena i lliure», segons el segon apartat de l'article 451.7¹⁸. En el cas que els béns no compleixin amb el que estableix l'article anterior, el legitimari pot optar a acceptar-lo o renunciar-lo i a exigir la part que li correspongui de la legítima.

És precís tenir en compte també el que estableix l'article 451.8¹⁸ respecte les imputacions de la legítima. Són imputables a la legítima, excepte que el causant digui el contrari «les donacions fetes pel causant a favor dels fills perquè puguin adquirir el primer habitatge o emprendre una activitat professional, industrial o mercantil que els proporcionï independència personal o econòmica. Les atribucions particulars en pacte successori, les donacions per causa de mort i les assignacions de béns al pagament de legítimes, fetes també en pacte successori, quan es facin efectives».

Els articles 451.5 i 451.6 regulen les pautes que s'han de seguir per al càlcul del dret a la legítima. S'hauran d'aplicar les següents regles per calcular la quantitat de l'herència que correspon per llei a la legítima: s'utilitza com a base del càlcul els béns de l'herència que disposa el causant en el moment de

18 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

la seva mort, sense tenir en compte els deutes i les últimes despeses que han comportat l'enterrament i l'última malaltia, en cas que es doni aquest cas. A més a més, també es tenen en compte el valor d'aquells béns que s'han donat amb independència de la data de la donació. És a partir d'aquest valor quan té lloc el càlcul de la legítima. No s'ha de confondre la quarta part de l'herència que es destina a la legítima amb el que rebran els legataris, ja que aquesta quarta part quedarà dividida per parts iguals entre tots els legataris, els quals tenen dret a reclamar-la en un termini de deu anys, segons el que estableix l'article 451.27 del CCCat. Tot i això, s'ha de tenir en compte que, per motius de desheretament per falta de relació familiar, explicat en un dels següents apartats, es pot privar als legitimaris el dret de rebre la legítima.

L'hereu o els hereus de l'herència són els qui han de pagar la legítima a cadascú dels legataris. Aquests tenen l'opció de pagar aquesta part en efectiu, tot i que no hi hagi diners en l'herència, o mitjançant l'entrega de béns, tal i com s'explica en el quart paràgraf d'aquest apartat, sempre i quan aquests béns no corresponguin als legataris per mitjà d'institució d'hereu, llegat o assignació d'un bé específic, segons els que s'especifica a l'article 451.11 del CCCat.

Tanmateix, els legataris poden renunciar a la legítima sense cap tipus de limitació i sense que es produeixi cap cost fiscal. A més a més, i com una excepció que regula el CCCat, seguint la no reclamació de la legítima, quan un dels progenitors mor l'herència queda en mans de la parella, renunciant els fills d'aquesta manera a la seva part de l'herència fins que no es produeixi la defunció de l'altre. A més a més, també és possible la renúncia anticipada de la legítima, segons l'article 451.26¹⁹ «són nuls els actes unilaterals, les estipulacions en pacte successori i els contractes de transacció o de qualsevol altra índole atorgats abans de la mort del causant que impliquin renúncia al dret de legítima o que en perjudiquin el contingut». No obstant això, aquesta regla té tres excepcions: s'admet que hi hagi un pacte entre els cònjuges perquè aquests renunciïn a la legítima que els correspondria als seus fills. S'admet també «el pacte de supervivència en què el supervivent renuncia a la que li podria correspondre en la successió intestada del fill mort impúber», de tal

19 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

manera que els cònjuges pacten que si un fill mor abans dels catorze anys, els béns d'aquest vagin directament als progenitors. Per últim, també és possible la renúncia dels descendents a la recepció dels béns dels seus ascendents, segons el tercer apartat de l'article 451.26²⁰ del CCCat «el pacte entre ascendents i descendents estipulat en pacte successori o en donació pel qual el descendent que rep del seu ascendent béns o diners en pagament de legítima futura renuncia al possible suplement».

S'ha de tenir en compte que la regulació en el CCCat del dret a la legítima no és la mateixa que la que es regula en el CC o en altres drets forals. És per això que s'haurà de determinar prèviament la llei que s'aplicarà respecte el dret a la legítima per saber que li correspondrà a cadascú dels legataris. Per tant, el CCCat s'aplicarà només en aquells casos en els quals el causant residís a Catalunya.

2.3.2 La quarta viudal

La segona atribució a la que fa referència aquest subapartat és la quarta viudal, la qual és una institució pròpia del Codi Civil de Catalunya que protegeix o afavoreix el cònjuge vidu perquè aquest obtingui una compensació econòmica suficient de l'herència del causant, amb la finalitat que pugui abastir les seves necessitats posteriorment a la mort d'aquest. Amb això, es condició per a la seva reclamació que el matrimoni o parella de fet estigui subjecte al dret foral català, sense tenir en compte la residència en el moment de defunció, ja que, tal i com he explicat, es tracta d'una particularitat específica de la comunitat autònoma de Catalunya que no queda regulada en el CC.

La quarta viudal pot ser reclamada tant en la successió testada com intestada. En qualsevol cas, la convivència del matrimoni ha de ser real i, per tant, no només és vàlid que estiguin legalment constituïts com a tal. És per això que l'article 452.2 del CCCat dicta que no podran obtenir-la en els casos que es regulen a l'article 442.6²¹ del mateix codi: «no té dret a succeir abintestat al causant si en el moment de l'obertura de la successió n'estava separat

20 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

21 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

judicialment o si hi havia pendent una demanda de nul·litat del matrimoni, llevat que els cònjuges s'haguessin reconciliat. No té dret a succeir abintestat al causant si estava separat de fet del causant en el moment de la mort d'aquest». Tot i això, la reclamació de la quarta viudal és un procés difícil, ja que la llei exigeix el compliment d'una sèrie de condicions bàsiques per poder adquirir-la, entre les quals destaca que la parella del causant no disposi de recursos econòmics suficients per a satisfer les seves necessitats, segons l'article 452.1.

Per a calcular el còmput de la quarta viudal, és imprescindible partir dels béns que tenien en comú com a parella i d'aquells que pertanyien al causant després de la defunció d'aquest. A més a més, s'han de deduir els deutes, les despeses dels serveis funeraris, el valor d'aquells béns que pertanyin exclusivament a la parella supervivent i, per últim, determinar la quantitat que aquesta necessitarà tenint en compte l'edat, les circumstàncies econòmiques i de salut i el salari mensual que rep. En funció de tot això, s'aplicaran unes normes que no podran superar la quarta part del patrimoni de l'herència del causant. El pagament de la quantitat és un dret de la parella supervivent contra els hereus del causant i, per tant, són aquests els qui hauran de pagar-hi la part corresponent. Seguint les mateixes normes que s'apliquen en el pagament de la legítima, els hereus hauran de pagar la remuneració en diners o amb els béns cedits a aquests per l'herència, segons el segon apartat de l'article 452.4 del CCCat. Tot i això, la llei també regula la possibilitat en què no es disposi de suficient riquesa per fer front al pagament de la quarta viudal. En aquests casos, es poden suprimir o reduir llegats o altres atribucions amb l'objectiu que el cònjuge pugui obtenir aquest dret.

Amb això, cal tenir en compte que s'ha de reclamar i d'efectuar el pagament de la quarta viudal durant els tres anys posteriors a la mort del causant, ja que si es supera aquest plaç, aquest dret queda extingit.

2.4 L'adquisició de l'herència

Després de la mort del causant, independentment de si la successió és testada o intestada, tindrà lloc l'apertura de la successió. Durant aquest moment el tràmit es troba en una situació anomenada herència jacent, fins que es produeixi l'acceptació de l'herència. En el mateix instant en què l'hereu o els hereus accepten l'herència, aquests passen a convertir-se en titulars dels drets obtinguts i, per tant, hauran de fer-se càrrec dels deutes.

La regla general, tant del CC com del CCCat, determina la capacitat per repudiar o acceptar l'herència, la qual es troba establerta a l'article 992 del CC²²: «poden acceptar o repudiar una herència tots els que tinguin la llibertat disposició dels seus béns». És per això que els menors d'edat hauran de disposar d'un tutor major d'edat, el qual podrà ser un dels progenitors. Aquest necessitarà una autorització judicial per poder acceptar-la o renunciar-la.

2.4.1 L'acceptació i repudiació de l'herència

Tal i com queda explicat anteriorment, només aquells que acceptin l'herència es convertiran en hereus. Tanmateix, caldrà tenir en compte la manera que decideixi acceptar-la, en cas que no la renunciï. Segons l'article 998 del CC²² «l'herència podrà ser acceptada pura y simplement o a benefici d'inventari». Per tant, seguint aquesta norma general, existeixen dues maneres d'acceptació de l'herència, les quals determinaran la responsabilitat de l'hereu.

En primer lloc, si aquesta s'accepta de la primera manera, és a dir, de manera pura i simple, l'hereu quedarà com el responsable de tots els deutes de l'herència, segons l'article 1003 del CC. Aquesta es coneix tècnicament amb el nom d'*ultra vires*, és a dir, l'hereu haurà de fer front als deutes i a les càrregues no només amb els béns que hagi adquirit de l'herència, sinó també amb els seus propis, en el cas que no tingui suficient amb els primers. Aquest tipus d'acceptació pot ser tant expressa com tàcita, tal i com indica l'article 999 del CC²³. En el primer cas, «es fa amb un document públic o privat», mentre que la tàcita «es fa per actes que suposen necessàriament la voluntat d'acceptar, o que no hauria dret a executar sinó amb la qualitat de l'hereu» i,

22 Llibre III: Títol III: Cap. V del Codi Civil

23 Llibre III: Títol III: Cap. V del Codi Civil

per tant, queda determinat que l'accepta mitjançant diversos actes realitzats per l'hereu. Poden ocórrer altres situacions que són regulades a l'article 1000 del CC i al 461.5 del CCCat.

En segon lloc es troba l'acceptació a benefici d'inventari. Existeixen diversos requisits que l'exigeixen, però els efectes més importants i que la diferencien de l'acceptació pura i simple és la responsabilitat de l'hereu enfront als deutes del causant. Aquest tipus, conegut com a *intra vires*, no involucra el patrimoni de l'hereu en el pagament dels deutes i les càrregues hereditàries, és a dir, l'hereu només les pagarà amb els béns de l'herència i no amb els seus propis. Abans però, s'hauran de pagar a tots els creditors i els llegats, en aquest ordre. A més a més, aquesta acceptació comporta excessius requisits i un llarg procediment que s'ha de seguir abans d'heretar.

Amb tot això, la llei dóna llibertat a l'hereu o als hereus d'acceptar l'herència d'una forma o una altra i, a més a més, és un acte irrevocable que s'haurà de realitzar davant d'un notari o d'un jutge, segons l'article 1011 del CC. Per altra banda, s'ha de tenir en compte que l'acció de reclamar l'herència prescriu als trenta anys des del moment en què es criden als hereus per manifestar la seva voluntat.

Per últim, hi ha la possibilitat, anteriorment esmentada, de què els cridats a succeir decideixin renunciar o repudiar l'herència. Aquest és un acte voluntari i irrevocable, segons el qual la persona que repudia no tindrà la condició d'hereu i deixarà de gaudir dels béns que li eren concedits. Segons l'article 461.6 del CCCat²⁴ i tal i com també ho regula l'article 1008 del CC, «la repudiació de l'herència s'ha de fer de manera expressa en document públic o mitjançant escrit adreçat al jutge competent». Com a conseqüència, tampoc tindrà l'obligació de fer-se càrrec dels deutes ni de pagar l'ISiD. De la mateixa manera, els nous hereus que acreixin la seva proporció a causa de la repudiació per part d'un o alguns hereus, tindran l'obligació de realitzar el pagament de l'impost i dels deutes corresponents.

24 Llibre IV: Títol III: Cap. I del Codi Civil Català

2.4.2 El dret d'acréixer

El dret d'acréixer es tracta d'un increment de la proporció de l'herència de cada un dels hereus, tant en la successió testada com intestada, quan un o algun d'aquests no ha arribat a adquirir la seva part per diverses causes o motius, sobretot per repudiació o incapacitat. Aquesta és una de les matèries més complicades del Dret de Successions.

Perquè aquest dret pugui ser aplicat és necessari que es donin els següents requisits derivats de l'article 982 del CC²⁵, «que dos o més siguin cridats a una mateixa herència o que un dels cridats mori abans que el testador, o que renunciï a l'herència, o que sigui incapaç de rebre-la». D'això resulta l'anomenada crida conjunta, la qual implica que siguin més de dos els cridats a l'herència sense que hi hagi designació de béns concrets o de parts, en cas contrari, s'exclou aquest dret. A més a més, s'exigeix la vacància en una de les porcions de l'herència, és a dir, la mort d'un cridat a succeir abans que la del causant. D'aquesta manera, s'aplicaria el dret d'acréixer a favor de la resta de cridats a la successió. L'última condició és que no hi hagi substitució, ja que en aquestes circumstàncies té preferència la substitució hereditària, és a dir, que es segueixi l'ordre de successió i que, en cas que un hereu hagi mort o estigui incapacitat, siguin els seus descendents o ascendents qui accedeixin a la seva part de l'herència. Com a conseqüència, la resta d'hereus no es veuran afavorits, ja que no s'aplicarà el dret d'acréixer.

A part d'això, cal destacar que el dret d'acréixer pot ser previst expressament pel causant, tot i que no es donin els requisits anteriors. És per això que aquest pot deixar els seus béns amb diverses assignacions a diferents hereus o legataris i preveure que pugui succeir la renúncia o la incapacitat d'algun d'aquests i que es produeixi el dret d'acréixer a favor dels altres hereus o legataris assignats. Això és el que es coneix com a dret d'acréixer voluntari, a diferència de l'explicat anteriorment, el qual es designa com a dret d'acréixer legal.

2.4.3 La comunitat hereditària

²⁵ Llibre III: Títol III: Cap. V del Codi Civil

La comunitat hereditària es dóna quan diverses persones cridades conjuntament a una mateixa herència com a successores a títol universal i totes aquestes passen a ser hereves i cotitulars dels béns, ja sigui per acceptació expressa o tàcita. El contingut de la comunitat hereditària està format per l'actiu de l'herència no destinat pel causant. Per tant, els béns destinats pel causant i les obligacions que assumeixen els hereus estan excloses d'aquesta comunitat. A més a més, pot estar formada per tots els hereus, fins i tot quan les condicions de succeir són diferents, els legataris i el cònjuge vidu, ja que aquest pot ser hereu forçós. Aquests dos últims ocupen una posició especial en la comunitat hereditària.

Aquesta comunitat té lloc abans de la partició i, per tant, s'extingeix quan es produeix la divisió del cabal hereditari entre els partícips. Abans d'això però, s'ha de decidir com fer front als creditors del causant i de l'herència, és a dir, si ho fan de manera conjunta o cada un en proporció a la part que tenen en el cabal. Posteriorment a la partició, l'article 1084 del CC²⁶ estableix que «els creditors podran exigir el pagament dels seus deutes de qualsevol dels hereus que no haguessin acceptat l'herència a benefici d'inventari, o fins on arribi la seva porció hereditària, en cas d'haver-la admès amb aquest benefici». Pel que fa als legataris, quan aquests estan a càrrec d'un hereu, no podran reclamar-ho a cap dels altres, tot i que es doni la insuficiència del cabal de l'hereu.

D'altra banda, perquè el titular de la seva part pugui cedir-la o vendre-la a un tercer haurà d'avisar a tots aquells que formin part d'aquesta comunitat en el plaç d'un mes des del coneixement del fet. Aquest tercer començarà a formar part de la comunitat hereditària, però no amb la condició d'hereu. Si el bé és comú, s'haurà d'obtenir la unanimitat de tots.

S'ha de tenir en compte que ni el CC ni el CCCat la regula especialment, però s'usa per aconseguir més agilitat en les tramitacions mitjançant l'aplicació de diverses normes especials del CC o del CCCat. Per tant, aquesta no deixa de ser una situació de transició fins que es produeix la partició de l'herència i l'adjudicació dels drets i béns.

26 Llibre III: Títol III: Cap. VI del Codi Civil

2.4.4 La partició i la col·lació

La partició dels béns de l'herència és la repartició dels béns del causant entre els hereus seguint les proporcions a les que correspon a cada un d'ells, després de determinar les persones que tenen dret a l'herència i aquelles que l'han acceptada.

Distingim tres tipus de particions de l'herència: la voluntària, la judicial i la realitzada pel comptador-partidor. La partició voluntària és aquella en la qual tots els hereus es posen d'acord. S'ha de realitzar davant d'un notari i tots els hereus han de signar l'escriptura pública de partició, tot i que també es pot formalitzar en un document privat. La partició de l'herència per via judicial és aquella que, a diferència de la voluntària, els hereus no es posen d'acord en la partició i decideixen recórrer al jutge de primera instància perquè aquest reparteixi l'herència entre els hereus corresponents. Aquesta varietat queda regulada a l'article 1059²⁷, segons el qual «quan els hereus majors d'edat no s'entenguin sobre la manera de fer la partició, quedarà fora de perill el seu dret perquè l'exerceixin en la forma prevista en la LEC». En el cas que la partició s'hagi fet pel causant o existeixi un comptador-partidor, no serà necessari recórrer a la partició judicial. Per últim, la partició per comptador-partidor és aquella repartició de l'herència realitzada per una persona denominada comptador-partidor, el qual pot ser testamentari o datiu. En el primer cas, aquesta persona ha sigut nomenada pel causant perquè faci la repartició. En canvi, en el segon cas la persona és nomenada pel jutge com a petició de més de la meitat dels hereus. La repartició haurà de ser aprovada per un jutge.

Per a la partició de l'herència es seguiran una sèrie de passos. Primerament s'hauran de repartir els guanys i la col·lació de donacions. Un cop fet això, es procedirà a repartir entre els hereus tot allò que s'hagi determinat de l'herència. En cas que el causant hagi decidit la repartició del seu patrimoni, s'haurà de respectar. L'article 1051 del CC²⁸ determina les persones legitimades per sol·licitar la partició i per dur a terme les operacions

27 Llibre III: Títol III: Cap. VI del Codi Civil

28 Llibre III: Títol III: Cap. VI del Codi Civil

necessàries «cap cohereu pot ser obligat a romandre en la indivisió de l'herència, llevat que el testador prohibeixi expressament la divisió».

La col·lació es el primer pas que es segueix per a la partició de l'herència, és a dir, considerar tant els béns del causant després de la seva mort com aquells que va entregar durant la seva vida a un hereu forçós, ja que la llei considera que les donacions del causant que ha realitzat durant la seva vida s'han fet com un anticipi de l'herència i, per tant, s'hauran de tenir en compte, de tal manera que hauran de computar-se per determinar el valor dels béns de l'herència i poder realitzar posteriorment la repartició d'aquests. Un cop feta la partició, s'hauran de descomptar els deutes, de tal manera que aquests també quedin repartits de manera igualitària i, a partir d'aquí, s'adquireix la propietat de tot allò que s'ha rebut de l'herència.

2.4.5 «Mortis causa»

La successió *mortis causa* fa referència a què ocorre amb els béns i els drets d'una persona quan aquesta mor. Succeeix quan s'atribueixen el conjunt de relacions jurídiques que no s'extingeixen després de la mort a altres persones que es troben vives a causa de la mort del titular d'aquestes. Aquesta transferència, la qual és coneguda per una locució llatina que significa «a causa de mort», té com a objecte l'herència, ja que aquesta és la que comprèn els béns, els drets i les obligacions que no s'extingeixen amb la mort. La Constitució Espanyola reconeix el dret a heretar per *mortis causa* a l'article 33.1 i està regulada en el Llibre III del CC i en la llei 40/1991, de 30 de desembre del CCCat.

Distingim tres tipus de transferència *mortis causa*: la testamentària, la legal o abintestat i la mixta. La testamentària és aquella que succeeix quan el causant ja havia decidit la repartició del seu patrimoni mitjançant l'elaboració d'un testament. A diferència d'aquesta, en la transferència legal el causant no havia elaborat un testament. Com a conseqüència, és la llei la que determina la manera en què es portarà a terme la transferència *mortis causa* i les persones que quedaran involucrades, normalment els familiars més propers. Per últim, la mixta és una combinació dels dos casos anteriors, és a dir, part de l'herència

es repartida per les institucions públiques i l'altre pel testament redactat pel causant.

Cal destacar també els dos tipus de successors mortis causa. Els successors a títol universal, és a dir, els hereus. Aquests reben la totalitat de l'herència o una part quan hi ha més d'un. Els altres són els legataris o successors a títol particular. La seva part de l'herència no queda determinada. A diferència dels hereus, aquests no responen als deutes hereditaris ni s'han de fer càrrec de les obligacions transmeses per mortis causa. A més a més, aquest no haurà d'acceptar l'herència, però el seu llegat no serà entregat fins que els hereus rebin la seva part i, per tant, depèn totalment d'aquests.

2.5 Impost de successions i donacions

2.5.1 Definició i concepte

L'Impost de Successions i Donacions és aquell tribut o impost regulat per la normativa estatal que s'ha de pagar obligatòriament quan una persona física rep una herència o donació i que s'aplica sobre els béns i els ingressos econòmics de les persones. El càlcul d'aquest impost no és general, sinó autonòmic, és a dir, és gestionat per les CCAA i, per tant, la seva regulació i la quantia varia.

Existeixen tres circumstàncies per les quals s'ha de pagar aquest impost: si reps béns i drets per una herència, un llegat o un altre títol successori, si adquireixes béns per una donació en vida, l'anomenada *intervivos*, o en el cas que aquella persona sigui el beneficiari d'una assegurança de vida. Amb això, seran els beneficiaris de l'assegurança de vida, la persona que rebí la donació i aquells que adquireixin els béns mitjançant un títol successori els qui hauran de pagar l'ISiD en un plaç de sis mesos des de la defunció del causant, excepte en les donacions, en les quals el plaç és de trenta dies des del dia que es realitza la donació. Aquest plaç de sis mesos per al pagament de l'impost no correspon amb el plaç de l'acceptació de l'herència, ja que aquest últim és superior. Això pot donar lloc a deixar córrer el plaç de prescripció de l'impost, el qual és d'uns

quatre anys i mig, per després acceptar l'herència sense haver de fer front a l'ISiD.

L'Impost de Successions s'haurà de presentar en la C.A. on hagi tingut el causant la seva última residència habitual. En cas que aquesta no es trobi a Espanya, s'haurà de presentar en la Delegació d'Hisenda de Madrid o en la C.A. on resideixin alguns dels hereus.

La quantia de l'impost, tal i com s'ha esmentat anteriorment, queda regulada per les CCAA, independentment de la regulació estatal. Tot i això, existeix una normativa general per saber la quantitat que s'haurà de pagar, tot i que no sempre concorda amb l'autonòmica. Primerament s'haurà de determinar la massa hereditària, és a dir, sumar el valor real dels béns i deduir els deutes i les càrregues. Aquest valor constituirà la base imposable de l'ISiD. A més a més, per obtenir la base liquidable s'hauran d'aplicar unes reduccions segons els graus de parentesc o el tipus de bé heretat. A nivell estatal el primer grup de parentesc, és a dir, els descendents i menors de vint-i-u anys, són el que obtenen més reducció, 15.956,87 euros. A aquest valor se li sumen 3.990,72 euros per cada any i al total es resta vint-i-u. Al segon grup, al qual pertanyen els ascendents i el cònjuge, obtenen una deducció de 15.956,87 euros. Els parentescs del tercer grup obtenen una reducció de 7.993,46 euros i, per últim, els de quart grup no obtenen reduccions i, per tant, el valor que hauran de pagar serà superior que la resta. A partir de la base liquidable es determina la quota tributària, la qual anirà del 7,65% fins al 34% en funció de la quantitat heretada. Finalment, l'import que s'haurà de pagar es calcularà aplicant les deduccions o bonificacions que estableixi la llei a la quota tributària.

Pel que fa a la normativa estatal de l'Impost de Donacions, la base imposable està format pel valor real dels béns adquirits. A aquest valor però, se li ha de deduir les càrregues i els deutes. Aquest serà el valor final, ja que la llei no aplica cap reducció a la base imposable.

2.5.2 Regulació autonòmica. Competències cedides a Catalunya

Pel que fa a la normativa a nivell autonòmic, les reduccions i les bonificacions varien en gran quantitat respecte altres valors de caràcter impositiu.

En l'Impost de Successions, segons la normativa d'aquest any, en algunes comunitats i als territoris forals, entre els quals trobem Catalunya, el primer grup, és a dir, els descendents més directes al causant i els menors de vint-i-u anys paguen imports simbòlics d'aquest impost. Totes aquestes comunitats ho regulen de manera diferent, però Catalunya estableix una bonificació del 99% al 20% a la base imposable. En el segon grup, Catalunya aplica bonificacions decreixents dels mateixos percentatges que al primer grup a la base imposable. Aquesta comunitat, a diferència de la majoria dels altres territoris forals, no allibera de tributació a aquest grup. En canvi, en el tercer i quart grup només estableix alguna petita reducció, a diferència d'altres comunitats com Madrid, Andalusia o Galícia. A les donacions, tant Catalunya com Galícia han establert una tarifa per aquestes donacions entre els parents propers amb tipus del 5% al 9%.

Amb tot això, Catalunya és una comunitat la qual en funció de la progressivitat a què es vulgui dotar l'impost, hi haurà alguns supòsits en què el cònjuge no pagarà en cap cas, però si els descendents.

Aquest any, Catalunya no ha incorporat cap novetat pel que fa a aquesta competència. A efectes de l'ISiD, no existeix cap norma que determini quines són les CCAA més barates o més cares. Tot i això, a partir de realitzar diverses comparacions entre les diferents CCAA d'Espanya, s'ha pogut de deduir que Catalunya és una de les comunitats més barates, juntament amb Andalusia, Madrid, Extremadura, Múrcia, La Rioja o Canàries. En canvi, trobem a Aragó, Astúries, Castella i Lleó, la Comunitat Valenciana o Castella-la Manxa entre les comunitats més cares.

2.6 El testament digital

Aquests darrers anys, a causa de l'increment de l'ús de la tecnologia, s'han aprovat diverses lleis que han incorporat i permès la regulació dels hereus i

dels llegats mitjançant l'ús de xarxes, per la qual cosa s'ha digitalitzat el món del dret de successions.

Fent referència al llegat digital, es va aprovar el passat 2017 la Llei de Voluntats Digitals, una normativa vigent pensada perquè permeti designar un hereu que s'encarregui d'administrar l'herència digital, és a dir, els correus electrònics, els documents dels aparells electrònics del causant o els comptes i continguts de la xarxa. Abans de l'aprovació d'aquesta llei, la política dels comptes de les xarxes socials no permetien que el compte del titular es transmetés als hereus, ja que les dades eren considerades de caràcter molt personal. Com a conseqüència, no era legal escriure les claus en el testament perquè fossin regulades per un o alguns hereus designats. En canvi, amb aquesta normativa es permetrà que no sigui necessari que algú hagi de disposar de les contrasenyes per poder accedir als documents privats, ja que s'aplicaran les polítiques previstes per cada plataforma després de la notificació d'un dels hereus de la mort del testador.

A més a més, per facilitar els tràmits, el Departament de Justícia s'encarregarà d'un registre telemàtic que permetrà evitar al testador de fer el testament davant d'un notari. Amb tot això, està prevista també la incorporació de béns digitals del causant al testament, per estalviar d'aquesta manera la seva pèrdua.

És per això que al llarg d'aquests últims anys han anat sorgint plataformes digitals que permetin als hereus organitzar el llegat a Internet i programar el tancament dels perfils a les xarxes socials o enviar documents i missatges del causant. La plataforma més coneguda i més utilitzada pels usuaris és *Tellmebye*, la qual ja ha gestionat més de nou mil herències digitals a Espanya.

3. MARC PRÀCTIC

3.1 Cas pràctic 1

3.1.1 Introducció

En altres èpoques, moltes persones tenien una idea equivocada de fer testament perquè pensaven que aquesta decisió accelerava la seva mort i, a més a més, creien que era un procés car i complicat. En l'actualitat, però, hi ha molts ciutadans que s'han adonat de la conveniència d'anar al notari per signar un document on s'especifiquin les últimes voluntats del causant i els beneficiaris del patrimoni d'aquest en el moment de la seva defunció. Tot això ha sigut gràcies a la possibilitat de revocar-lo i modificar-lo tantes vegades com es vulgui i pel seu reduït cost, al voltant de quaranta euros, respecte el costós i problemàtic procés dels casos abintestats.

Cada vegada hi ha més joves que s'adonen de la necessitat de fer testament notarial, ja que la gent compra i ven més, té fills i se separa o divorcia amb més facilitat. La vida d'una persona canvia constantment i s'ha d'adequar a les noves situacions, per això es tendeix a fer durant la vida una mitjana de dos testaments. Catalunya és el territori de tota la Unió Europea on més persones deixen escrites les seves últimes voluntats en un testament. Un 80% de la població decideix redactar aquest escrit notarial i, segons les dades del Col·legi de Notaris de Catalunya, el perfil de les persones que fan testament són majoritàriament dones, un 55% del total de la població catalana. Entre aquestes, la major part són dones casades i que tenen entre seixanta i setanta anys. Amb aquestes dades es dedueix que la situació civil és un factor que influeix a l'hora d'anar al notari. Després dels casats trobem els vidus en un 15%, els solters en un 12% i, finalment, els separats i divorciats, els quals representen només un 4%.

A Catalunya, però, les herències sense testament són, encara, molt comunes. Algunes persones tendeixen a retardar i, fins i tot, defugir d'aquests tràmits desconeixent les implicacions negatives que comporta sobre els hereus.

En aquests casos, la llei serà l'encarregada de determinar, seguint l'ordre de successions establert a l'article 442.1 del CCCat i explicada al primer subapartat de la successió intestada del marc teòric, qui han de ser els hereus finals, els quals seran els responsables de pagar els impostos que intervenen en l'herència i d'inscriure els béns heretats en el Registre de la Propietat entre d'altres tasques.

A la notaria de Roses (on s'ha elaborat aquest testament que presento al tercer apartat), en el registre del 2019 i mitjançant una estadística que elaboren allà, es van realitzar aproximadament 200 testaments i es van acceptar unes 400 herències, de les quals un 60% eren de persones estrangeres, ja que es venen pisos que són propietat d'estrangers, sobretot francesos. Els dos notaris que es troben en aquesta notaria es van repartir, aproximadament, la meitat de les acceptacions d'herències i de redaccions de testaments.

3.1.2 Elaboració i estructura d'un testament

En l'àmbit del Dret de Successions és important planificar el destí del patrimoni amb antelació a la defunció. Amb la redacció d'un testament, el qual s'ha d'atorgar en un sol acte davant d'un notari i no només davant els testimonis, s'evita que els béns quedin sense propietari i que s'estableixi un sistema de repartiment contingut en el CC. A més a més, aquest procés és molt més senzill del que pensa la majoria dels ciutadans, tot i que la complexitat del tràmit dependrà del tipus de testament i de la composició de l'herència.

Existeixen tres factors que influeixen en el moment en què les persones decideixen concretar una cita amb un notari per dictar-li les últimes voluntats: la mort, la família i el patrimoni. La mort ja no és un tabú. Actualment, tothom és conscient que tard o d'hora arribarà. L'estat civil de la persona és un dels factors que més influencia i, quan es tenen fills, creix la inquietud dels progenitors per deixar el futur d'aquests lligat per si ells moren. Per últim, hi ha un altre fet que acaba desencadenant la necessitat de redactar un testament: en el moment que una persona adquireix una propietat amb la necessitat de llegar-la. De fet, la importància de deixar testament radica que és l'única

manera de determinar la repartició del patrimoni entre els futurs hereus a la nostra mort.

La llei no és perfecte, però el CCCat s'ha situat com una llei avançada i adaptada a la nostra realitat social. En el Llibre IV d'aquest mateix codi, on es tracta el Dret de Successions i tal i com s'ha mencionat en la introducció del marc teòric, s'especifica primerament en l'article 412.1 la capacitat successòria, és a dir, totes aquelles persones que tenen capacitat per adquirir l'herència i, més endavant, en l'article 421.4, la capacitat testamentària, la qual la té qualsevol persona major de catorze anys i amb capacitat natural en el moment de l'atorgament.

Pel que fa al testament, aquest és un document d'escriptura pública i, d'acord amb el que estableix el CCCat i la legislació notarial ha d'incloure una informació concreta bàsica, la qual es pot trobar en la pàgina web del Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial, perquè sigui vàlid i legal.

En primer lloc ha de contenir la localització, la data i hora de l'atorgament, la identificació del notari i del testador, la manifestació del notari de la capacitat de testar del testador, la voluntat del testador, la fe de coneixement del notari sobre el testador i el contingut del document i, per últim, la signatura del notari i del testador.

La llei també regula la llengua de redacció del testament, la qual ha de ser una de les llengües oficials de Catalunya (català o castellà) escollida pel testador. En cas que s'elabori en una llengua no oficial serà necessària la presència d'un notari autoritzat, independentment si en coneix la llengua o no, i d'un intèrpret, no necessàriament oficial, que hagi estat designat pel testador i el notari, que signarà també el testament.

A més a més, el tractament personal que s'utilitza en la redacció del testament dependrà de la persona que el redacti; si el redactor és el testador, emprarà la primera persona, si pel contrari el redactor del document és el notari, aquest utilitzarà la primera persona i es farà servir la tercera persona pel testador.

Com a característica i normativa obligatòria de tots els testaments elaborats en territori espanyol regulada en l'article 152 de l'RN que caldria destacar és la línia de punts suspensius que s'afegeix al final de cada paràgraf. D'aquesta manera s'evita que quedin espais en blanc que permetin la reescriptura, amb la finalitat d'impedir que es pugui manipular el document.

Tots els testaments també han de seguir una estructura bàsica regulada tant en el CC com en el CCCat. Tanmateix, en la web del Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial hi apareix l'estructura d'un testament català en un document en format PDF on s'inclou informació bàsica sobre el format que han de tenir els testaments a Catalunya, els quals consten de les mateixes parts que els testaments de la resta d'Espanya.

Per facilitar la comprensió, adjunto la següent imatge extreta de la pàgina web esmentada que detalla cadascuna de les parts obligatòries per llei que formen un testament:

Núm. de protocol
Testament
Datació i hora
Identificació del notari
Identificació del testador
Fórmula per la qual el notari fa constar que el testador té la capacitat necessària per testar.
Clàusules

Fórmula final	
Signatura del testador	Signe i signatura del notari i segell de la notaria
Qualitat en què signa	Qualitat en què signa

3.1.3 Procés d'elaboració d'un testament

A partir de l'estudi del procediment per redactar un testament i de tots els passos que cal realitzar, he participat en l'acte formal de l'elaboració del testament de la meva mare a la Notaria de Roses. A partir de la còpia simple del testament i dels documents que s'han hagut d'entregar a la mateixa notaria, procediré a comentar les parts d'aquest i el procés que s'ha seguit, sempre en relació a la teoria explicada a l'apartat anterior. Tot i això, caldrà tenir en compte que aquest procés dependrà de la complicació del testament i de la notaria on es realitzi.

El matí del dia set de novembre del 2020 assistí a l'entrevista que vaig realitzar al Notari de Roses, el senyor Javier Fuertes Fernández. Aquesta presenta una peculiaritat que no és gaire freqüent: estan a la disposició dels clients dos notaris, els quals es reparteixen tant els documents que cal signar com l'horari i l'assistència a la notaria. Aquell mateix dia, després de finalitzar l'entrevista i de preguntar el temps que es trigaria en elaborar un testament, el qual depèn de l'extensió del document i de la seva complicació, vaig demanar hora amb el mateix notari per poder realitzar-ho. La disponibilitat dels notaris és força limitada, ja que només hi són els dimarts i els dijous. A partir d'aquí, accedí a anar el dimarts catorze del mateix mes a la una del migdia, acompanyada de la meva mare. La secretària em proporcionà un document, el qual la meva mare havia d'omplir i entregar durant aquella setmana, és a dir, abans del dia de la cita, i em va demanar també un telèfon de contacte en cas que quan aquest fos entregat, faltés informació o no es lliurés a temps.

Aquest document, segons l'oficial del notari, Juan Carlos Martín, l'entreguen per facilitar els tràmits i per tal que el procés sigui el més ràpid possible. És per això que aquest pas no queda regulat com a obligatori a la llei, sinó que és una decisió pròpia de la Notaria de Roses. Consta de quatre parts: en la primera, el testador o la testadora, en aquest cas, ha de proporcionar les seves dades personals, les quals s'incorporaran al principi del testament per identificar la persona. En aquestes s'ha d'especificar primerament, l'estat civil i la professió, a part de seleccionar entre si el veïnatge és català o, pel contrari, si es regirà segons el dret comú. Posteriorment s'afegeixen els noms dels progenitors i s'indiquen si aquests són vius o morts i el nom del cònjuge. Per últim, s'afegeix el nombre de fills i el nom complet d'aquests. Un dels apartats que en aquest cas no es va haver d'emplenar és la residència fiscal a Espanya, ja que s'ha d'omplir només en cas que la persona sigui estrangera. En la segona part es determinen les persones que seran hereus i, a més a més, els llegats. En aquest cas van quedar com a hereus universals els dos fills per parts iguals. Finalment, s'escullen les persones que quedaran com a substitutes en cas que els hereus fossin incapacitats i no la poguessin acceptar. Els escollits van ser els propis descendents. Tanmateix, per afegir més informació necessària o en cas que es volgués especificar qualsevol situació, l'últim pas és redactar un breu resum de la distribució de l'herència i del nomenament dels hereus i els seus substituïts o tutors, en cas que sigui necessari. Com en la major part dels testaments més bàsics, la meua mare va decidir nomenar com a usdefruit al seu marit i hereus universals per parts iguals als seus dos fills, assignant-los un tutor, el seu germà, en cas que aquests fossin menors d'edat quan es produís l'acceptació i recepció de l'herència.

Tanmateix, segons l'oficial, també pot succeir que el testador sol·liciti una reunió amb el notari o amb l'oficial i, com a conseqüència, aquest document no sigui entregat. Això però, només succeeix en aquelles persones que disposen d'un ampli patrimoni i que la seva distribució suposa un procés minuciós i més llarg que l'analitzat.

Per facilitar i demostrar l'estructura del document i la disposició i distribució de les parts ja esmentades, l'adjuntaré a continuació:

DATOS TESTAMENTO:

ESTADO CIVIL:

PROFESIÓN:

VECINDAD CIVIL: CATALANA / COMÚN

ASCENDIENTES vivientes o fallecidos:

*RESIDENTE FISCAL EN ESPAÑA (*SÓLO EXTRANJEROS):

Nº DE NUPCIAS (si procede):

CÓNYUGE 1:

CÓNYUGE 2:

Nº DE HIJOS:

NOMBRE COMPLETO DE LOS HIJOS:

★

*

NOMBRA HEREDERO/S:

NOMBRA LEGADOS:

** COMO DESEA QUE SEAN SUSTITUIDOS SUS HEREDEROS/LEGATARIOS PARA EL CASO DE NO PODER ACEPTAR:

* POR SUS PROPIOS DESCENDIENTES

* ENTRE LOS MISMOS HEREDEROS/LEGATARIOS

* Un pequeño redactado de como quiere que se disponga de sus bienes y derechos.

El dia vuit, per la tarda, vaig acudir altra vegada per entregar aquest document omplert juntament amb una fotocòpia del DNI de la meva mare. A

partir d'aquí ja no s'han de fer més gestions ni tràmits, ja que l'oficial s'encarrega de redactar el testament a partir de la informació proporcionada pel document lliurat.

El dia catorze de gener vam acudir a la una del migdia, tal i com vam acordar, per procedir a la lectura i signatura del testament. La secretària ens va atendre i va demanar el DNI de la meva mare, el qual va introduir en una base de dades a l'ordinador. Aquesta avisà al Sr. Juan Carlos i va buscar una sala lliure, per tal de procedir a l'últim pas. Tot i això, en aquell moment no en disposaven, per la qual cosa vam haver d'esperar aproximadament uns quinze minuts fins que ens van assignar una. Allà vam esperar al notari. Aquest va arribar amb una fotocòpia en paper blanc, per tal de poder corregir-lo en cas que hi hagués qualsevol error. Va demanar el DNI de la causant i va comprovar que aquest fos correcte i correspongués amb la persona que anava a signar. Posteriorment, va començar a la lectura de les dades personals de la causant i a les clàusules que correspondrien amb el que s'havia redactat en el primer document entregat. En cas que la causant no entengués el significat d'alguna de les clàusules, aquest l'explicava per tal que en fos conscient del que hi havia escrit. Abans de signar el document es va haver de canviar el segon cognom d'un dels fills, ja que presentava una equivocació. És per això que la primera impressió és en full blanc.

Minuts més tard, després d'anar a corregir l'error i a imprimir-lo amb paper notarial, va ser signat tant per la meva mare com pel notari. Un cop fora de la sala, a secretaria l'oficial va segellar el document amb el segell de la notaria i va ser entregada una còpia simple a la meva mare. Per finalitzar aquest procés, la secretària va mostrar la factura per les gestions, la qual va suposar un cost de 42,63€. Des del moment que vam entrar a la sala fins que es va pagar la factura van transcórrer uns vint minuts. Aquest document serà enviat al Registre de Dades d'Últimes Voluntats i no podrà ser entregat si no es presenta el certificat de defunció i la còpia del testament o no té una relació d'interès legítim amb el causant.

Amb tot això, comentaré l'estructura del testament que es va redactar, basant-me en l'estructura general explicada a l'apartat anterior per tal de determinar si aquest segueix la mateixa estructura i compleix els requisits. El document complet es podrà trobar a l'annex 7.1.1.

En primer lloc, cal fer-hi constar el número de protocol i, a sota el títol. Sota d'aquest es consigna la datació i l'hora, i a continuació s'inicia el cos del document amb una introducció en la qual el notari s'identifica amb el nom i cognoms, el lloc de residència i el col·legi notarial a què pertany i fa constar que el testador compareix davant seu. Això apareix, tal i com es demostra en la fotografia de l'esquema de l'apartat anterior, com a «identificació del notari».

Número ciento cincuenta y uno. En Roses, mi residencia, siendo las trece horas, cuarenta minutos del día catorce de enero de dos mil veinte. Ante mí, Javier Fuertes Fernández, Notario de esta Ciudad y del Ilustre Colegio de Cataluña, comparece:

El testador s'identifica amb el nom i el cognoms, el DNI, el veïnatge civil, la data de naixement o l'edat, la qual no es necessita especificar en cas que la persona sigui major d'edat, l'estat civil, el domicili habitual i altres dades que es considerin rellevants. A més a més, el notari ha de fer constar la capacitat legal del testador. Tot aquest paràgraf es mostrarà en dos parts, tal i com queda especificat en la imatge de l'estructura general, una com a «identificació del testador» i l'altra com a «la fórmula per la qual el notari fa constar que el testador té la capacitat necessària per testar».

Doña María Carmen, mayor de edad, limpiadora, casada, vecina de Roses (17480), provincia de Girona, con domicilio en calle *; provista de DNI número *. Juzgo a la compareciente con capacidad legal suficiente para otorgar testamento.

Posteriorment, s'exposen les dades de caràcter personal que identifiquen al testador, de tal manera que més endavant es puguin identificar més fàcilment els beneficiaris del patrimoni d'aquest.

Tiene vecindad civil catalana. Que nació en Roses (Girona), el día 24 de mayo de 1969. Es hija de Don José María y Doña Juana, que viven. Está casada en únicas

nupcias con Don Manel de cuyo matrimonio tiene dos hijos llamados Alba y Aitor. Y, deseando disponer de sus bienes para después de su fallecimiento, ordena ésta su última voluntad de conformidad con las siguientes.

Tot seguit, sota el títol «Clàusules» ha de fer constar les disposicions testamentàries. Aquest apartat s'ha d'ordenar en paràgrafs numerats amb ordinals en lletres. D'aquest document deriven cinc clàusules, on declara com a usdefruit universal i vitalici al seu marit i institueix com a hereus universals els seus dos fills per parts iguals. En el cas que els progenitors d'aquests morin i siguin menors d'edat, declara com a tutor d'aquests el seu germà. L'última clàusula se sol repetir sempre i és on es confirma que és l'última voluntat del testador i que es revoquen els testaments anteriors.

Revoca y anula cualquier testamento anterior.

Finalment, hi ha una declaració de conformitat, en què el notari manifesta que la testadora ha sigut informada del contingut del document i hi dóna el vistiplau amb la seva signatura.

Manifiesta la testadora que ha quedado debidamente informada de su contenido, que está conforme con su voluntad y lo firma conmigo.

A continuació, s'exposen el número de pàgines i l'identificador del document notarial, juntament amb la conformitat del compliment de tota la normativa per a la seva redacció. El notaria dóna fe, signa i inclou el segell oficial de la notaria d'acord amb la normativa que estableix l'article 195 de l'RN.

De identificar a la testadora a través de su reseñada documentación, de la unidad de acto, del cumplimiento de todas las formalidades legales y, en general, del contenido de este instrumento público, extendido en dos folios de papel exclusivo para documentos notariales, números: el presente y el anterior correlativo en orden, yo el Notario, doy fe.

3.2 Cas pràctic 2

3.2.1 Tràmits i gestions per l'acceptació d'una herència

En el moment de la mort d'un familiar, ens trobem davant d'una situació en la qual s'han de decidir diverses qüestions ineludibles. En particular, si la mort d'aquesta persona ha sigut inesperada i no es disposen dels coneixements necessaris per a la gestió de l'herència, pot ocórrer que es prenguin decisions que suposin un cost excessiu. És per això que és imprescindible tenir informació sobre els passos que s'han de fer quan mor una persona propera.

El procediment d'acceptació i recepció de l'herència dependrà de si el causant va atorgar o no testament. Distingim dos tipus de successions: la testada i la intestada. En el cas que la persona hagi redactat un testament, la successió d'aquesta es seguirà mitjançant l'aplicació dels articles 421.1 fins al 421.6 del CCCat, els quals regulen aquest tipus de procés. A diferència de la successió testada, en la successió abintestada el causant no ha elaborat cap testament i, per tant, no ha determinat qui seran els beneficiaris del seu patrimoni. Com a conseqüència d'això, el procediment serà més llarg i costós.

En primer lloc, es necessita un document personal de la persona difunta, el qual pot ser tant el DNI com el passaport, per fer la majoria de les gestions. Tanmateix, alguns dels tràmits administratius necessaris es poden realitzar a través de la pàgina web de la seu electrònica del Ministeri de Justícia. En el moment de la defunció, si aquesta és per mort natural i s'ha produït en un centre mèdic que la pugui certificar immediatament, aquest s'encarregarà de comunicar-la i realitzar la inscripció de la defunció perquè, transcorreguts quinze dies hàbils a partir de la defunció, la família pugui demanar el Certificat d'Actes d'Últimes Voluntats. En cas que es produeixi en un lloc on no hi hagi un metge que pugui certificar la defunció, aquesta l'hauran de realitzar els familiars o les persones que visquin amb aquesta i, només en el cas que no es produeixi en l'habitatge, estarien obligats també el cap de l'establiment on hagi ocorregut o l'autoritat durant les vint-i-quatre hores següents a la mort i sempre abans de l'enterrament. Per realitzar aquest document serà necessària la presentació d'un certificat mèdic de defunció, el qual pot ser gratuït o tenir un cost d'aproximadament tres euros, i el DNI o passaport en el Registre Civil. Si es disposa d'una assegurança de decessos o d'un contracte amb els serveis d'una funerària, es podran encarregar també d'aquesta gestió administrativa. Per

normativa, el certificat mèdic de defunció ha de constar d'una sèrie de dades obligatòries entre les quals destaca el nom i cognoms de la persona difunta juntament amb les seves dades personals, el dia, l'hora i el lloc de la mort i de l'enterrament. No obstant això, pot haver la possibilitat que el cadàver hagi desaparegut. En aquestes circumstàncies serà necessària una sentència governamental o de l'autoritat judicial on s'afirmi la mort d'aquesta persona.

Seguidament s'haurà de sol·licitar l'autorització per donar sepultura al cadàver, sense la qual no es procedirà a l'enterrament o incineració.

Per finalitzar el procés de recepció de l'herència, els hereus, normalment els fills o la parella supervivent, es dirigiran a la notaria per presentar o demanar un document on s'acredita si una persona ha atorgat testament i davant de quin notari. Aquest és l'anomenat Certificat d'Últimes Voluntats amb el qual els hereus podran accedir a l'últim testament, l'únic que té validesa en cas que hagi elaborat més d'un, i obtenir-ne una còpia autoritzada. Aquest certificat es pot sol·licitar també de manera presencial en les Gerències Territorials del Ministeri de Justícia o en el Registre Civil, per correu a través del Model 790, el qual es pot descarregar en la web del Departament de Justícia o mitjançant la Seu Electrònica del Ministeri de Justícia.

Encara que se sàpiga que la persona difunta ha atorgat testament, aquest certificat és absolutament necessari per qualsevol acte successori.

En cas que hi hagi testament, el procediment és més senzill. Els hereus hauran d'acudir a la notaria que s'especifiqui en el Certificat d'Últimes Voluntats per acceptar o repudiar l'herència. En canvi, si el Certificat d'Últimes Voluntats acredita que no hi ha testament, es procedirà a la declaració d'hereus abintestat, és a dir, l'acte on es nomenaran els hereus del difunt, i al repartiment de l'herència seguint l'ordre de successió, la qual va relacionada amb el grau de parentesc. Es disposen de trenta anys per acceptar o repudiar l'herència, tal i com s'explica en el primer apartat de l'adquisició de l'herència i són actes totalment voluntaris que esdevenen irrevocables i que determinen els seus efectes des del moment de la mort del causant.

Realitzats aquests tràmits anteriors, els interessants en acceptar l'herència podran acudir al notari per sol·licitar l'escriptura pública de manifestació de l'herència on es recollirà l'inventari i la manifestació del patrimoni que constitueix l'herència del causant. Aquests han de saber que la realització de determinats actes que tan sols es podrien fer si la persona reuneix la condició d'hereu, pot suposar una acceptació tàcita de l'herència que després condicionarà el futur. Normalment, en el mateix moment en què es realitza la valoració dels béns, es procedeix a la repartició dels béns, el que s'anomena «quadern patrimonial».

Posteriorment es procedirà al pagament de l'ISiD, el qual grava l'adquisició de béns i drets per títol successori i/o a altres tributs i haurà de ser declarat pels hereus o legataris que hagin acceptat l'herència. El plaç de presentació és de sis mesos des de la defunció del causant. Tanmateix es pot sol·licitar una pròrroga abans que transcorrin els cinc primers mesos del termini de presentació, la qual comporta un augment del total de la quantia a causa del pagament dels interessos corresponents. L'Impost de Successions s'haurà de presentar en el mateix lloc on tingués la residència habitual la persona difunta o per Internet. Tanmateix, tal i com s'ha esmentat, també hi haurà la possibilitat que es paguin altres tributs o impostos, entre els quals estaria l'impost sobre l'increment dels Béns de Naturalesa Urbana, popularment conegut com a «plusvàlua municipal», en el cas que s'heretin béns immobles i la declaració de l'IRPF de la persona difunta en el període corresponent. En altres circumstàncies, també es podrà reclamar les pensions de viduïtat i orfenesa en cas que sigui necessari. Aquestes es poden sol·licitar en qualsevol moment des de la mort, tot i que es recomana que es demani després dels tres mesos de la defunció, ja que es podria perdre part de la pensió. S'haurà de realitzar a la Seguretat Social.

Caldria destacar també la figura del marmessor i algunes excepcions que poden sorgir durant aquest procediment.

Quan hi ha una herència complicada, és a dir, amb molt patrimoni i diversos hereus, per evitar problemes apareix l'anomenada «figura del

marmessor». Aquesta persona, la qual normalment és un notari o un advocat, té cura de complir i executar l'última voluntat del causant. El càrrec de marmessor universal, és a dir, quan la seva gestió afecta la valoració i distribució de tota l'herència, és retribuït amb un 10% del valor de l'herència i té la potestat de vendre béns, pagar deutes i càrrec, fer adjudicacions entre els interessats a la successió i pagar les legítimes.

A més a més, es pot donar la situació d'impugnació d'un testament o, fins i tot, de desheretament. En el primer cas, si l'impugnador declara falta de capacitat del testador o que pot haver estat manipulat són els casos més comuns d'impugnació d'un testament. Tanmateix, aquestes circumstàncies són difícils de produir-se, ja que s'estaria anant en contra de la paraula del notari, és a dir, una persona que dóna fe pública. Sempre que s'intenti impugnar un testament s'han de presentar proves en un judici.

En el segon cas, no només existeixen unes causes d'indignitat de succeir establertes per l'article 421.3 del CCCat, sinó també causes de desheretament, regulades per l'article 451.1, en què el causant pot privar els legitimaris de rebre la legítima. Són causes de desheretament: les causes d'indignitat, la denegació d'aliments al testador, el cònjuge, els ascendents o descendents, en casos que la llei ho obligui, pel maltractament a aquests mateixos, per la suspensió o privació de potestat del progenitor legitimari sobre el fill causant per causa imputable a la persona suspesa o privada de la potestat o per l'absència manifesta i continuada de relació familiar entre el causant i el legitimari.

Caldria destacar també els documents necessaris per a l'acceptació d'una herència. Aquest procediment té un termini legal de sis mesos, si bé es pot demanar una ampliació de sis mesos addicionals. El primer pas seria disposar de tota la documentació. En cas de defunció s'han d'obtenir el certificat de defunció que es demana en el Registre Civil de la localitat on s'ha produït la defunció, el Certificat d'Últimes Voluntats, una còpia de l'últim testament o la declaració d'hereus mitjançant un procediment judicial o davant d'un notari en cas que no s'hagi atorgat testament. Completats i obtinguts

aquests certificats, es realitza l'escriptura d'acceptació d'herència i el document de partició i adjudicació d'herència, els quals poden ser en un document privat o d'escriptura pública. En cas que no hi hagi testament, cal presentar l'acta de notorietat de declaració d'hereus intestats, si aquests són els ascendents o descendents i el cònjuge o la parella estable. Si no s'ha fet aquesta declaració s'haurà de presentar una relació dels presumptes hereus en el qual s'indiqui el parentiu de cadascun amb el causant. Aquest document és la declaració judicial dels hereus. En el cas que es presenti en document privat, es pot utilitzar el model de declaració privada de béns per a l'ISiD, on figuren les dades que han de constar necessàriament.

El següent pas, preparats els documents anteriors, consisteix a procedir a la liquidació de l'impost. Per això, s'han d'emprar el model oficial 660 i el 650. El model 660 és aquell que fa referència a la declaració de successions, és a dir, a la declaració de béns i drets. Aquest document es presenta per a cada herència. El model 650 és el referent a l'autoliquidació de l'impost que presenta cadascuna de les persones interessades en la successió. A més, pot ser que s'hagi de presentar el model 652 d'autoliquidació d'assegurances de vida. Aquests dos models oficials es trobaran a l'annex 7.2.2 i 7.2.3.

3.2.2 Acceptació i recepció d'una herència

L'objectiu final d'aquesta explicació teòrica sobre els passos necessaris per a la recepció i acceptació de l'herència és analitzar la seva aplicació a la pràctica. En aquest punt s'analitzarà un cas real de l'any dos mil tretze tramitat a la Notaria de Cadaqués per tal de determinar la manera en què es porten a terme a la realitat aquests tràmits i gestions.

La persona difunta d'aquest cas i que s'exposa en l'escriptura de manifestació i acceptació de l'herència és la senyora Cèlia, dona sense professió que es va dedicar a la família. Nasqué el mes de maig de l'any 1944 a Cadaqués, on va viure durant tota la seva vida. Amb l'edat de vint anys, al 1966, es va casar en règim de separació de béns amb el senyor José, home que visqué a Cadaqués des de la infància i que va néixer a l'abril de l'any 1938.

D'aquest matrimoni van tenir tres fills: Carmen, nascuda el setembre del 1968, Manel, al juny del 1967 i Isabel, el mes de juny de 1978.

Va patir problemes de salut durant aproximadament els tres últims anys, durant els quals va ser operada diverses vegades a l'hospital de Girona. És per això que les seves dues filles l'acollien a casa, on s'estava diverses setmanes després de les operacions a causa de la necessitat de tractaments postoperatoris.

La Sra. Cèlia va atorgar un únic testament acompanyada per la seva germana a la Notaria de Cadaqués, davant del Notari Luis Enrique García Labajo el dia dotze de setembre del 1996. D'aquesta acció només en tenien coneixement abans de la seva mort els seus fills, per tant, es dedueix que era un testament obert notarial.

Va morir el tretze de gener del 2013 a l'hospital de Figueres. En aquell mateix moment estaven presents els seus tres fills i el seu marit al centre hospitalari, on els va preguntar la seva localitat i els va avisar que havien de trucar a una funerària que tingués vinculats serveis funeraris a Cadaqués. La família va decidir que truquessin a la funerària Vicens, el representant de la qual es va presentar al cap de quinze minuts. Els tres germans, juntament amb el Sr. José, es van dirigir a una sala de l'hospital, on van decidir conjuntament amb l'ajuda d'un catàleg presentat pel representant de la funerària el tipus d'enterrament i les decoracions desitjades. Posteriorment, l'hospital va proporcionar i entregar un certificat mèdic de defunció a la funerària i, a la tarda d'aquell mateix dia va ser traslladada al tanatori de Figueres. Va ser enterrada al cap de vint-i-quatre hores per Mémora, empresa que es va encarregar del trasllat del cadàver des de Figueres fins a Cadaqués, i aquell mateix dia la família va rebre les factures de l'enterrament, el valor de la qual era de 1.385,80€, i la de la funerària amb un valor total de 1.911,20€, dins de la qual hi constava el certificat de defunció, on s'exposaven les dades de la persona difunta i la causa de mort i el qual va suposar un cost de divuit euros. Tot i això, aquest no va ser entregat fins el dia disset del mateix mes. A més a més, també cal tenir en compte el cost de la làpida i de la col·locació d'aquesta, el

que va comportar un cost total de 1.174,01. Aquestes factures es van pagar mitjançant una transferència bancària.

Amb l'entrega d'aquest certificat, la Sra. Carmen es va dirigir el mateix dia a la Notaria de Cadaqués, la notaria de la qual era la mateixa que la de Llançà, per sol·licitar el Certificat d'Actes d'Últimes Voluntats, el qual va acreditar que es va atorgar testament davant del Notari de Cadaqués l'any 1996, per la qual cosa es regiria pels articles corresponents a la successió testada.

És en el mateix moment que la Notària Maria Carmen Rusiñol, la qual es va encarregar de tots els tràmits posteriors, obtingué aquest últim certificat quan els tres fills i el cònjuge es van dirigir per procedir a l'obertura del testament i a l'acceptació de l'escriptura de manifestació i acceptació de l'herència amb un identificador personal, en aquest cas el DNI. El dia dotze de març del 2013 el testament és llegit per la notària davant d'aquests, tenint presents tots els documents i certificats anteriors, una còpia del testament de la causant i les fotocòpies del registre de les dues propietats. En el seu testament deixava com a usdefruit de la casa urbana de Cadaqués i d'una porció de terreny de quatre-cents metres quadrats situada al mateix lloc que la casa al seu marit i quedaven com a hereus universals d'aquestes dues propietats i d'altres béns immobles els seus tres fills per parts iguals, és a dir, un 33,33% de l'herència per a cada un d'ells. A diferència del que exigeix la llei catalana, no es donava constància de la legítima, ja que els mateixos hereus del patrimoni eren als qui els hi corresponia la legítima.

L'herència va ser acceptada per l'usufructuari i els hereus sense benefici d'inventari, ja que la causant no tenia deutes ni càrregues. A partir d'aquell moment, abans de començar a realitzar els tràmits necessaris, es va estimar el cost de totes les gestions i dels impostos i es va realitzar una transferència de la provisió de fons, la qual va ser de 2.400,39€.

Tot i això, el procés d'acceptació i repartició va partir diverses complicacions, les quals van comportar un increment dels costos. Es van adonar que el terreny urbà constava com a rústic. Això va suposar la sol·licitud

al Registre de la Propietat de Roses d'aquest canvi abans de recórrer a la partició de l'herència. Aquest tràmit es va dur a terme el mateix dia de l'acceptació del testament, el dotze de març. A més a més, la meitat del compte bancari, del qual eren titulars la causant i la parella supervivent, va quedar bloquejat fins que no es produís l'acceptació de l'herència. A l'acceptar-la, es va crear un nou compte bancari amb els diners que corresponien als hereus a nom d'aquests. D'aquesta manera, les despeses i el pagament d'impostos es realitzaria amb aquests diners heretats. A causa dels deutes que tenia la Sra. Isabel amb Hisenda Pública, es van veure obligats a tornar a ingressar els diners en el compte que tenien compartit els progenitors dels hereus, ara només com a titular de la mateixa el Sr. José, la intenció del qual era la venda de les propietats. Tot i això, els hereus no van donar consentiment i ho van impedir.

Per finalitzar aquest procés, la Sra. Carmen es dirigí a la notaria per obtenir còpia simple de tots els documents i procedir al pagament dels impostos corresponents. Primerament, es va pagar la diferència entre la provisió de fons i el cost exacte dels tràmits notariais, els quals van suposar 2.410,98€ i, per tant, del pagament de 10,59€. Seguidament, es presentaren els documents on constava l'ISiD. Aquest, segons el que regulava la llei, no va comportar cap cost, ja que el valor del patrimoni preexistent era inferior a 402.700€. Com a conseqüència, es va decidir incrementar el valor notarial de la casa 20.000€ per, d'aquesta manera, pagar menys impostos a Hisenda Pública en el moment en què es vengués l'habitatge, ja que el benefici seria menor. Aquest tràmit va implicar un augment de 434,43. Per últim, s'havia de pagar l'Impost sobre l'Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana, conegut com a plusvàlua municipal, a l'Ajuntament de Cadaqués. El dia quinze de març es va pagar un total de 1.713,88€ de la plusvàlua del terreny, 286,84€ van ser pagats pel cònjuge i 475,68€ per cada un dels hereus universals. Fins el vint-i-cinc de novembre no va ser possible el pagament de la plusvàlua de la casa a causa de la modificació del valor notarial d'aquesta. Aquest va suposar un cost total de 1.149,52€, dels quals 196,54 van ser pagats per l'usufructuari i 317,66€ per cada un dels hereus universals.

No es va demanar cap pensió de viudetat perquè van considerar que era suficient amb el cobrament de la pensió de jubilació.

Tot i la impossibilitat d'adjuntar el document complet de l'escriptura de manifestació i acceptació de l'herència a causa de la seva extensió, es procedirà a determinar la manera en què s'ha estructurat el document i a destacar certes dades d'interès que consten en aquesta escriptura. Tot i això, es podrà disposar de la còpia simple d'aquest a l'annex 7.2.1.

En primer lloc, tal i com ocorre en l'estructura del testament, s'ha de constar el número de protocol i el títol, juntament amb la datació i la identificació del notari.

Número ciento noventa y tres. En Cadaqués, a doce de marzo de dos mil trece. Ante mi, Maria Carmen Rusiñol Riba, Notario del Ilustre Colegio de Catalunya, con residencia en Llançà, actuando como sustituta por vacante de la Notaría de Cadaqués y para mi protocolo.

A partir d'aquí, l'estructura canvia respecte la del testament. En primer lloc, es nomenen a les persones que compareixen davant del notari, en aquest cas el cònjuge i els tres fills, i s'identifiquen amb el nom i cognoms, el DNI, el veïnatge civil, la data de naixement, l'estat civil i l'habitatge habitual. A més a més, el notari fa constar la capacitat successòria d'aquests. Amb tot això, es comencen a exposar les dades de la causant, és a dir, el nom i cognoms, el DNI, l'habitatge habitual, la data de defunció, l'estat civil i altres dades menys rellevants. Posteriorment, es procedeix a especificar les dades que fan referència al testament i el notari fa constar que disposa del Certificat d'Actes d'Última Voluntat i d'una còpia del testament.

La causante había otorgado su voluntad contenida en testamento autorizado por el que fue Notario de Cadaqués, Don Luis Enrique García Labajo, el día 12 de septiembre de 1996, número 252 de protocolo, la copia de la cual tengo a la vista y de la que resulta que lego el usufructo vitalicio a su esposo y dejo como herederos nudos propietarios por iguales partes a sus tres hijos. Incorporo a esta matriz certificado del Registro de Actos de Última Voluntad así como la copia autorizada del testamento.

Abans d'especificar les clàusules i el valor total de l'herència, es realitza un inventari on s'identifiquen i expliquen amb detall tots els béns dels quals disposava la causant a la seva mort, en aquest cas de l'habitatge de Cadaqués i del terreny urbà. De cada un d'aquests s'indica la localització i la mida en metres quadrats, el número d'inscripció en el Registre Civil i la referència cadastral. A més a més, també s'inclou la reducció de la base imposable de l'ISiD, en aquest cas del 95%, ja que constituïa l'habitatge habitual de la causant, el seu valor i el moment en què va adquirir les propietats.

Las adquirió la causante en cuanto a la nuda propiedad por título de cesión a renta vitalicia, formalizada en escritura autorizada per el que fue Notario de Castelló d'Empúries, don Juan Veciana Vila, el día 6 de septiembre de 1967.

Més endavant es fa esmena d'altres béns dels quals era propietària la causant. En aquest cas, seguint les mateixes pautes que els béns immobles, s'afegeix un compte bancari amb les dades que li corresponen. Amb tot això es procedeix, sota el títol «Clàusules», a determinar diverses qüestions. Aquesta escriptura consta de set clàusules, tot i que les dues primeres són considerades les de més interès. En la primera es determina la totalitat de l'herència i l'acceptació d'aquesta.

Don José y sus tres hijos Doña Carmen, Don Manuel y Doña Isabel aceptan la herencia causada por Doña Celia. El valor neto del caudal hereditario, que lo constituye los bienes descritos en el inventario de esta escritura incrementado en el tres por ciento del ajuar y no habiendo deudas a deducir asciende a *.

En la segona clàusula s'exposen les adjudicacions, és a dir, com es farà la repartició del valor total de l'herència i el valor exacte que li correspon a cada un d'ells, escrit tant en lletres com números.

Don José se adjudica en pago de sus derechos hereditarios el usufructo vitalicio de los bienes descritos en el expositivo V de esta escritura. Valor de la herencia: *. A los hermanos Doña Carmen, Don Manuel y Doña Isabel, se les adjudica en pago de sus derechos hereditarios, por partes iguales, la nuda propiedad de los bienes descritos el

expositivo V de esta escritura, gravados con el usufructo vitalicio de su padre Don José.
Valor de la herencia para cada heredero: *.

A continuació, la notària, mitjançant aquest escrit adverteix als hereus del pagament de l'ISiD i del de la plusvàlua municipal, tot i que no es determina cap valor a pagar dels impostos corresponents i, a més a més, s'afegeix conforme les persones que han comparegut accepten la incorporació de les seves dades de caràcter personal a l'escriptura i la protecció de les mateixes.

Hice de palabra las reservas y advertencias legales del Impuesto sobre Sucesiones, y en particular y a efectos fiscales, advierto de las obligaciones y responsabilidades tributarias que incumben a las partes en su aspecto material, formal, sancionador y de las consecuencias de toda índole que se derivarían de la inexactitud de sus declaraciones. De la posible sujeción al Impuesto sobre Incremento de Valor de los Terrenos de Naturaleza Urbana («plusvalía municipal»).

Los señores comparecientes, según intervienen, de conformidad con lo establecido en la Ley Orgánica 15/1999, aceptan la incorporación de sus datos personales a los ficheros automatizados existentes en la Notaría, que se conservarán en la misma con carácter confidencial, sin perjuicio de las remisiones de obligado cumplimiento.

Finalment, es procedeix a l'atorgament i al coneixement i autorització dels hereus i signen els compareixents, juntament a la signatura de la notària, la qual dóna fe.

Hago constar que el conocimiento ha sido prestado libremente y que el otorgamiento se adecua a la legalidad y a la voluntad debidamente informada de los otorgantes o intervinientes, quines hacen constar su consentimiento y la firman conmigo, la Notario. Identifico a los otorgantes por los datos personales, fotografías y firmas existentes en los reseñados documentos de identidad, de todo lo cual, y de contenido presente instrumento público extendido en nueve folios de papel exclusivo para documentos notariales, el presente y los ocho anteriores en orden correlativo, yo, la Notario, doy fe. Están las firmas de los comparecientes.

3.2.3 Cas intestat

3.2.3.1 Procediment per a l'acceptació d'una herència en la successió intestada

En el moment en què una persona mor sense haver atorgat testament, o bé quan el testament esdevé nul o les persones nomenades hereves es troben sense capacitat successòria en el moment de l'obertura del testament, la disposició del patrimoni del causant es regula d'acord amb el que disposen els articles 440 fins al 444 del CCCat, mitjançant l'anomenada «obertura de la successió intestada», és a dir, aquell document atorgat pel notari o el jutge en el que es pot ser declarat hereu quan una persona mor sense testament.

La documentació necessària que s'haurà d'acreditar davant d'un notari serà: el certificat de defunció i d'Últimes Voluntats, el certificat d'empadronament del difunt, el llibre de família i l'aportació de dos testimonis que manifestin que coneixien a la persona difunta i que no tenia altres familiars.

Primerament, amb l'entrega del certificat de defunció, la notària sol·licita el Certificat d'Últimes Voluntats, el qual acredita que el causant no ha atorgat testament. Després es signa l'acte de declaració d'hereus abintestat, procés per sol·licitar una herència i que realitzen aquells que es consideren beneficiaris dels béns del causant que va morir sense haver fet testament. A partir d'aquí es fa la prova documental amb el llibre de família, els documents matrimonials i de l'empadronament, entre d'altres documents i s'assignen dos testimonis o quatre, en cas que no siguin suficients.

Per entendre els passos i la normativa que s'ha de seguir en la successió abintestada, cal tenir presents que l'herència es regeix per la legislació catalana si el difunt era de nacionalitat espanyola i ostentava el veïnatge civil català i que l'ordre de succeir fa referència a qui hereta aquella part de l'herència de lliure disposició, és a dir, no s'inclou la legítima. La legislació d'aplicació determina qui heretarà, establint per això un ordre de successió; els fills, els cònjuge o la parella de fet, els ascendents, els germans i familiars fins al quart grau i la Generalitat de Catalunya, tal i com s'explica en el primer apartat de la successió intestada del marc teòric.

Un cop realitzada la declaració d'hereus abintestat, és el moment de determinar tots els béns i els deutes que tenia el causant i realitzar l'anomenat

«inventari de béns i deutes». Per això, s'hauran de seguir uns passos per poder fer aquest inventari.

Primerament, s'hauran de sol·licitar els certificats de saldos bancaris a data de defunció als bancs on el causant diposités els seus saldos. Determinar els béns immobles i quantificar el seu valor. Aquest procés es pot realitzar a través de la pàgina «registradores.org» sol·licitant tot el patrimoni del causant per nom i DNI d'aquest. A més a més, s'haurà de sol·licitar el parament domèstic, que s'entén automàticament per un 3% del valor total de l'herència, llevat que s'acrediti la inexistència o un valor inferior d'aquest. Finalment, en cas que existeixin deutes del causant, hauran de determinar-se i s'hauran d'assumir com a pròpies quan es realitzi l'acceptació de l'herència. Es podrà deduir del total del valor de l'herència les despeses de l'enterrament.

El següent pas és l'escriptura d'acceptació de l'herència, la qual es signa i es deixen vint dies per reclamar. En cas que hi hagin béns immobles fa falta realitzar una escriptura d'acceptació d'herència i partició de béns davant d'un notari per poder-la inscriure posteriorment en el Registre de la Propietat corresponent. En l'escriptura de manifestació i acceptació de l'herència es realitzarà la partició d'aquesta.

Finalment, es procedeix al pagament i presentació dels impostos i tributs corresponents, a la inscripció en el Registre de la Propietat i a la comunicació del cadastre en cas que hi hagin béns immobles i al desbloqueig de comptes bancaris. Aquests últims passos es realitzen de la mateixa manera que la successió testada.

3.2.3.2 Anàlisi de la sentència d'un cas intestat

Seguint la teoria explicada en el tercer apartat de la successió s'analitzarà un cas, del que es disposa de la sentència, per determinar quins passos es van seguir i quines van ser les complicacions que va comportar la successió intestada respecte de la testada.

Aquesta sentència s'estructura en quatre parts: un encapçalament, on apareixen diverses dades relacionades amb el cas i la jurisprudència, com el president i els magistrats del TSJC o el número de recurs de castedat, en aquest cas és el 179/2017, els antecedents del fet, els fonaments de dret, on s'expliquen els procediments que es segueixen i les circumstàncies que succeeixen respecte el cas analitzat i, per concloure el document, la resolució.

En els antecedents del fet s'exposa que el senyor Valentín va morir l'onze de desembre del 1969 sense haver atorgat testament ni cap disposició de les seves últimes voluntats. Segons l'ordre de successions abintestat, els hereus que són ser cridats a succeir són els seus sis fills: Bernabé, Verónica, Jesús Ángel, Elena, Ofelia i Paula, els quals va tenir amb la Sra. Paloma, la seva esposa.

El germans, Verónica, Jesús Ángel, Elena, Ofelia i Paula, van acceptar l'herència del seu difunt pare Valentí en el plaç legalment previst amb tots els efectes inherents a aquesta acceptació i que són cotitulars de la finca Tona (única propietat del causant), juntament amb el seu germà Bernabé. Aquest últim no es va presentar a l'acte de declaració d'hereus abintestat i, per tant, no va acceptar l'herència expressament. Tot i això, la llei considera la seva acceptació tàcita, ja que Bernabé vivia i pagava les despeses d'aquesta finca que era el domicili familiar. Com a conseqüència, estan obligats, tal i com indica la llei, a registrar la propietat i realitzar totes les gestions necessàries de l'acceptació de l'herència.

En el primer apartat dels fonaments de dret del document s'explica, de la mateixa manera que es fa al començament dels antecedents del fet, que el Sr. Valentín morí l'onze de desembre del 1969 sense haver atorgat cap disposició testamentària de les últimes voluntats i, per tant, no hi havia constància de cap testament elaborat per aquest abans de la seva mort.

El causante, D. Valentín falleció en Tona, el día 11 de diciembre de 1969, sin otorgar testamento ni ninguna otra disposición de última voluntad.

El quatre de maig del 1970, el Jutjat de primera instància de Vic va declarar hereus abintestat als fills del causant Bernabé, Verónica, Jesús Ángel, Elena, Ofelia i Paula i, tal i com dicta la llei, es va cedir l'usdefruit de la meitat de l'herència a la seva esposa la Sra. Paloma, qui fou la sol·licitant de la declaració d'hereus abintestat.

El Juzgado de 1ª Instancia num. 1 de Vic, con fecha de 4 de mayo de 1970, declaró herederos abintestato de D. Valentín a sus seis hijos, Bernabé, Verónica, Jesús Ángel, Elena, Ofelia i Paula – tres de ellas son las demandantes en el presente proceso, Verónica, Paula y Elena –; correspondiendo el usufructo de la mitad de la herencia a su esposa Dª Paloma, quien fue la instante de dicha declaración de herederos abintestato.

Trenta anys més tard, el 12 de març del 1999, una de les seves filles, Verònica, va sol·licitar el testimoni de la sentència interlocutòria de declaració d'hereus abintestat, és a dir, les disposicions legals en els que el Jutge o el Magistrate basarà la seva decisió final.

Asimismo, Dª Verónica, compareció ante el Juzgado de 1ª Instancia num. 1 de Vic, en 12 de marzo de 1999, solicitando testimonio del auto de declaración de herederos abintestato.

En el tercer apartat es procedeix a numerar tots aquells béns que formaven part del causant a la seva mort. En aquest cas en particular, l'únic bé del qual era propietari el causant era d'una finca que constava de tres parts: una d'aquestes constituïa el domicili familiar i les altres dues estaven llogades.

El único bien del que era titular el causante era una finca situada en Tona en la calle *, num. *, integrado por tres viviendas, siendo la de la planta num. * puerta *, el domicilio familiar. Las otras dos fueron arrendadas.

A través de burofax, el dia tres de març del 1999, al despatx d'advocats Puigdecamet en representació dels cinc germans es comunica al Sr. Bernabé que procediran a la tramitació de l'acceptació de l'herència.

Tinc l'encàrrec de tots els germans de procedir a la tramitació de l'acceptació de l'herència del seu difunt pare, Sr. Valentín.

El dia vint-i-nou de novembre del 1999, els germans envien un segon burofax en el que demanen a Bernabé que manifesti si accepta o no l'herència del seu pare, indicant que si no contesta o no signa l'escriptura de manifestació de l'herència es veuran obligats a recorre a la justícia: «tornem a requerir perquè manifestis si l'acceptes o no, advertint-te que, en cas de que no contestis i no signis la corresponent escriptura de manifestació i acceptació de l'herència juntament amb tots els sota-signants». En aquest burofax també s'afegeix un requeriment: «i procedeixis a regularitzar la situació del pis que ocupes que forma part de la massa hereditària sense cap tipus de contraprestació». Bernabé no va contestar a cap dels dos requeriments.

Posteriorment, es va recórrer al procediment de jurisdicció voluntària 321/2001, de *interpellatio in iure*. El Sr. Bernabé va comparèixer i va manifestar que acceptava l'herència. Davant d'aquesta manifestació, el divuit d'octubre del 2002, mitjançant burofax, els altres germans li van comunicar que el vint-i-vuit d'octubre del 2002 es faria pública l'acceptació de l'herència, acte públic al qual el Sr. Bernabé no va assistir.

Entre els anys 2003 i 2006 es van anar succeint diversos requeriments, en els quals demanaven que acceptés l'herència i que fes efectiva la part proporcional de tots els cobraments i pagaments efectuats en relació a aquesta finca familiar. Davant del silenci del germà, es tornà a iniciar el procediment continuat amb el número 367/2009 davant del jutjat nº1 de Vic a la reclamació del cobrament i pagament corresponents.

Finalment, el mes de setembre de 2002 el Sr. Bernabé va acceptar expressament l'herència. Tot i això, en el mateix moment en què els germans la van acceptar, els actes que va realitzar el Sr. Bernabé i que podria haver realitzat qualsevol hereu, el van considerar com a tal, ja que va acceptar l'herència tàcitament, és a dir, aquella que es fa per mitjà d'actes que suposen

necessàriament la voluntat d'acceptar o que no hauria dret a executar sinó amb la qualitat d'hereu.

Guardó absoluto silencio a los requerimientos de sus hermanos para que manifestara si aceptaba o no la herencia; que la acepta expresamente en el mes de setiembre de 2002 en el procedimiento instado al efecto por sus hermanos; que los actos que dice haber realizado como heredero y manifestación clara de su aceptación tácita los constituyen el habitar en el domicilio familiar, haber realizado reformas, sufragar el seguro del inmueble y los gastos correspondientes a los servicios de agua e impuestos entre otros.

L'hereu, conforme declara la sentència recorreguda, podia acceptar l'herència de forma expressa o tàcita, sent aplicables els articles 999 i 1000 del CC, en relació a l'acceptació tàcita. En la sentència del TSJC 3/1999, de 21 de gener, entén que es va acceptar de forma tàcita l'herència. L'acceptació tàcita havia de realitzar-se mitjançant actes que manifestessin necessàriament la voluntat d'acceptar o bé realitzant actes que no tindrien dret a executar-se sinó en qualitat d'hereu. A aquests efectes, el recurrent afirma que sent certs els actes que es donen per provats de la sentència recorreguda i tots els que es produeixen amb anterioritat al període de trenta anys, segons l'article 257 de la normativa aplicable on s'expressa que el dret a acceptar o repudiar l'herència prescriu als trenta anys des de la mort del causant, l'herència va ser acceptada pel Sr. Bernabé tàcitament. En canvi, posteriorment, ja transcorregut el termini es va acceptar l'herència de forma expressa per aquest.

Per últim, es declara en la sentència que l'acceptació de l'herència del Sr. Bernabé era similar a la dels seus germans, ja que aquests van acceptar l'herència expressament en 2002, sense que s'acabés d'afirmar que el seu germà la va acceptar de forma tàcita.

El que va succeir és que mentre va viure la mare, fins al 2002, la ocupació de la finca de Tona pel Sr. Bernabé, segons es declara provat, va ser amb el consentiment de tots els germans, fent front a les despeses que ell mateix generava i, a més a més, percebia íntegrament les rendes corresponents als altres dos habitatges que s'integraven en la mateixa finca,

per la qual cosa aquella ocupació, mentre la seva mare vivia, va comportar d'alguna manera a un acte lúcid indiscutible que actuava com amo i únic hereu i titular d'aquest bé, el que era el seu objectiu. És per això que el que pretenia era constituir-se com a únic hereu quan la resta de germans, amb anterioritat i dins del termini requerit, van acceptar expressament l'herència i l'acció de petició d'aquesta. Com a conseqüència, es va desestimar el recurs de castedat interposat i es va procedir a la partició de l'herència entre els sis germans a parts iguals.

Amb tot això, els hereus d'aquesta herència, la qual només tenia com a patrimoni un únic domicili familiar, van patir trenta anys de procediments judicials, durant els quals l'herència va quedar sense beneficiaris. A més, aquest procés va comportar un alt cost que va haver de ser sufragat per tots els germans segons el que estableixen els articles 394 i 398 de la LEC. Tot aquest procediment i tràmits va ser el resultat de la falta de disposicions d'últimes voluntats del causant, el que va comportar que no hi hagués cap document que atorgués estrictament les parts beneficiaries dels béns i que, en aquest cas, els descendents, es trobessin en circumstàncies merament complicades i en una situació de descontrol i demandes entre els recurrents.

La jurisprudència completa d'aquesta sentència podrà ser trobada a l'annex 7.2.4.

3.2.4 Renunciar a una herència

Sempre que hi hagi una defunció i un patrimoni de la persona difunta hi haurà una herència i els hereus tindran diverses opcions: acceptar-la, renunciar-la o acceptar-la a benefici d'inventari. Sense tenir en compte el que pugui passar, acceptar una herència no sempre és sinònim d'augmentar el nostre patrimoni, ja que acceptant els béns, el diner o les propietats, també s'accepten les càrregues i els deutes.

Acceptar una herència és el cas més habitual, ja que tant l'actiu com el passiu es troben controlats i, per tant, són aquells casos on no hi ha controvèrsia pel que fa a la necessitat d'acceptar i repartir el patrimoni que

s'hereta del difunt. Aquest no suposa cap problema, ja que, un cop pagats els impostos i les despeses dels tràmits i les gestions, s'augmenta el patrimoni propi.

Tot i això, existeixen diversos casos on en l'herència es deixen més deutes que actius, ja sigui per préstecs o deutes pendents, i això podria suposar assumir els deutes del difunt i fins i tot respondre'n amb el patrimoni propi. Aquest és el motiu fonamental que porta a repudiar una herència que suposi més deutes que beneficis. En aquests casos la solució és la renúncia a l'herència, la qual implica que els béns, els drets i les obligacions de l'herència o llegat en cap cas s'integrin en el patrimoni de l'hereu o legatari, doncs aquest manifesta que no els accepta. Aquesta opció ha anat augmentant al llarg dels últims anys, sobretot a Andalusia, i, segons el Consell General del Notariat, es produeixen dinou renúncies d'herències diàries a Espanya, xifra que va en augment.

No existeixen terminis per renunciar a l'herència, però, per no tenir problemes amb els impostos, la renúncia ha de ser pura i simple i fer-la amb escriptura pública davant de notari. Caldria donar a saber, però, que la renúncia, igual que la pròpia herència, és irrevocable i, abans de fer-ho, seria recomanable obtenir assessorament per determinar si realment el passiu supera l'actiu. És important saber que cal tenir en compte en quins tràmits o actes es duen a terme. Així, les anomenades renúncies a favor de tercers s'entenen com a acceptacions tàcites de l'herència, el mateix que quan l'hereu cedeix el seu dret a un cohereu a canvi d'un preu. Tanmateix, qualsevol renúncia que es realitzi havent transcorregut quatre anys i sis mesos des de la data de defunció del causant, tindrà els efectes d'una donació.

L'escriptura de repudiació de l'herència no té un preu fix. Per calcular el cost exacte s'han de tenir en compte diversos factors. Primerament, un import fix propi dels documents notariais que té un cost de 30,05€. Un import variable en funció de l'extensió del document i del número de còpies autoritzades que es demanin. En cas que sigui necessari el desplaçament del notari, aquest suposaria un cost de divuit euros per hora. A més a més, cal tenir en compte

els suplerts corresponents a aquests tipus d'escriptura, com per exemple el paper utilitzat, el qual suposa un cost de quinze cèntims per foli i, per últim, tenir present que la prestació d'aquest servei està subjecte a un 21% de l'IVA. Per tenir un cost aproximat al total en base als factors explicats, l'escriptura de repudiació tindria un cost total aproximat de 115€ amb IVA inclòs.

3.3 Cas pràctic 3

3.3.1 Introducció

La Comunitat Autònoma de Catalunya disposa d'un Dret de Successions propi regulat en el CCCat que, a diferència del CC, presenta particularitats que el diferencien del dret estatal i d'altres comunitats autònomes forals de l'Estat Espanyol. A continuació s'esmentaran les principals diferències entre aquests codis.

És tradició del Dret de Successions català la institució de l'hereu, ja que es tracta d'una figura històrica per la qual es preserva la unitat del patrimoni familiar i que encara té en compte el CCCat. Tanmateix, una de les principals particularitats és que, en l'actualitat, el Dret Civil català no obliga a realitzar un testament a favor del primogènit. Aquest té com a diferència significativa que, tot i que el causant cedeixi tot el seu patrimoni a una persona determinada, el fills d'aquest tindran dret a la legítima, és a dir, aquella quarta part del total de l'herència que els hi correspon. Tot i això, el CC també regula la legítima, l'única diferència és que la proporció es diferent, és a dir, els hi correspon una tercera part de la totalitat.

Les regles de la successió intestada del causant impúber no tenen en consideració el parentiu més proper del causant, sinó que tenen en compte la línia familiar de la qual provenen determinats béns que s'integren en el cabal de l'impúber. La finalitat d'aquesta regulació és la de mantenir determinats béns dins de la mateixa línia familiar i evitar que, en cas que s'apliqui la normativa de la successió intestada, puguin passar a una altra branca familiar diferent de la qual provenen. En aquest sentit, seran cridats els parents més propers de l'impúber. Per a que sigui aplicable la regla de la successió en cas de l'impúber,

és bàsic que es compleixen una sèrie de requisits que es concreten en el tercer apartat de la successió intestada en el marc teòric.

Pel que fa a la successió de la parella supervivent, la legislació catalana és de les més proteccionistes en matèria de Dret de Successions. Sempre que el cònjuge concorri amb fills del causant o amb els descendents d'aquest, té dret a l'usdefruit universal de l'herència. La normativa actual del Llibre IV, té com a punt de partida l'equiparació del cònjuge vidu, és a dir, es fonamenta en el fet de la convivència i no en els vincles legals. Malauradament, aquesta regulació pot comportar problemes greus a l'hora de determinar els drets successoris, ja que la realitat social és molt més complicada i complexa i es poden donar situacions de doble convivència que pot comportar una confrontació d'interessos. El CCCat regula també la quarta viudal, que permet al cònjuge reclamar fins a una quarta part del cabal hereditari sempre que aquest no disposi de recursos suficients per satisfer les seves necessitats.

Per últim, tal i com s'ha explicat en els últim apartats del marc teòric respecte l'ISiD, rebre una herència no són només avantatges. El fet que hi hagin diverses normatives que regulin el valor d'aquest impost fa que hi hagin diferències molt marcades en l'import a pagar per la successió, tenint en compte la C.A. on el causant hagi residit. En aquest sentit, Catalunya és una de les CCAA que té més en compte el parentesc entre l'hereu i el causant i que, per tant, aplica més reduccions respecte les altres, sobre el 95% del valor de l'habitatge. Tanmateix, cal ressaltar que aquesta no és tampoc de les més econòmiques.

3.3.2 Comparació entre un cas testamentari a Catalunya i un a Espanya

És possible que la majoria de la població no distingeixi quines són les diferències entre el CC i el CCCat i, com a conseqüència, no conegui les competències cedides a Catalunya en matèria de Dret de Successions. És per això que, a partir de l'explicació teòrica, s'analitzaran dos testaments oberts de característiques semblants per, d'aquesta manera, determinar l'aplicació de les

diferències entre els dos codis a la pràctica i els quals seran adjunts a continuació amb els comentaris corresponents.

NÚMERO *

En *, a las * horas del día * de dos mil *.

ANTE MÍ, *, Notario del Ilustre Colegio de *, con residencia en *.

COMPARECE:

DON *, mayor de edad, casado, vecino de * con domicilio en *. Exhibe D.N.I. *.

De vecindad civil catalana.

Le conozco y tiene a mi juicio la aptitud mental y la capacidad legal necesaria para otorgar el presente **TESTAMENTO ABIERTO** y previa manifestación de su deseo procedo a redactarlo siguiendo sus instrucciones verbales, de conformidad con las siguientes

CLÁUSULAS:

PRIMERA: Declara que es natural de * (*), donde nació el día * de * de *; hijo de los consortes * y *, casado con Doña *, de cuyo matrimonio, único contraído, tiene * hijos.

SEGUNDA: Asigna el legado simple de legítima a cuantas personas tengan derecho a ello de conformidad con la legislación civil catalana y en especial a sus citados hijos o descendientes de éstos, en su caso.

TERCERA: Nombra e instituye por su heredera universal y libre a su citada esposa Doña *.

Le sustituye por la vulgar, para el caso de premoriencia y demás legales por sus citados hijos, a partes iguales y les sustituye, también, por la vulgar, por su respectiva descendencia por estirpes, ordenando, en su caso, el derecho de acrecer.

CUARTA: Revoca cualquier otra disposición de última voluntad otorgada con anterioridad a este Testamento.

PROTECCIÓN DE DATOS PERSONALES. Advierto expresamente al (*a la*) compareciente que sus datos van a ser incorporados al fichero del Protocolo y documentación notarial y al fichero de Administración y organización, así como del hecho de que, en su caso, tales datos pueden ser cedidos a aquellas Administraciones públicas que según una norma con rango de ley tengan derecho a ello. Hechas las advertencias de sus derechos al respecto.

OTORGAMIENTO Y AUTORIZACIÓN.

Le leo este Testamento íntegramente, en alta e inteligible voz y en un solo acto, previa advertencia que le hice de su derecho a leerlo por sí, del que no usa y, enterado/a, lo otorga por ser fiel expresión de su voluntad y lo firma conmigo, el Notario.

De todo lo cual, de conocerle, de haberse observado la unidad de acto, de que el consentimiento ha sido libremente prestado y el otorgamiento se adecua a la legalidad y a la voluntad debidamente informada del testador /de la testadora/ y de las demás formalidades legales y, en lo pertinente, del contenido del presente instrumento público extendido en un total de * folios de papel notarial, el primero con el número * y los demás con los números siguientes en orden correlativo (*o anteriores en orden correlativo*), yo, el Notario autorizante, DOY FE

El testament que es regeix pel CCCat, és un testament obert que llega la legítima als fills i nomena hereva universal a la seva dona. La legítima no impedeix nomenar hereu al cònjuge; cal recordar que són titulars d'un dret que es concretarà no en béns determinats, sinó, com a regla general en el dret català, en un valor patrimonial, en els termes que assenyala l'article 350 del CCCat. El que cal tenir més en compte tant a l'hora d'elaborar un testament com en l'acceptació d'una herència segons el Llibre IV del CCCat és la legítima, la qual es tractarà amb més profunditat en aquesta comparació. Les normes més importants a tenir en compte són les següents: l'import a Catalunya és una quarta part de l'herència i és un dret a obtenir en la successió del causant. En aquest cas el causant fa referència a la legítima en la segona clàusula del testament, deixant com a legataris als seus fills o descendents.

Asigna el legado simple de la legítima a cuantas personas tengan derecho a ello de conformidad con la legislación civil catalana y en especial a sus citados hijos o descendientes de éstos, en su caso.

A diferència del que succeeix en el testament regit pel dret comú, aquest nomena com a hereva universal a la seva muller i, en cas que es produeixi una separació o un divorci, nomena en substitució vulgar al seus fills per parts iguals.

Nombra e instituye por su heredera universal y libre a su citada esposa Doña *. Le sustituye por la vulgar, para el caso de prelación y demás legales per sus citados hijos, a partes iguales.

Posteriorment, el que succeeix en el dos testaments per concloure les clàusules i per regla general és que, realitzat aquest testament, es revoca qualsevol altra disposició d'última voluntat atorgada amb anterioritat a aquest testament.

Revoca cualquier otra disposición de última voluntad otorgada con anterioridad a este testamento.

Finalment, s'adverteix sobre la protecció de les dades de caràcter personal, les quals quedaran incorporades en el fitxer de protocol i documentació notarial i que podran ser facilitades per aquelles administracions públiques que per llei tinguin dret. Per últim, es llegeix el testament per tal que el causant accepti la redacció de les seves últimes voluntats i el notari dóna fe.

El que succeeix en el cas testamentari que es regeix pel dret comú és força semblant, tot i que presenta determinades diferències. Aquest és un testament en el que una persona, amb dos fills, els nomena hereus i llega en el pagament de la legítima l'usdefruit del terç de millora a la seva esposa, és a dir, la persona que és considerada com a usdefruit de l'herència pot disposar del patrimoni i gestionar i administrar els béns del causant, respectant sempre la tercera part de la legítima. En el dret comú, l'usdefruit del terç de millora es considera com un dret pel cònjuge vidu, segons l'article 834 del CC.

Lega a su esposa Doña * el usufructo del tercio de mejora.

A més a més, s'ha previst la substitució vulgar per evitar, si hi ha un descendent d'un fill, que operi el dret d'acréixer. És per això que en aquest cas no hi ha problema pel que fa a la legítima dels descendents, ja que tots són considerats hereus.

En aquest cas, a diferència del que succeeix en el testament regit pel dret català, en la tercera clàusula institueix com a hereus universals els seus dos fills per parts iguals. Això és el més comú en els testaments oberts, tant els que es regeixen pel dret foral com pel dret comú.

Nombra e instituye por sus herederos universales y libres a sus dos hijos * y *, a partes iguales.

NÚMERO *

En *, a las * horas del día * de dos mil *.

ANTE MÍ, *, Notario del Ilustre Colegio de *, con residencia en *.

COMPARECE:

DON *, mayor de edad, casado, vecino de * con domicilio en *. Exhibe D.N.I. *.

De vecindad civil común.

Le conozco y tiene a mi juicio la aptitud mental y la capacidad legal necesaria para otorgar el presente **TESTAMENTO ABIERTO** y previa manifestación de su deseo procedo a redactarlo siguiendo sus instrucciones verbales, de conformidad con las siguientes

CLÁUSULAS:

PRIMERA: Declara que es natural de *, donde nació el día *; hijo de los consortes * y * (difuntos), casado con Doña *, de cuyo matrimonio, único contraído, tiene dos hijos llamados * y *.

SEGUNDA: Lega a su esposa Doña * el usufructo del tercio de mejora.

TERCERA: Nombra e instituye por sus herederos universales y libres a sus dos hijos * y *, a partes iguales.

Les sustituye, por la vulgar, por sus respectivos descendientes, por estirpes.

CUARTA: Revoca cualquier otra disposición de última voluntad otorgada con anterioridad a este Testamento.

PROTECCIÓN DE DATOS PERSONALES. Advierto expresamente al (*a la*) compareciente que sus datos van a ser incorporados al fichero del Protocolo y documentación notarial y al fichero de Administración y organización, así como del hecho de que, en su caso, tales datos pueden ser cedidos a aquellas Administraciones públicas que según una norma con rango de ley tengan derecho a ello. Hechas las advertencias de sus derechos al respecto.

OTORGAMIENTO Y AUTORIZACIÓN.

Le leo este Testamento íntegramente, en alta e inteligible voz y en un solo acto, previa advertencia que le hice de su derecho a leerlo por sí, del que no usa y, enterado/a, lo otorga por ser fiel expresión de su voluntad y lo firma conmigo, el Notario.

De todo lo cual, de conocerle, de haberse observado la unidad de acto, de que el consentimiento ha sido libremente prestado y el otorgamiento se adecua a la legalidad y a la voluntad debidamente informada del testador /de la testadora/ y de las demás formalidades legales y, en lo pertinente, del contenido del presente instrumento público extendido en un total de * folios de papel notarial, el primero con el número * y los demás con los números siguientes en orden correlativo (*o anteriores en orden correlativo*), yo, el Notario autorizante, DOY FE.

Amb tot això es determina que pel que fa a la redacció de testaments les úniques diferències que es presenten són les següents: en el CCCat, la legítima correspon a una quarta part de l'herència, a diferència del CC que és una tercera part. A més a més, la quarta viudal només queda regulada pel CCCat, per la qual cosa es considera que el cònjuge o la parella supervivent es té més en consideració a Catalunya. Per últim, pel que fa al CC, aquest considera com a dret el terç a la millora del cònjuge, la qual cosa el deixa com a usdefruit del patrimoni del causant. Tot i això, aquest també queda regulat pel CCCat, l'única diferència és que no ho considera com a dret i, per tant, s'ha d'incloure una clàusula on s'especifiqui l'atorgament de l'usdefruit.

4. CONCLUSIONS I CONSIDERACIONS FINALS

Per finalitzar aquest treball i a l'haver assolit els objectius proposats a l'inici, caldria destacar una sèrie d'aspectes rellevants com a conclusions finals.

Després de l'estudi dels diversos conceptes del Dret de Successions i amb l'aplicació d'aquests a partir de l'anàlisi de tres casos pràctics, s'evidencia que existeixen tant diferències com similituds en els dos codis civils, el català i l'espanyol, i es demostra la importància de redactar un testament.

Els resultats que he obtingut amb el primer cas pràctic, és a dir, a partir de l'estudi del procés d'elaboració del testament de la meva mare, demostro que el procediment que s'ha de dur a terme per poder regir-se, en cas de mort, segons la successió testada segueix estrictament el procediment establert pel CCCat. A més a més, aquest no suposa cap impediment per als majors de catorze anys i requereix de molt poc temps, tot i que això depèn de l'extensió i del nombre d'hereus que intervinguin en el testament. Des del meu punt de vista però, existeix una problemàtica respecte aquest procés: en cap moment existeix un seguiment o un document mitjançant el qual es pugui determinar la capacitat testamentària del causant, la qual cosa podria comportar greus problemes en cas d'una equivocació per part del notari, tot i que aquest estigui qualificat.

Pel que fa al segons cas pràctic, en el qual he analitzat detalladament l'acceptació i recepció de l'herència de la meva àvia i en comparació també a l'estudi de la sentència del cas abintestat del Sr. Valentín, justifico que, la no realització d'un testament comporta greus problemes, sobretot, a les persones cridades a succeir. A més a més, és un procés que, en comparació als tres mesos que van trigar en rebre l'herència els hereus del cas testat, presenta una llarga durada temporal i un alt cost que queda reflectit en els procediments judicials que es van haver de portar a terme pel motiu prèviament esmentat. Com a conseqüència d'això, considero que, tot i el cost que representa la redacció d'un testament i els tràmits necessaris i obligatoris per llei que s'han

de realitzar posteriorment a la mort del causant per adquirir la totalitat de l'herència i liquidar l'ISiD, les gestions que s'han d'acomplir per a rebre-la en cas que el causant no hagués atorgat cap testament o aquest fos considerat nul, comporten un extens i costós procés que es podria evitar amb l'elaboració d'un testament.

Per finalitzar, tal i com es demostra en la comparació dels dos testaments regits pel dret comú i foral del tercer cas pràctic, existeixen certes diferències entre els dos codis civils. D'una banda, la legítima i la quarta viudal són les més destacables. Pel que fa al CCCat, el qual té en compte la quarta viudal, la proporció que li correspon als fills és una quarta part del total de l'herència. En canvi, en el CC és una tercera part i, a més a més, no té present cap regulació referent a la quarta viudal, ja que és una de les competències cedides a Catalunya que no regula el CC. També, tot i que en els testaments no es pugui observar aquesta diferència, a partir de l'anàlisi dels percentatges que són imposats tant a Catalunya com a la resta d'Espanya en el pagament de l'ISiD, he pogut determinar que Catalunya, a diferència del que la major part de la població sol creure, és a dir, que és una de les CCAA més cares, la conclusió a la que he arribat és totalment contrària a aquesta afirmació, ja que és una de les CCAA més econòmiques. Amb això, caldria mencionar que no es troba entre les més barates, ja que d'altres, com Andalusia o Madrid, presenten uns percentatges extremadament reduïts. Per tant, Catalunya es troba en una de les CCAA amb més avantatges fiscals a l'hora de declarar una herència.

Des del meu punt de vista i com a opinió personal, no s'haurien d'imposar limitacions o restriccions a la llibertat de disposició de la propietat, així com tampoc imposar-se a la voluntat del propietari assenyalant què ha de fer i quin ha de ser el repartiment dels seus béns. Amb això em refereixo sobretot a la legítima, ja que aquesta perjudica la llibertat testamentària del causant i s'impedeix que aquest pugui repartir el seu patrimoni en la forma que consideri necessària. A més a més, això pot provocar que hi hagi més rebuig a l'hora de testar i comprovar les restriccions imposades. Per això, a través d'una modificació substancial d'aquesta, hauria de ser suprimida.

D'altra banda, tot i que la quantia que s'imposa a Catalunya respecte l'ISiD no sigui tan elevada com en algunes CCAA de la resta d'Espanya, la recaptació d'aquest s'hauria d'eliminar. Aquest es tracta d'un impost que dificulta els tràmits dels hereus de les herències, no només per la quantia que han de pagar en relació als béns que heretin, sinó també perquè promou rebutjar les herències per tal d'evitar-lo. Tanmateix, aquest s'ha de pagar, si més no, amb part dels béns que són heretats, la qual cosa provoca que es produeixi una reacció contrària i s'acabi rebutjant a l'herència.

En segon lloc, a mesura que procedia a l'elaboració del treball, m'he trobat amb algunes complicacions. Primerament, la redacció del marc teòric m'ha suposat una gran dedicació, sobretot pel que fa a la comprensió del vocabulari jurídic que s'empra en l'àmbit del dret i a la d'altres articles que no formen part d'aquest tema, però que hi contribueixen en la seva regulació. A més a més, l'obtenció dels testaments també va suposar un impediment, ja que són documents personals i confidencials que no es poden obtenir sense l'autorització de les persones implicades. Per la qual cosa vaig haver de recórrer a familiars propers que em proporcionessin tot allò necessari sempre amb la seva autorització i a l'ajuda de l'oficial del notari i d'advocats, és a dir, persones autoritzades per accedir-hi per tal de poder assolir els objectius proposats. Per últim, també em va suposar un obstacle no sobrepassar el límit de pàgines del total del treball, la qual cosa va requerir la necessitat de reducció d'apartats i simplificació d'explicacions, juntament amb l'ampliació dels annexos amb llargs documents, els quals eren imprescindibles a l'hora de redactar alguns dels casos pràctics.

Com a conclusió final, em satisfà poder dir que, mitjançant la redacció d'aquest treball, he assolit conceptes bàsics que em serviran per un futur pròxim. Tanmateix, m'ha permès conèixer l'experiència de les persones que han estat involucrades en la recepció de l'herència i en l'elaboració d'un testament, el que ha suposat també una experiència personal, ja que he estat present en tot el procediment.

Donades aquestes consideracions i opinions finals, puc donar per conclòs aquest estudi general sobre els testaments i les herències. Finalitzaré amb una cita del gran jurista romà del segle III, Herenio Modestino, l'obra del qual va suposar un precedent en la història del coneixement de les lleis i del dret universal.

«Testamentum est voluntatis nostrae iusta sententia de eo, quod quis post mortem summa fieri veli» – «El testament és la justa expressió de la nostra voluntat pel que fa a allò que cadascú voldria que es fes després de la seva mort».

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

5.1 Bibliografia

BERCOVITZ RODRÍGUEZ CANO, Rodrigo. *Código civil*. 38a edició. Madrid: Tecnos, 2019.

BERCOVITZ RODRÍGUEZ CANO, Rodrigo. *Derecho de Sucesiones*. 1a edició. Madrid: Tecnos, 2009.

SOLÉ RESINA, Judith. *Codi Civil de Catalunya i lleis complementàries*. 13a edició. València: Tirant lo blanch, 2019.

5.2 Webgrafia

ARCAS SARIOT, Maria Jose. *El derecho de acrecer*. MUNDO JURÍDICO, 2019. Accés a:

«<https://www.mundojuridico.info/el-derecho-de-acrecer/>» [Consulta: 29/12/2019]

AOB ABOGADOS. *Dret d'herències*. Barcelona, 2005-2020. Accés a:

«<https://www.aobabogados.com/blog/categoria/blog-herencias>» [Consulta: 31/12/2019]

DERECHO EN RED. *Derecho romano*. 2011-2020. Accés a:

«<https://www.derechoromano.es>» [Consulta: 11/11/2019]

FAUS, Manuel. *Cuarta viudal en Cataluña*. VLEX, 2019. Accés a:

«<https://practicos-vlex.es/vid/cuarta-viudal-marital-80160198>» [Consulta: 30/11/2019]

FONT, Raquel. *El llegat digital: decidir com morir a la xarxa*. Barcelona: UOC, 2017. Accés a:

«<https://www.uoc.edu/portal/ca/news/actualitat/2017/047-llegat-digital.html>»

[Consulta: 02/01/2020]

GENERALITAT DE CATALUNYA. *Mor un familiar*. Barcelona, 2015. Accés a:
«<https://web.gencat.cat/ca/tramits/que-cal-fer-si/mor-un-familiar/>» [Consulta:
07/01/2020]

IBERLEY. Sucesiones. A Coruña, 2020. Accés a:
«https://www.iberley.es/legislacion/compilacion-derecho-civil-catalan-codigo-civil-cataluna-11522898/2#ancla_302160» [Consulta: 13/12/2019]

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. Diccionari de la llengua catalana. Barcelona, 2020. Accés a:
«<https://dlc.iec.cat>» [Consulta: 23/01/2020]

IRURZUN GOICOA, Domingo. *Algunas ideas clave en el derecho sucesorio del código civil*. Notarios y registradores, 2014-2020. Accés a:
«<https://www.notariosyregistradores.com/doctrina/ARTICULOS/2013-derecho-sucesorio-irurzun.htm>» [Consulta: 02/01/2019]

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES E IGUALDAD. *Boletín Oficial del Estado*. Madrid: Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado, 2020. Accés a:
«<https://www.boe.es>» [Consulta: 10/09/2019]

PICÓN ADVOCATS. *La legítima en el derecho civil catalán*. Barcelona, 2016. Accés a:
«<https://www.picon-advocats.com/la-legitima-derecho-civil-catalan/>» [Consulta:
22/12/2019]

RAE. *Diccionari de la Real Acadèmia Espanyola*. Madrid, 2020. Accés a:
«<https://www.rae.es/>» [Consulta: 23/01/2020]

UNED. *La adquisición de la herencia en derecho español*. Madrid, 2019. Accés a:
«<https://derechouned.com/libro/sucesiones/3423-la-adquisicion-de-la-herencia-en-derecho-espanol>» [Consulta: 23/11/2019]

6. GLOSSARI

6.1 Abreviatures emprades

a.C.	Abans de Crist
Art.	Article
BOE	Butlletí Oficial de l'Estat
C.A.	Comunitat Autònoma
Cap.	Capítol
CC	Codi Civil Espanyol del 2019
CCAA	Comunitats Autònomes
CCCat	Codi Civil Català del 2019
d.C.	Després de Crist
DNI	Document Nacional d'Identitat
IRPF	Impost de la Renda sobre les Persones Físiques
ISiD	Impost de Successions i Donacions
LEC	Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil
Num.	Número
RN	Reglament Notarial
Sr.	Senyor
Sra.	Senyora
T.M.R.	Testament Merament Revocatori
TSJC	Tribunal Suprem de Justícia de Catalunya

6.2 Vocabulari

Base imposable. És el que veritablement s'hereta immediatament a la mort de la persona que causa la successió, tenint en compte l'existència d'usdefruit.

Base liquidable. És la que resulta d'aplicar a la base imposable les reduccions que s'estableixen a la llei.

Cabal hereditari. Massa o conjunt de béns o drets de caràcter patrimonial d'una persona difunta, considerat com a objecte de la successió per causa de mort.

Causant. Aquella persona la defunció de la qual provoca l'obertura de la successió en el seu patrimoni i la conversió d'aquest en l'herència.

Codicil. Disposició d'última voluntat que pot atorgar-se en absència de testament o per completar un ja atorgat. Amb aquest instrument es facilita al testador la modificació de la seva voluntat mantenint les clàusules principals del testament.

Col·lació. Obligació de l'hereu forçós de portar a la massa hereditària els béns que hagués rebut del causant de l'herència per donació o qualsevol altre títol lucratiu en vida d'aquest, a efectes de computar com participació hereditària allò rebut en vida del causant. Aquesta s'ha de produir entre hereus forçosos, han d'existir llibertats a favor d'un d'ells.

Hereu. Persona que rep una herència o part d'ella per heretament, disposició testamentària o legal, a títol universal.

Memòria testamentària. Escrit simple a què es remet el testador, com a aclariment o complement de la seva última voluntat, manifestada solemnement o amb tots els requisits legals en el testament.

Parament domèstic. Són els efectes personals de la llar i altres béns personals de la persona difunta, llevat de les joies, pells de luxe, vehicles, embarcacions, objectes d'art i antiguitats.

Registre Civil. Registre públic en què consten tots els fets relatius a l'estat civil de les persones.

Repudiació d'herència. Acte jurídic pel qual es renuncia formalment a l'herència.

Succeir. Ocupar la posició jurídica d'una persona en morir i subrogar-se en la titularitat de tots els seus béns, drets, obligacions o relacions jurídiques que no s'exigeixen per la mort.

7. ANNEXOS

7.1 Documents cas pràctic 1

7.1.1 Testament

ES COPIA SIMPLE

JAVIER FUERTES FERNÁNDEZ NOTARI C./ Dels Pescadors, 21 2º Teléf.972 25 79 49-Fax 972 25 51 08 17480 ROSES (GIRONA)

«TESTAMENTO»

NÚMERO CINCUENTA Y UNO.-----

En ROSES, mi residencia, siendo las trece horas, cuarenta minutos del día catorce de enero de dos mil veinte. -----

Ante mí, **JAVIER FUERTES FERNÁNDEZ**, Notario de esta Ciudad y del Ilustre Colegio de Cataluña. -----

==== COMPARECE ====

DOÑA MARÍA CARMEN , mayor de edad, limpiadora, casada, vecina de Roses (17480), provincia de Girona, con domicilio en calle _____ ; provista de D.N.I./N.I.F. número _____ . -----

Se incorpora a esta matriz fotocopia del documento de identidad de la compareciente. Va extendida en un folio de papel timbrado de uso exclusivo notarial. -----

Juzgo a la compareciente con capacidad legal suficiente para otorgar testamento. -----

1

EXPONE: -----

Tiene vecindad civil catalana. Que nació en Rosés (Girona), el día 24 de mayo de 1969. Es hija de Don José María y Doña Juana, que viven. Está casada en únicas nupcias con Don Manel de cuyo matrimonio tiene dos hijos llamados Alba y Aitor . -

Y, deseando disponer de sus bienes para después de su fallecimiento, ordena ésta su última voluntad de conformidad con las siguientes -----

CLÁUSULAS: -----

PRIMERA.- Lega la legítima que en derecho corresponda a cualquier persona que acredite su derecho a la misma. -----

SEGUNDA.- Lega a su mencionado cónyuge el usufructo universal y vitalicio de todos sus bienes, relevándole de las obligaciones de hacer inventario y prestar fianza. -----

TERCERA.- Instituye herederos universales del resto de sus bienes, derechos y acciones a sus expresados hijos Alba y Aitor

por partes iguales entre ellos, sustituidos vulgarmente por sus respectivos

descendientes y a falta de éstos de forma recíproca. -----

CUARTA.- Para el caso de que sus citados hijos Alba y Aitor llegaren a necesitarlo legalmente, es voluntad de la testadora que sea designado tutor con las más amplias facultades, el hermano de la testadora Don José Antonio

QUINTA.- Revoca y anula cualquier testamento anterior. -----

PROTECCIÓN DE DATOS.- De acuerdo con lo establecido en el Reglamento (UE) 2016/679 del Parlamento Europeo, de protección de datos de carácter personal, la compareciente queda informada y acepta la incorporación de sus datos a los ficheros automatizados existentes en la Notaría, que se conservarán en la misma con carácter confidencial, sin perjuicio de las remisiones de obligado cumplimiento. -----

OTORGAMIENTO:-----

Leo este testamento a la testadora, que renuncia, una vez advertida por mí, a su derecho de leerlo por sí. Manifiesta la testadora que ha quedado debidamente informada de su contenido, que está conforme con su voluntad y lo firma conmigo. -----

AUTORIZACIÓN: -----

De identificar a la testadora a través de su reseñada documentación, de la unidad de acto, del cumplimiento de todas las formalidades legales y, en general, del contenido de este instrumento público, extendido en dos folios de papel exclusivo para documentos notariales, números: el presente y el anterior correlativo en orden, yo, el Notario, doy fe. -----

ESTÁ LA FIRMA DE LA COMPARECIENTE. -----

SIGNADO. JAVIER FUERTES FERNÁNDEZ.

RUBRICADO Y SELLADO. -----

DOCUMENTOS UNIDOS: -----

7.2 Documents cas pràctic 2

7.2.1 Escritura de manifestació i acceptació de l'herència

MARIA CARMEN RUSIÑOL RIBA
Notario
C/ Nicolas Salmeron 18
17490 Llança (Girona)
Tfno. 972121453 Fax 972121518

ES COPIA SIMPLE

NÚMERO CIENTO NOVENTA Y TRES -----

ESCRITURA DE MANIFESTACIÓN Y

ACEPTACIÓN DE HERENCIA

En Cadaqués, a doce de marzo de dos mil
trece. -----

Ante mi, **MARIA CARMEN RUSIÑOL RIBA**, Notario
del Ilustre Colegio de Catalunya, con
residencia en _____, actuando como sustituta
por vacante de la Notaría de Cadaqués y para mi
protocolo.-----

COMPARECEN

DON JOSE _____, mayor de edad,
nacido _____ 1.938, de vecindad
civil catalana, viudo, vecino de 17488-
Cadaqués, con domicilio en calle _____,
número _____, provisto de DNI número _____
F.-----

DOÑA CARME _____, mayor de
edad, nacida _____,
casada, de vecindad civil catalana,

MARIA CARMEN RUSINOL RIBA
Notaria
C/ Nicolas Salmeron 18
17400 Llanes (Girona)
Tlfno 97212145 Fax 97212118

administrativa, vecina de , con

domicilio en calle , número , provista
de DNI número . -----

DOÑA MANEL , mayor de
edad, nacido ,
casado, de vecindad civil catalana, encargado,
vecino de , con domicilio en la
calle , número ,
provisto de DNI número . -----

DOÑA ISABEL , mayor de
edad, nacida ,
casada, de vecindad civil catalana, sin
profesión especial, vecina de ,
con domicilio en calle , número ,
escalera , provista de DNI número

INTERVIENEN: En su nombre propio y derecho.

----- **CAPACIDAD Y CALIFICACION** -----

Tienen a mi juicio la capacidad legal
necesaria para otorgar la presente escritura de
manifestación y aceptación de herencia y al
efecto:-----

----- **EXPONEN** -----

I.- Que **DOÑA CELIA** ,

titular del DNI número _____, quien tuvo su último domicilio en la calle _____, número _____ de Cadaqués, falleció en Figueres (Girona), el día **13 de enero de 2.013**, según resulta del certificado de defunción que me entregan para protocolizar con la presente. ---

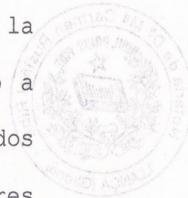
Se hallaba casada en primeras y únicas nupcias y en régimen legal supletorio catalán de separación de bienes con Don José

_____, de cuyo matrimonio tuvieron tres hijos llamados Carmen, Manuel e Isabel

II.- Que la causante ostentaba al tiempo de su fallecimiento vecindad civil catalana, por razón de su residencia continuada en territorio sujeto al Derecho Civil de Catalunya.-----

III.- Que la causante había otorgado su voluntad contenida en testamento autorizado por el que fue Notario de Cadaqués, Don Luis Enrique García Labajo, el día 12 de septiembre

de 1.996, número 252 de protocolo, la copia autorizada del cual tengo a la vista y de la que resulta que lego el usufructo vitalicio a su esposo y dejo como herederos nudos propietarios por iguales partes a sus tres hijos Carmen, Manuel e Isabel

Incorporo a esta matriz certificado del Registro de actos de última voluntad así como la copia autorizada del testamento.-----

IV.- Que según resulta del Registro General de Contratos de Seguros de Cobertura de fallecimiento, que me entrega para protocolizar con la presente, el causante no constaba como titular en ningún contrato asociado. -----

V.- INVENTARIO.-----

BIENES INMUEBLES.-----

Que los bienes pertenecientes a Doña Celia , en el día de su fallecimiento son los siguientes:-----

1) URBANA.- CASA en la villa de Cadaqués,
señalada con el número de la
calle , hoy calle , número
, compuesta de planta baja y un piso, de

medida superficial treinta y seis metros cuadrados (36 m²). -----

LINDA: al ESTE, o sea, a la derecha saliendo, de dicha

villa; a la izquierda, saliendo, o sea a PONIENTE, ;

al SUR, o sea a la espalda,

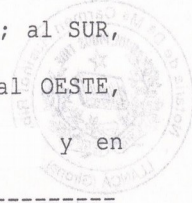
, antes ; y al NORTE, o sea al frente, .-----

INSCRITA en el Registro de la Propiedad de Roses-2, al tomo , libro de Cadaqués, folio , finca número , inscripción

Corresponde a la referencia catastral número

Actualización según el catastro: Esta finca según el catastro tiene una superficie treinta y dos metros cuadrados (32 m²) y LINDA: al NORTE, en parte con calle y en parte ; al ESTE,

en parte y en
parte ; al SUR,
; y al OESTE,
en parte y en
parte con calle .-----

Esta finca constituía la residencia y vivienda habitual de la causante y por tanto le es de aplicación la reducción del 95,00 % de la base imponible del Impuesto sobre Sucesiones prevista en el artículo 18 de la Ley 19/2010 de 7 de junio.-----

Conforme el artículo 41 de la Ley del Catastro Inmobiliario a petición de los señores comparecientes, PROTOCOLIZO con la presente, certificado catastral telemático.-----

Habiéndose cumplido la obligación de aportar la referencia catastral, les hago saber que no será preciso hacer la correspondiente declaración de alteración catastral ante el Catastro.-----

Los otorgantes, a mi requerimiento, manifiestan que la descripción contenida en la certificación catastral incorporada se corresponde con la realidad física de la finca,

solamente difiere en cuanto a la superficie. --

VALOR:

2) URBANA (ANTES RÚSTICA).- PORCIÓN de terreno situada en el término de la villa de Cadaqués, territorio , hoy número , de cabida aproximada

, comprendiendo el grueso de las paredes, o sea, una medida superficial de cuatrocientos metros cuadrados (400 m²), que LINDA: a ORIENTE, ; a mediodía, con ; al NORTE, ; y a Poniente,

INSCRITA en el Registro de la Propiedad de Roses-2, al tomo , libro de Cadaqués, folio , finca número inscripción

Corresponde a la referencia catastral número

Conforme el artículo 41 de la Ley del Catastro Inmobiliario a petición de los señores

comparecientes, PROTOCOLIZO con la presente, certificado catastral telemático.-----

Habiéndose cumplido la obligación de aportar la referencia catastral, les hago saber que no será preciso hacer la correspondiente declaración de alteración catastral ante el Catastro.-----

Los otorgantes, a mí requerimiento, manifiestan que la descripción contenida en la certificación catastral incorporada no se corresponde con la realidad física de la finca, que difiere en cuanto a la superficie. -----

VALOR:

TÍTULO: Las adquirió la causante en cuanto a la nuda propiedad por título de cesión a renta vitalicia, formalizada en escritura autorizada por el que fue Notario de Castelló d'Empúries, Don Juan Veciana Vila, el día 6 de septiembre de 1.967. -----

Y en cuanto al usufructo a título de extinción de usufructo, formalizada en escritura autorizada por el que fue Notario de Castelló d'Empúries, Don Mario Romeo García, el

día 9 de octubre de 1.991. -----

CARGAS: (conforme a lo previsto en el R.D. 2537/94, de 29 de Diciembre.-----

a) Según aseguran los señores comparecientes, y así resulta de las notas registrales expedidas por el Registro de la Propiedad de Roses-2, de fecha 21 de febrero de 2.013, cuyas fotocopias incorporo a la presente, las dos fincas anteriormente descritas se hallan libres de cargas, gravámenes y arrendatarios.-----

Manifiestan asimismo los señores comparecientes hallarse las fincas al corriente de los pagos de los Impuestos municipales y en particular del Impuesto sobre los Bienes Inmuebles, les hago yo, la Notario, las advertencias relativas al artículo 175 del Reglamento Notarial.-----

Hago la advertencia de que las fincas quedarán afectas al pago de la totalidad de la

cuota tributaria del Impuesto sobre Bienes Inmuebles que pudiera haber pendiente.-----

Hago, yo, la Notario, advertencia expresa de que prevalece en todo caso la situación registral existente con anterioridad a la presentación en el Registro de la Propiedad de la copia de la escritura autorizada. -----

BIENES MUEBLES. -----

3) CUENTAS BANCARIAS, CORRIENTES DE AHORRO E IMPOSICIONES A PLAZO de que era titular la causante en el día de su defunción: -----

- Saldo en la **Llibreta a la vista conjunta**, (otro titular) abierta en la entidad , identificada con el número , con un importe de

Corresponde al causante la suma de

Me entregan para protocolizar con la presente el certificado que lo acredita. -----

VI.- VALOR DEL CAUDAL RELICTO: El valor neto del caudal hereditario, que lo constituye los

bienes descritos en el inventario de esta escritura incrementado en el tres por ciento del ajuar y no habiendo deudas a deducir asciende a

VII.- En virtud de lo antes expuesto, los aquí comparecientes, formalizan la presente, con arreglo a las siguientes:

C L A U S U L A S

PRIMERA.- MANIFESTACIÓN Y ACEPTACIÓN DE HERENCIA.- Don José y sus tres hijos Doña Carmen, Don Manuel y Doña Isabel ACEPTAN la herencia causada por Doña Celia

SEGUNDA.- ADJUDICACIONES.
A) Don José se adjudica en pago de sus derechos hereditarios el usufructo vitalicio de los bienes descritos en el expositivo V de esta escritura.

VALOR de la herencia:

B) A los hermanos Doña Carmen, Don Manuel y
Doña Isabel , se les adjudica
en pago de sus derechos hereditarios, por
iguales partes, la nuda propiedad de los bienes
descritos el expositivo V de esta escritura,
gravados con el usufructo vitalicio de su padre
Don José .-----

VALOR de la herencia para cada heredero:

TERCERA.- APARICIÓN DE NUEVOS BIENES.- La
aparición de nuevos bienes de la causante no
adjudicados, no dará lugar a la rescisión de
esta partición, pero se adjudicarán conforme al
testamento de la causante.-----

CUARTA.- DECLARACIÓN.- Los aquí
comparecientes, manifiestan bajo su
responsabilidad que el causante no figuraba en
la fecha de su fallecimiento como titular en
operación alguna contratada en forma indistinta
que no haya sido comprendida en el inventario
de esta herencia, ni se han retirado en virtud
de endoso, poder o autorización, a partir de

tal fecha, bienes o valores depositados en cualquier forma a su nombre que no hayan sido comprendidos también en el referido inventario.

QUINTA.- Solicitan de la señora Registradora de la Propiedad la toma de razón en los libros a su cargo de todo lo consignado en esta escritura. -----

Los otorgantes, según intervienen, solicitan la inscripción parcial de la presente escritura, en el supuesto de que alguna de sus cláusulas, o de los hechos, actos o negocios jurídicos contenidos en ella y susceptibles de inscripción, tuvieran algún defecto que impida la práctica de la misma. _____

SEXTA.- PODER.- La presentación de esta escritura en cualesquiera oficinas públicas y, en especial, en Registros de la Propiedad y oficinas liquidadoras del impuesto por persona distinta de los intervinientes respectivamente interesados, implica a su favor la presunción

del apoderamiento necesario al efecto, autorizando al presentante a realizar los trámites oportunos como son la solicitud de inscripción, la autoliquidación del impuesto o la solicitud de la correspondiente liquidación administrativa, según proceda. -----

Este poder no se extiende a las posibles incidencias fiscales ulteriores y en particular en ningún caso comprenderá la representación por liquidaciones complementarias ni a las notificaciones de plusvalías municipales que deberán ser notificadas directamente a los interesados en el domicilio consignado en la comparecencia.-----

SÉPTIMA.- Manifiestan los otorgantes que el valor declarado de los bienes inmuebles es igual o superior al valor catastral corregido por el coeficiente asignado por la agencia tributaria de Catalunya para cada población, que es uno de los medios para comprobar el valor real de los bienes en los impuestos sobre transmisiones patrimoniales y actos jurídicos documentados y sobre sucesiones y donaciones, conforme a lo que dispone el artículo 57 de la

presente escritura a los comparecientes, después de informarles del derecho que tienen de hacerlo por sí, del que no usan, quedan enterados de su contenido, la ratifican y firman. Hago constar que el consentimiento ha sido prestado libremente y que el otorgamiento se adecua a la legalidad y a la voluntad debidamente informada de los otorgantes o intervinientes, quienes hacen constar su consentimiento y la firman conmigo, la Notario.-

~~CONOCIMIENTO Y AUTORIZACIÓN~~

Identifico a los otorgantes por los datos personales, fotografías y firmas existentes en los reseñados documentos de identidad, de todo lo cual, y del contenido del presente instrumento público extendido en nueve folios de papel exclusivo para documentos notariales, el presente y los ocho anteriores en orden correlativo, yo, la Notario, doy fe. -----

Están las firmas de los comparecientes.

7.2.2 Model 660. Declaració de successions

REF: V2.0.0

<p>Agència Tributària de Catalunya Delegació / Oficina liquidadora (1) ROSES</p>	<p>Impost sobre successions i donacions Declaració de successions</p>	 660
Espai reservat per a l'Administració		
Causant		
(3) NIF/CIF Cognoms i nom o raó social CÈLIA Via pública Número Esc. Pa. Porta CR Codi postal Municipi CADAQUÈS Província GIRONA País ESPANYA	(4) Data de la mort 12 / 01 / 2013	1
(5) Data de la mort 12 / 01 / 2013 Causant obligat a presentar declaració de l'impost sobre el patrimoni en algun dels 4 anys anteriors a la mort: ☐ Nombre de contribuents interessats en la successió 4		
Dades del document		
Tipus NOTARIAL	Notariària o autoritat RUSIÑOL RIBA, MARÍA DEL CARMEN	Data del document 12/03/2013
Presentador/a		
NIF/CIF Cognoms i nom o raó social RUSIÑOL RIBA MARIA DEL CARMEN Via pública Número Esc. Pa. Porta CR Codi postal Municipi GIRONA Província GIRONA País ESPANYA	Signatura del presentador _____ / _____ de 30 _____	
Relació de persones interessades		
NIF/CIF Cognoms i nom o raó social JOSE Via pública Número Esc. Pa. Porta CR Codi postal Municipi CADAQUÈS Província GIRONA País ESPANYA	Data de naixement 1938 Grup Parentiu CÒNUGE Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700 Minusvaldessa: ☐ % Tipus successori USUFRUCTUARI	Signatura
NIF/CIF Cognoms i nom o raó social CARME Via pública Número Esc. Pa. Porta CR Codi postal Municipi GIRONA Província GIRONA País ESPANYA	Data de naixement Grup Parentiu FILL O ADOPTAT Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700 Minusvaldessa: ☐ % Tipus successori HEREU	Signatura
NIF/CIF Cognoms i nom o raó social MANEL Via pública Número Esc. Pa. Porta CR Codi postal Municipi GIRONA Província GIRONA País ESPANYA	Data de naixement Grup Parentiu FILL O ADOPTAT Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700 Minusvaldessa: ☐ % Tipus successori HEREU	Signatura

Exemplar per a la persona interessada

NIF del causant

Cognoms i nom del causant

660

Relació de persones interessades

NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social <u>ISABEL</u> Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ CR _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província GIRONA País ESPANYA Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement _____ Grup II Parentiu FILL O ADOPTAT Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700 Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori HEREU	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____
NIF/CIF _____ Cognoms i nom o rad social _____ Via pública _____ Número Esc. Pis Porta _____ Codi postal _____ Municipi _____ Província _____ País _____ Telèfon _____ Adreça electrònica _____	Data de naixement ____/____/____ Grup _____ Parentiu _____ Patrimoni preexistent _____ Minusvàlidesa: Sí ☐ _____ % Títol successori _____	Signatura _____

Pàgina 1 d 1 (numereu les pàgines de la relació de persones interessades)

Exemplar per a la persona interessada

NIF del causant

Cognoms i nom del causant

660

.....

..... CELIA

G. Vehicles, embarcacions i aeronaus

	Tipus	Dret	Marca	Model	Matrícula
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
	Data de matriculació		Clau benefici fiscal	Valor total	Valor de la participació del causant
			<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
	Data de matriculació		Clau benefici fiscal	Valor total	Valor de la participació del causant
			<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
	Data de matriculació		Clau benefici fiscal	Valor total	Valor de la participació del causant
			<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4	<input type="text"/>	<input type="text"/>			
	Data de matriculació		Clau benefici fiscal	Valor total	Valor de la participació del causant
			<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

H. Altres béns o drets

Tipus de bé	Dret	Descripció	Clau benefici fiscal	Valor total del bé	Valor de la participació del causant
<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/> / <input type="text"/> / <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

I. Càrregues deduïbles

Descripció	Valor total de la càrrega	Valor de la participació del causant
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

J. Parament domèstic estimat

Valor declarat: <input type="text"/>

K. Deutes deduïbles

Descripció	Valor total del deute	Valor de la participació del causant
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

L. Despeses deduïbles

Tipus	Descripció	Import de la despesa
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

NIF del causant

Cognoms i nom del causant

660

Resum del cabal hereditari

Valor total dels béns i els drets del causant

A. Béns immobles urbans (no afectes a activitats econòmiques)	A	<input type="text"/>
B. Béns immobles rústics (no afectes a activitats econòmiques)	B	<input type="text"/>
C. Valor net de les activitats empresarials o professionals	C	<input type="text"/>
D. Dipòsits en compte corrent o d'estalvis i altres imposicions	D	<input type="text"/>
E. Valors representatius de la cessió a tercers de capitals propis	E	<input type="text"/>
F. Valors representatius de la participació en fons propis d'entitats	F	<input type="text"/>
G. Vehícles, embarcacions i aeronaus	G	<input type="text"/>
H. Altres béns o drets	H	<input type="text"/>
Valor total dels béns i els drets $A + B + C + D + E + F + G + H$	100	<input type="text"/>

Determinació del cabal hereditari fiscal

I. Càrregues deduïbles	I	<input type="text"/>
Càlcul del parament domèstic		
Base de càlcul $100 - I$	200	<input type="text"/>
Valoració 3% de 200	201	<input type="text"/>
Només en cas de cònjuge supervivent:		
Valor cadastral de l'habitatge habitual	202	<input type="text"/>
Descompte de la part corresponent al cònjuge supervivent 3% de 202	203	<input type="text"/>
Valor calculat del parament domèstic $201 - 203$	204	<input type="text"/>
Valor estimat pel contribuïent	J	<input type="text"/>
J. Parament domèstic $204 \circ J$	Z	<input type="text"/>
K. Deutes deduïbles	K	<input type="text"/>
L. Despeses deduïbles	L	<input type="text"/>
Cabal hereditari net $100 - I + Z - K - L$	101	<input type="text"/>
M1. Béns addicionals al cabal hereditari	M1	<input type="text"/>
P. Béns i drets exempts	P	<input type="text"/>
Cabal hereditari fiscal $101 + M - P$	01	<input type="text"/>

Exemplar per a la persona interessada

NIF del causant

Cognoms i nom del causant

660

Documents que s'adjunten a aquesta declaració

1. Documentació obligatòria

Aquesta documentació s'ha de presentar sempre.

- Certificat de la mort del causant
- Certificat del Registre general d'actes d'última voluntat
- Fotocòpia del DNI o NIF del causant i de les persones interessades en la successió. En el cas de menors sense DNI, s'ha d'aportar fotocòpia del llibre de família

Manifestació de l'herència, mitjançant:

- Còpia autoritzada de les disposicions testamentàries (testament)
- Testimoniatge de la declaració d'hereus
- Acta de notorietat
- Document notarial i còpia de la manifestació de l'herència
- Document privat i còpia de la manifestació de l'herència

2. Documentació acreditativa d'altres béns i drets declarats a l'herència

Aquesta documentació s'ha de presentar sempre que es declari a l'herència.

- Certificat emès per l'entitat financera en relació amb els comptes bancaris del causant on constin els moviments del darrer any natural
- Justificació documental de les càrregues, els gravàmens, els deutes i les despeses deduïbles
- Justificació documental de les reduccions aplicades
- Certificat que acrediti la minervaldesa invocada
- Justificació dels saldos de comptes i valors dipositats en entitats financeres, referits a la data de la mort
- Justificació del valor teòric de les participacions en el capital d'entitats jurídiques amb valors que no cotitzen en borsa, i, a més, últim balanç aprovat i presentat davant l'Administració tributària
- Títol i data d'adquisició dels bons de caixa de bancs industrials i de negocis per als quals se sol·licita l'exempció
- Declaració del patrimoni preexistent dels contribuents a la data de la mort o còpia de la declaració de l'impost sobre el patrimoni
- Còpia del rebut de l'impost sobre béns immobles que acrediti la referència cadastral dels béns immobles i còpia dels títols d'adquisició d'aquests béns
- Còpia de la documentació dels vehicles (fitxa tècnica i permís de circulació)
- Justificació del pagament d'impostos a l'estranger

Altres documents que es presenten:

- _____
- _____
- _____

Exemplar per a la persona interessada

7.2.3 Model 650. Autoliquidació de successions

REF: 2.5.0

<p>Agència Tributària de Catalunya Delegació / Oficina liquidadora (1) ROSES</p>	<p>Impost sobre successions i donacions Autoliquidació de successions</p> <p style="font-size: 2em; font-weight: bold;">650</p>
Espai reservat per a l'Administració	
Contribuent	
(2) NIF/CIF Cognoms i nom o rad social: MANEL Via pública Número Esc. Pis. Porta Codi postal Municipi Província GIRONA País ESPANYA (3) Telèfon Adreça electrònica (4) Data de naixement Parentiu FILL O ADOPTAT Grup II Patrimoni preexistent INFERIOR A 492.700 Minusvalidesa: ☐ % Títol successori HEREU	(5) No subjecte ☐ (6) Data de la meritació 13 / 01 / 2013 Prescrit ☐ <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> 4 </div>
Causant	
NIF/CIF Cognoms i nom: CELIA Via pública Número Esc. Pis. Porta Codi postal 1 7 4 8 8 Municipi CADAQUÈS Província GIRONA País ESPANYA	Persona causant obligada a presentar declaració de l'impost sobre el patrimoni en algun dels 4 anys anteriors a la mort: ☐ Successió: testada ☒ intestada ☐ Nombre de persones interessades en la successió 4
Dades del document	
Tipus: NOTARIAL Notari/aria o autoritat: RUSIÑOL RIBA, MARÍA DEL CARMEN Data del document: 12/03/2013 Número de protocol: ---	
Liquidació parcial o complementària	
Liquidació parcial ☐ Liquidació complementària ☐ Núm. darrera autoliquidació, Data de presentació, Quota ingressada ,	Resum de l'autoliquidació Quota a ingressar 21 0,00 Recàrrec 22 ? Interessos de demora 23 ? Total a ingressar 24 0,00
Presentador/a	
NIF/CIF 7 7 7 2 9 4 2 9 D Cognoms i nom o rad social: RUSIÑOL RIBA MARIA DEL CARMEN Via pública Número Esc. Pis. Porta Codi postal Municipi Província GIRONA País ESPANYA Telèfon Adreça electrònica	El subjecte passiu o el/la presentador/a declara sota responsabilitat seva que, junt amb el document original, presenta una còpia simple que coincideix en tots els seus termes amb els de l'original. i d de 20 Signatura del subjecte passiu o presentador/a
Ingrés	
Ingrés efectuat en entitat col·laboradora, a favor del Tresor de la Generalitat, compte restringit de recaptació de tributs de la Generalitat. Càrrec en compte ☐ En efectiu ☐ Codi compte client Import 0,00 Entitat Sucursal D.C Número de compte	
Aquest document no té validesa sense la certificació mecànica de l'autoliquidació practicada.	

Exemplar per a la persona interessada

REF: _____

NIF	Cognoms i nom	650
_____	_____ MANEL	
Autoliquidació		
Base imposable real		Base imposable teòrica
Cabal hereditari fiscal 1 _____ Participació del contribuïent en el cabal hereditari 2 _____ Percepcions com a beneficiari de contractes d'assegurança de vida 3 _____ Béns addicionals a la base imposable individual 4 _____ Base imposable real $1 + 2 + 3 + 4$ 5 _____	Desmembrament de domini: béns en rua propietat Valor del ple domini 6 _____ Valor de la rua propietat 7 _____ Donacions acumulables 8 _____ Béns i drets exempts per l'aplicació de convenis internacionals 9 _____ Base imposable teòrica $5 + 6 + 7 + 8 + 9$ 10 _____	
Reduccions de la base imposable		
Concepte	Reducció real	Reducció teòrica (només si 3 + 10)
Per parentiu	301 _____	401 _____
Per minervalidesa	302 _____	402 _____
Per a persones grans	303 _____	403 _____
Per imposició decenal	304 _____	404 _____
Per assegurances sobre la vida	305 _____	405 _____
Per activitat empresarial o professional	306 _____	406 _____
Per la participació en entitats	307 _____	407 _____
Per habitatge habitual del causant	308 _____	408 _____
Per béns d'interès cultural	309 _____	409 _____
Per explotacions agràries	310 _____	410 _____
Per finques rústiques forestals	311 _____	411 _____
Altres reduccions	312 _____	412 _____
Reducció addicional	313 _____	413 _____
Total reduccions	11 _____	12 _____
Quota tributària. Cas general ($\times 5 + 15$)		Quota tributària. Tipus mitjà efectiu ($\times 5 + 15$)
Base liquidable real $5 \cdot 11$ 13 _____ Fins a _____ 501 _____ Resta _____ al _____ % 502 _____ Quota íntegra $501 + 502$ 16 _____ Coeficient multiplicador 503 _____ Quota tributària $16 \cdot 503$ 18 _____ Tipus mitjà $18 / 13 \cdot 100$ 504 _____ %	Base liquidable teòrica $10 - 12$ 14 0,00 Fins a _____ 601 _____ Resta _____ al _____ % 602 _____ Total $601 + 602$ 603 0,00 Coeficient multiplicador 604 1,0000 Quota $603 \cdot 604$ 605 0,00 Tipus mitjà efectiu $605 / 14 \cdot 100$ 17 _____ % Base liquidable real $5 \cdot 11$ 13 0,00 Quota tributària $13 \cdot 17$ 19 0,00	
Total a ingressar		
Bonificació de la quota tributària 18 0,00 Deducció per doble imposició internacional 19 _____ Deducció de quotes anteriors 20 _____ Quota a ingressar $18 + 19 + 20$ 21 0,00	Recàrrec 22 _____ Interessos de demora 23 _____ Total a ingressar $21 + 22 + 23$ 24 0,00	

Exemplar per a la persona interessada

REF:

 Agència Tributària de Catalunya Delegació / Oficina liquidadora (1) ROSES		Impost sobre successions i donacions Autoliquidació de successions		 650
Espai reservat per a l'Administració				
Contribuent				
(2) NIF/CIF Cognoms i nom o raó social ISABEL Via pública Número Esc. Pla Porta CR Codi postal Municipi Província GIRONA País ESPANYA		(5) No subjecte ☐ (6) Data de la meritació 13 / 01 / 2013 Prescrit ☐		
(3) Telèfon Adreça electrònica (4) Data de naixement Parentiu FILL O ADOPTAT Grup R Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700 Minusvaldessa: Sí ☐ No ☐ % Títol successori HEREU		 3		
Causant				
NIF/CIF Cognoms i nom CELIA Via pública Número Esc. Pla Porta CR Codi postal 17488 Municipi CADAQUÈS Província GIRONA País ESPANYA		Persona causant obligada a presentar declaració de l'impost sobre el patrimoni en algun dels 4 anys anteriors a la mort: Sí ☐ No ☐ Successió: testada ☒ Intestada ☐ Nombre de persones interessades en la successió 4		
Dades del document				
Tipus NOTARIAL		Notariària o autoritat RUSIÑOL RIBA, MARÍA DEL CARMEN		
		Data del document 12/03/2013		
		Número de protocol ---		
Liquidació parcial o complementària		Resum de l'autoliquidació		
Liquidació parcial ☐		Quota a Ingressar 21 0,00		
Liquidació complementària ☐		Recàrrec 22 0		
Núm. darrera autoliquidació,		Interessos de demora 23 0		
Data de presentació,		Total a Ingressar 24 0,00		
Quota Ingressada 0				
Presentador/a				
NIF/CIF 77729429D Cognoms i nom o raó social RUSIÑOL RIBA MARIA DEL CARMEN Via pública Número Esc. Pla Porta CR Codi postal Municipi Província GIRONA País ESPANYA		El subjecte passiu o el/la presentador/a declara sota responsabilitat seva que, junt amb el document original, presenta una còpia simple que coincideix en tots els seus termes amb els de l'original. / / de 20..... Signatura del subjecte passiu o presentador/a		
Telèfon Adreça electrònica				
Ingrés				
Ingrés efectuat en entitat col·laboradora, a favor del Tresor de la Generalitat, compte restringit de recaptació de tributs de la Generalitat.				
Càrrec en compte ☐		En efectiu ☐		
Codi compte client		Import 0,00		
Entitat		Número de compte		
Sucursal		D.C.		

Aquest document no té validesa sense la certificació mecànica de l'autoliquidació practicada.

Exemplar per a la persona interessada

NIF	Cognoms i nom	650
	/ ISABEL	
Autoliquidació		
Base imposable real		Base imposable teòrica
Cabal hereditari fiscal 1 <input style="width: 100px;" type="text"/>		Desmembrament de domini: béns en nua propietat
Participació del contribuïent en el cabal hereditari 2 <input style="width: 100px;" type="text"/>		Valor del ple domini ... 6 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Percepcions com a beneficiari de contractes d'assegurança de vida 3 <input style="width: 100px;" type="text"/>		Valor de la nua propietat 7 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Béns addicionals a la base imposable individual 4 <input style="width: 100px;" type="text"/>		Donacions acumulables 8 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Base imposable real $2 + 3 + 4$ 5 <input style="width: 100px;" type="text"/>		Béns i drets exempts per l'aplicació de convenis internacionals 9 <input style="width: 100px;" type="text"/>
		Base imposable teòrica $5 + 6 + 7 + 8 + 9$ 10 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Reduccions de la base imposable		
Concepte	Reducció real	Reducció teòrica (només si 5 = 10)
Per parentiu	301 <input style="width: 100px;" type="text"/>	401 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per minusvalidesa	302 <input style="width: 100px;" type="text"/>	402 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per a persones grans	303 <input style="width: 100px;" type="text"/>	403 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per imposició decenal	304 <input style="width: 100px;" type="text"/>	404 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per assegurances sobre la vida	305 <input style="width: 100px;" type="text"/>	405 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per activitat empresarial o professional	306 <input style="width: 100px;" type="text"/>	406 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per la participació en entitats	307 <input style="width: 100px;" type="text"/>	407 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per habitatge habitual del causant	308 <input style="width: 100px;" type="text"/>	408 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per béns d'interès cultural	309 <input style="width: 100px;" type="text"/>	409 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per explotacions agràries	310 <input style="width: 100px;" type="text"/>	410 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Per finques rústiques forestals	311 <input style="width: 100px;" type="text"/>	411 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Altres reduccions	312 <input style="width: 100px;" type="text"/>	412 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Reducció addicional	313 <input style="width: 100px;" type="text"/>	413 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Total reduccions	11 <input style="width: 100px;" type="text"/>	12 <input style="width: 100px;" type="text"/>
Quota tributària. Cas general (si 5 = 10)		Quota tributària. Tipus mitjà efectiu (si 5 = 10)
Base liquidable real $5 - 11$ 13 <input style="width: 100px;" type="text"/>		Base liquidable teòrica $10 - 12$ 14 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00
Fins a <input style="width: 50px;" type="text"/> 501 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Fins a <input style="width: 50px;" type="text"/> 601 <input style="width: 100px;" type="text"/>	
Resta <input style="width: 50px;" type="text"/> al <input style="width: 50px;" type="text"/> % 502 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Resta <input style="width: 50px;" type="text"/> al <input style="width: 50px;" type="text"/> % 602 <input style="width: 100px;" type="text"/>	
Quota íntegra $501 + 502$ 15 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Total $601 + 602$ 603 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00	
Coefficient multiplicador 503 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Coefficient multiplicador 604 <input style="width: 100px;" type="text"/> 1,0000	
Quota tributària 15×503 16 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Quota 603×604 605 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00	
Tipus mitjà $16 / 13 \times 100$ 504 <input style="width: 100px;" type="text"/> %	Tipus mitjà efectiu $605 / 14 \times 100$ 17 <input style="width: 100px;" type="text"/> %	
	Base liquidable real $5 - 11$ 13 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00	
	Quota tributària 13×17 16 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00	
Total a ingressar		
Bonificació de la quota tributària 18 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00	Recàrrec 22 <input style="width: 100px;" type="text"/>	
Deducció per doble imposició internacional 19 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Interessos de demora 23 <input style="width: 100px;" type="text"/>	
Deducció de quotes anteriors 20 <input style="width: 100px;" type="text"/>	Total a ingressar $21 + 22 + 23$ 24 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00	
Quota a ingressar $16 - 18 - 19 - 20$ 21 <input style="width: 100px;" type="text"/> 0,00		

Exemplar per a la persona interessada

REF:

 Agència Tributària de Catalunya Delegació / Oficina liquidadora (1) ROSES		Impost sobre successions i donacions Autoliquidació de successions		 650	
Espi reservat per a l'Administració					
Contribuent					
(2) NIFCF			(5) No subjecte ☐ (6) Data de la meritació 13 / 01 / 2013		
Cognoms i nom o raó social CARME			Prescrit ☐		
Via pública Número Esc. Pis. Porta					
CR					
Codi postal Municipi		Província GIRONA		País ESPANYA	
(3) Telèfon			Adreça electrònica		
(4) Data de naixement Parentiu FILL O ADOPTAT			Grup B		
Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700			Minusvalidesa: Sí ☐ No ☐ %		
Títol successori HEREU					
Causant					
NIFCF			Persona causant obligada a presentar declaració de l'impost sobre el patrimoni en algun dels 4 anys anteriors a la mort: Sí ☐ No ☐		
Cognoms i nom CELIA			Successió: testada ☒ Intestada ☐		
Via pública Número Esc. Pis. Porta			Nombre de persones interessades en la successió 4		
CR					
Codi postal 17488		Municipi CADAQUÈS		Província GIRONA	
				País ESPANYA	
Dades del document					
Tots		Notariària o autoritat		Data del document	
NOTARIAL		RUSIÑOL RIBA, MARIA DEL CARMEN		12/03/2013	
				Número de protocol	
Liquidació parcial o complementària			Resum de l'autoliquidació		
Liquidació parcial ☐			Quota a ingressar 21 0,00		
Liquidació complementària ☐			Recàrrec 22 0		
Núm. demora autoliquidació			Interessos de demora 23 0		
Data de presentació			Total a ingressar 24 0,00		
Quota ingressada					
Presentador/a					
NIFCF			El subjecte passiu o ella presentador/a declara sota responsabilitat seva que, junt amb el document original, presenta una còpia simple que coincideix en tots els seus termes amb els de l'original.		
Cognoms i nom o raó social RUSIÑOL RIBA MARIA DEL CARMEN		 1 d de 20		
Via pública Número Esc. Pis. Porta			Signatura del subjecte passiu o presentador/a		
CR					
Codi postal Municipi		Província GIRONA		País ESPANYA	
Telèfon			Adreça electrònica		
Ingrés					
Ingrés efectuat en eripitat col·laboradora, a favor del Tresor de la Generalitat, compte restringit de recaptació de tributs de la Generalitat.					
Càrrec en compte ☐			En efectiu ☐		
Codi compte client			Import 0,00		
Entitat		Suborsal		D.C.	
				Número de compte	

Aquest document no té validesa sense la certificació mecànica de l'autoliquidació practicada.

Exemplar per a l'entitat col·laboradora

NIF	Cognoms i nom	650	
	CARME		
Autoliquidació			
Base imposable real		Base imposable teòrica	
Cabal hereditari fiscal	1	Desmembrament de domini: béns en rua propietat	
Participació del contribuïent en el cabal hereditari	2	Valor del ple domini	6
Percepcions com a beneficiari de contractes d'assegurança de vida	3	Valor de la rua propietat	7
Béns addicionals a la base imposable individual	4	Donacions acumulables	8
Base imposable real $1 + 2 + 3 + 4$	5	Béns i drets exempts per l'aplicació de convenis internacionals	9
		Base imposable teòrica $6 + 7 + 8 + 9$	10
Reduccions de la base imposable			
Concepte	Reducció real	Reducció teòrica (només si $1 + 10$)	
Per parentiu	301	401	
Per minervalidat	302	402	
Per a persones grans	303	403	
Per imposició decenal	304	404	
Per assegurances sobre la vida	305	405	
Per activitat empresarial o professional	306	406	
Per la participació en entitats	307	407	
Per habitatge habitual del causant	308	408	
Per béns d'interès cultural	309	409	
Per explotacions agrícoles	310	410	
Per finques rústiques forestals	311	411	
Altres reduccions	312	412	
Reducció addicional	313	413	
Total reduccions	11	12	
Quota tributària. Cas general $(x) \cdot (1) + (10)$		Quota tributària. Tipus mitjà efectiu $(x) \cdot (1) + (10)$	
Base liquidable real $5 - 11$	13	Base liquidable teòrica $10 - 12$	14
Fins a	501	Fins a	601
Resta	502	Resta	602
Quota íntegra $501 + 502$	15	Total $601 + 602$	603
Coefficient multiplicador	503	Coefficient multiplicador	604
Quota tributària 15×503	16	Quota 603×604	605
Tipus mitjà $16 / 13 \times 100$	504	Tipus mitjà efectiu $605 / 14 \times 100$	17
		Base liquidable real $5 - 11$	13
		Quota tributària 13×17	18
Total a ingressar			
Bonificació de la quota tributària	19	Recàrrec	22
Deducció per doble imposició internacional	19	Interessos de demora	23
Deducció de quotes anteriors	20	Total a ingressar $21 + 22 + 23$	24
Quota a ingressar $18 - 19 - 20$	21		0,00

Exemplar per a la persona interessada

REF:

 Agència Tributària de Catalunya Delegació / Oficina liquidadora (1) ROSES		Impost sobre successions i donacions Autoliquidació de successions		 650
Espai reservat per a l'Administració				
Contribuent				
(2) NIF/CIF		(5) No subjecte ☐ (6) Data de la meritació 13 / 01 / 2013		
Cognoms i nom o raó social JOSE		Prescrit ☐		
Via pública Número Esc. Pla Porta				
CR				
Codi postal	Municipi	Província	País	
1 7 4 8 8	CADAQUÉS	GIRONA	ESPANYA	
(3) Telèfon		Adreça electrònica		
(4) Data de naixement		Parentiu CÒN/UGE Grup R		
Patrimoni preexistent INFERIOR A 402.700 Minusvalidesa: S ☐ %				
Títol successori USUFRUCTUARI				
Causant				
NIF/CIF		Persona causant obligada a presentar declaració de l'impost sobre el patrimoni en algun dels 4 anys anteriors a la mort: S ☐		
Cognoms i nom CELIA		Successió: testada ☒ intestada ☐		
Via pública Número Esc. Pla Porta		Nombre de persones interessades en la successió 4		
CR				
Codi postal	Municipi	Província	País	
1 7 4 8 8	CADAQUÉS	GIRONA	ESPANYA	
Dades del document				
Tipus	Notariària o autoritat	Data del document		Número de protocol
NOTARIAL	RUSIÑOL RIBA, MARÍA DEL CARMEN	12/03/2013		...
Liquidació parcial o complementària		Resum de l'autoliquidació		
Liquidació parcial	☐	Quota a ingressar	21	0,00
Liquidació complementària	☐	Recàrrec	22	0
Núm. darrera autoliquidació	Interessos de demora	23	0
Data de presentació	Total a ingressar	24	0,00
Quota ingressada	0			
Presentador/a				
NIF/CIF		El subjecte passiu o el/la presentador/a declara sota responsabilitat seva que, junt amb el document original, presenta una còpia simple que coincideix en tots els seus termes amb els de l'original.		
Cognoms i nom o raó social RUSIÑOL RIBA MARIA DEL CARMEN	 1 d de 20.....		
Via pública Número Esc. Pla Porta		Signatura del subjecte passiu o presentador/a		
CR				
Codi postal	Municipi	Província	País	
.....	GIRONA	ESPANYA	
Telèfon		Adreça electrònica		
Ingrés				
Ingrés efectuat en entitat col·laboradora, a favor del Tresor de la Generalitat, compte restringit de recaptació de tributs de la Generalitat.				
Càrrec en compte ☐		En efectiu ☐		
Codi compte client	Entitat	Subsecció	DC	Número de compte
.....
				Import 0,00
Aquest document no té validesa sense la certificació mecànica de l'autoliquidació practicada.				

Exemplar per a la persona interessada

NIF		Cognoms i nom		650	
.....	 JOSE			
Autoliquidació					
Base imposable real			Base imposable teòrica		
Cabal hereditari fiscal 1 Participació del contribuïent en el cabal hereditari 2 Percepcions com a beneficiari de contractes d'assegurança de vida 3 Béns addicionals a la base imposable individual 4 Base imposable real $2 + 3 + 4$ 5			Desmembrament de domini: béns en nua propietat Valor del ple domini ... 6 Valor de la nua propietat 7 Donacions acumulables 8 Béns i drets exempts per l'aplicació de convenis internacionals 9 Base imposable teòrica $5 + 6 + 7 + 8 + 9$ 10		
Reduccions de la base imposable					
Concepte		Reducció real		Reducció teòrica (només si 5 = 10)	
Per parentiu		301		401	
Per minusvalidesa		302		402	
Per a persones grans		303		403	
Per imposició decenal		304		404	
Per assegurances sobre la vida		305		405	
Per activitat empresarial o professional		306		406	
Per la participació en entitats		307		407	
Per habitatge habitual del causant		308		408	
Per béns d'interès cultural		309		409	
Per explotacions agràries		310		410	
Per finques rústiques forestals		311		411	
Altres reduccions		312		412	
Reducció addicional		313		413	
Total reduccions		11		12	
Quota tributària. Cas general (si 5 = 10)			Quota tributària. Tipus mitjà efectiu (si 5 ≠ 10)		
Base liquidable real $5 + 11$ 13 0,00 Fins a 501 Resta al % 502 Quota íntegra $501 + 502$ 15 0,00 Coeficient multiplicador 503 1,0000 Quota tributària 15×503 16 0,00 Tipus mitjà $16 / 13 \times 100$ 504 %			Base liquidable teòrica $10 + 12$ 14 Fins a 601 Resta al % 602 Total $601 + 602$ 603 Coeficient multiplicador 604 Quota 603×604 605 Tipus mitjà efectiu $605 / 14 \times 100$ 17 % Base liquidable real $5 + 11$ 13 Quota tributària 13×17 18		
Total a ingressar					
Bonificació de la quota tributària 18 0,00 Deducció per doble imposició internacional 19 Deducció de quotes anteriors 20 Quota a ingressar $16 - 18 - 19 - 20$ 21 0,00			Recàrrec 22 Interessos de demora 23 Total a ingressar $21 + 22 + 23$ 24 0,00		

Exemplar per a la persona interessada

7.2.4 Sentència del cas intestat

Documento TOL6.644.138

Jurisprudencia

Jurisdicción: Civil

Ponente: [José Francisco Valls Gombau](#)

Origen: Tribunal Superior de Justicia de Cataluña

Fecha: 22/03/2018

Tipo resolución: Sentencia

Sección: Primera

Número Sentencia: 31/2018

Número Recurso: 179/2017

Numroj: STSJ CAT 2715/2018

Ecli: ES:TSJCAT:2018:2715

ENCABEZAMIENTO:

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTICIA DE CATALUÑA

Sala Civil y Penal

R. Casación nº 179/2017

SENTENCIA Nº 31/2018

Presidente:

Ilmo. Sr. D. José Francisco Valls Gombau

Magistrados:

Ilma. Sra. D^a. Mª Eugènia Alegret Burgués

Ilmo. Sr. D. Jordi Seguí Puntas

Barcelona, 22 de marzo de 2018

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justicia de Cataluña, integrada por los Magistrados que se expresan más arriba, ha visto el recurso de casación núm. 179/2017 contra la sentencia dictada en grado de apelación por la Sección 14^a de la Audiencia Provincial de Barcelona en el rollo de apelación núm. 1027/15

como consecuencia de las actuaciones de procedimiento ordinario núm. 445/14 seguidas ante el Juzgado

de la Instancia núm. 1 de Vic. El Sr. Bernabe ha interpuesto el mencionado recurso, representado por el

Procurador Sr. Joaquín Preckler Dieste y defendido por el Letrado Sr. Josep Rosell Fossas. Las Sras. Verónica

, Elena i Paula , parte recurrida en este procedimiento, han estado representadas por la Procuradora Sra.

Núria Plaza Ruiz y defendidas por el Letrado Sr. Carles Viñas Dot.

ANTECEDENTES DE HECHO:

PRIMERO.- La Procuradora de los Tribunales Sra. Mª Lluïsa Bautista Sánchez, actuó en nombre y representación de la Sra. Verónica formulando demanda de procedimiento ordinario núm. 445/14 en el Juzgado de Primera Instancia núm. 1 de Vic. Seguida la tramitación legal, el Juzgado indicado dictó sentencia con fecha 3 de junio de 2015 , la parte dispositiva de la cual dice lo siguiente: "Se desestima la demanda interpuesta por la representación de DOÑA Verónica , DOÑA Paula y DOÑA

Elena frente a DON Bernabe , DON Jesús Ángel y DOÑA Ofelia , con imposición de costas a la parte demandante".

SEGUNDO.- Contra esta Sentencia, la parte actora interpuso recurso de apelación, que se admitió y se sustanció en la Sección 14ª de la Audiencia Provincial de Barcelona la cual dictó Sentencia en fecha 27 de julio de 2017 , con la siguiente parte dispositiva: "Que ESTIMAMOS el recurso de apelación interpuesto por Verónica , Elena y Paula contra la Sentencia dictada por el Ilmo. Magistrado Juez del Juzgado de Primera Instancia núm. 1 de Vic el 3 de junio de 2015 en el seno del Procedimiento ordinario 445/2014 revocando dicha resolución y en su lugar, ACORDAMOS ESTIMAR la demanda formulada por Verónica , Elena y Paula frente a Bernabe , Jesús Ángel y Ofelia y en consecuencia se declara: A) Que los hermanos, Verónica , Elena , Paula , Ofelia y Jesús Ángel aceptaron la herencia de su difunto padre, Valentín , dentro del plazo legalmente previsto, con todos los efectos inherentes a esta aceptación y en consecuencia B) los hermanos, Verónica , Elena , Paula , Ofelia y Jesús Ángel son cotitulares junto con su hermano Bernabe de la finca registral nº NUM000 de Tona, por título de herencia de su difunto padre.

C) se condena a los demandados a estar y pasar por las anteriores declaraciones, con obligación de realizar todas la gestiones que sean necesarias para proceder a la inscripción de la titularidad en el Registro de la Propiedad nº 3 de Vic, así como delante de cualquier organismo público o privado que sea necesario.

No procede condena en costas en ninguna de las instancias".

TERCERO.- Contra esta Sentencia, la representación procesal del Sr. Bernabe interpuso recurso de casación. Por Auto de fecha 18 de diciembre de 2017, este Tribunal se declaró competente y admitió a trámite el recurso interpuesto, dándose traslado a la parte recurrida y al Ministerio Fiscal para formalizar oposición por escrito en el plazo de veinte días.

CUARTO.- Por providencia de fecha 1 de febrero de 2018 se tuvo por formulada oposición al recurso de casación y de conformidad con el art. 485 de la Ley de Enjuiciamiento Civil se señaló para su votación y fallo que ha tenido lugar el día 19 de marzo de 2018.

Ha sido ponente el Ilmo. Sr. D. José Francisco Valls Gombau.

FUNDAMENTOS DE DERECHO:

PRIMERO - Hechos probados .

1º El causante, D. Valentín falleció en Tona, el día 11 de diciembre de 1969, sin otorgar testamento ni ninguna otra disposición de última voluntad.

2º El Juzgado de 1ª Instancia num. 1 de Vic, con fecha de 4 de mayo de 1970, declaró herederos ab-intestato de D. Valentín a sus seis hijos, Bernabe , Verónica , Jesús Ángel , Elena , Ofelia y Paula - tres de ellas son las demandantes en el presente proceso, Verónica , Paula y Elena -; correspondiendo el usufructo de la mitad de la herencia a su esposa Dª Paloma , quien fue la instante de dicha declaración de herederos ab-intestato. Asimismo, Dª Verónica , compareció ante el Juzgado de 1ª Instancia num. 1 de Vic, en 12 de marzo de 1999, solicitando testimonio del auto de declaración de herederos ab-intestato.

3º El único bien del que era titular el causante era una finca sita en Tona en la C/ DIRECCION000 ,

NUM001 , integrado por tres vivienda, siendo la de la planta NUM002 puerta DIRECCION001 , el domicilio familiar. Las otras dos fueron arrendadas.

4º/ D. Elena , quien se opuso a la demanda y formula el recurso de casación, pues D. Jesús Ángel y Dª Ofelia se allanaron a la demanda, ha sido el único de los hermanos que se encontraba domiciliado en la finca de Tona.

5º/ El día 3 de marzo de 1999, se entrega, mediante burofax, comunicación por parte del despacho de abogados Puigdecamet en representación de los hermanos y dirigido al codemandado D. Bernabe , en la que se indica que "Tinc l#encarrec de tots els germans de procedir a la tramitació de l#acceptació de l#herencia del seu difunt pare, Sr. Valentín ...".

6º/ Los hermanos remiten en 29 de noviembre de 1999 un segundo burofax (f. 42 de autos) en el que se requiere a D. Bernabe para que manifieste si acepta o no la herencia de su padre, indicando, en caso de que no conteste o no firme la escritura de manifestación de herencia junto con los firmantes, nos veremos obligados a proceder judicialmente. Se dice en dicho requerimiento obrante al f. 42 de las actuaciones que "... tornem a requerir perquè manifestis si l'acceptes o no, advertint-te que, en cas de que no contestis i o no signis la correspondent escritura de manifestacio i acceptacio d'herencia juntament amb tots els sotassignants ..". En dicho burofax, se añade un requerimiento en que consta que "... i procedeixis a regularitzar la situacio del pis que ocupes que forma part de la massa hereditaria sense cap tipus de contraprestacio ens veuren obligats a procedir judicialment".

A ninguno de los dos citados requerimientos contestó D. Bernabe .

7º/ Posteriormente, se instó, tras previo requerimiento, por los actores, el procedimiento de jurisdicción voluntaria 321/2001, de interpellatio in iure , compareciendo D. Bernabe y manifestando que aceptaba la herencia. Ante dicha manifestación, mediante burofax de 18 de octubre de 2002, se le comunicó por parte de los hermanos que con fecha de 28 de octubre de 2002, se procedería a la elevación a pública de la aceptación de herencia, sin comparecer D. Bernabe , por lo cual, los otros cinco hermanos procedieron a elevar a pública la aceptación de herencia con fecha de 28 de octubre de 2002 (doc. num. 12 de la demanda).

8º/ Asimismo, consta que existieron entre 2003-2006 diversos requerimientos de los actores dirigidos al demandado: "Por burofax de 30 de mayo de 2003 se le requirió de nuevo para que aceptase la herencia y además para que les diera cuenta de los cobros y pagos efectuados en relación con la finca familiar, las viviendas arrendadas, entregándoles en su caso el saldo que les correspondiera (doc 13) contestando el 6 de junio de 2003 a fin que se pusieran en contacto los letrados para concretar los detalles de la escritura publica a suscribir (doc 14). Durante tres años se hizo inviable no solo la aceptación de la herencia del padre sino la de la madre, por lo que por burofax de 21 de marzo de 2006 le requieren de nuevo para que manifieste su intención sobre las herencias paterna y materna (doc 15), que tampoco contesto. Por ello el 1 de abril de 2009 se le requiere para poner fin al condominio y ante su silencio se promovió procedimiento seguido con el nº 367/2009 ante el juzgado nº 1 de Vic en reclamación de los saldos de cuentas corrientes de su difunta madre que finalizo con sentencia estimatoria..." 9º/ Sobre la aceptación de la herencia por parte del demandado D. Bernabe la sentencia recurrida en el FJ. 2º concluye y no ha sido combatido por el cauce del recurso extraordinario por infracción procesal, que la aceptación expresa de la herencia de su padre se efectúa por dicho demandado, en septiembre de 2002, tras la interpellatio in iure de sus hermanos y que, con anterioridad, no se realizó una aceptación tácita de la misma, produciéndose la inversión del concepto posesorio a partir del fallecimiento de la madre, en 2.002.

" ... guardo absoluto silencio a los requerimiento de sus hermanos para que manifestara si aceptaba o no la herencia ; que la acepta expresamente en el mes de septiembre de 2002 en el procedimiento instado al efecto por sus hermanos; que los actos que dice haber realizado como heredero y manifestación clara de su aceptación tácita los constituyen el habitar en el domicilio familiar, haber realizado reformas, sufragar el seguro del inmueble y los gastos correspondientes a los servicios de agua e impuestos entre otros, pero de la documental obrante en autos se constata que todas estas actuaciones figuran a nombre de su difunta madre, sin que conste acreditada mejora alguna ni que la

licencia de obras obtenida lo fuera en tal concepto y no para realizar alguna reparación urgente o necesaria ni que hubiera sido sufragada por Bernabe . En cuanto a la posesión, decir que se mantuvo en el que era su domicilio familiar al fallecer su padre, que no se dio de alta en el padrón municipal en dicho domicilio hasta el año 1991 (según se desprende de la documentación aportada) pero dado que el usufructo lo ostentaba su madre, pues, pese a que el mismo venia limitado al 50% de la herencia lo cierto es que, con consentimiento de todos los hermanos, seguía ocupando el domicilio familiar haciendo frente a los gastos que el mismo generaba y percibía íntegramente las rentas correspondientes a las otras dos viviendas que se integraban en el mismo inmueble, por lo que aquella ocupación, en vida de su madre, en modo alguno conlleva un acto claro y concreto indiscutible de que actuaba como dueño, único heredero y titular del dicho bien, lo que, como mucho podría haberse producido una vez fallecida la usufructuaria..... y en la presente causa la inversión del concepto posesorio solo se produce en su caso, desde el fallecimiento de la madre, momento a partir del cual comenzó a percibir todas las rentas (lo que dio lugar a la correspondiente reclamación judicial del resto de hermanos)...” 10º / Asimismo, a continuación, se añade en la sentencia recurrida que la situación del recurrente y demandado D. Bernabe era similar a la de sus hermanos: " De ello podemos concluir que Bernabe se encuentra en una situación cuando menos similar a la de sus hermanos dado que, sin dudar de que su intención era aceptar la herencia de su padre (mas propiamente, su intención era constituirse en el único heredero), lo cierto es que no aceptó expresamente la misma hasta el mes de septiembre de 2002 (con posterioridad al fallecimiento de su madre , que tuvo lugar el 8 de febrero de 2002) De modo que, si nunca se había opuesto frontalmente a la titularidad de sus hermanos en la herencia paterna es obvio que ninguna acción de petición de herencia necesitaban ejercitar estos y por ello, tampoco habría comenzado a correr el computo de la prescripción para el ejercicio de dicha acción, haciéndolo en el momento en que se opone a la división de la herencia por negarles su condición de herederos (año 2009)....” 11º/ En 2007, se insto procedimiento ordinario por los cinco hermanos ante el Juzgado de 1ª Instancia num. 1 de Vic, en el que se solicitaba se condenara a D. Bernabe a comparecer para aceptar la herencia, que fue rechazada por sentencia firme de 31 de marzo de 2007 (f. 123), puesto que consta fue aceptada la herencia por D. Bernabe , como hemos señalado precedentemente.

12º / Por escrito de 16 de julio de 2009, la Sra. Verónica instó petición de división judicial de patrimonio de su difunto padre contra D. Bernabe , a fin de disolver y poner fin a la situación de indivisión existente, que fue archivado por auto de 4 de mayo de 2.010, al estimar que la aceptación de la herencia por parte de la instante se había producido, en 2002, y, en su consecuencia, fuera del plazo de los 30 años para aceptar la herencia (doc. num. 20 de la demanda).

SEGUNDO.- Recurso de casación. De la aceptación de la herencia y la prescripción del derecho a aceptar la herencia. Óbices de admisibilidad que comportan la desestimación del recurso.

1.- En el motivo único del recurso de casación se denuncia la infracción de los artos. 99 y 257 de la Compilación de 1960, al interpretar que los hermanos demandantes Paula Bernabe Elena Jesús Ángel Ofelia Verónica aceptaron tácitamente la herencia dentro del plazo de 30 años, por contradicción de la jurisprudencia de las Audiencias citando las SSAP. Barcelona (S. 12º) 638/2005, de 19 de octubre y (S. 17º) 429/2013, de 26 de septiembre . El interés casacional se fija en la determinación de qué actos inequívocamente deben entenderse realizados para que pueda afirmarse que se ha producido la aceptación tácita de la herencia.

La representación de Dª Verónica , Dª Paula y Dª Elena , se oponen al recurso, tras exponer los diversos actos realizados. Añaden, que no existe el interés casacional requerido puesto que el precepto aplicable -art. 257 Compilación- establece que el plazo es de prescripción de 30 años desde que la defirió y se han realizado, dentro de dicho plazo, actos inequívocos de aceptación tácita, y, en segundo lugar, no existe contradicción con la doctrina de las Audiencias invocadas que opera como óbice para su admisión.

2.- Para resolver la cuestión litigiosa hemos de establecer la normativa aplicable a autos en relación con la aceptación de la herencia y la prescripción de la acción.

Fallecido el causante en 11 de diciembre de 1.969, la normativa aplicable es la Compilación de Cataluña, cuyo art. 257 establecía: " El derecho del heredero a aceptar o repudiar la herencia prescribe a los treinta años a contar desde que se le defirió ." Por otra parte, el art. 99 disponía: " Yacente la herencia, el heredero llamado podrá realizar actos posesorios de conservación, vigilancia y administración de la herencia, así como promover interdictos en defensa de los bienes. Estos actos por sí solos no implican aceptación, a menos que con ellos se hubiere tomado el título o cualidad de heredero " .

El heredero, conforme declara la sentencia recurrida, podía aceptar la herencia en forma expresa o tácita, siendo aplicables las previsiones de los arts. 999 y 1000 del Código Civil, en relación a la aceptación tácita. Como declaramos en la STSJC 3/1999, de 21 de enero: "..... L'article 999, apartat tercer, del Codi civil, que per raons de dret intertemporal, estava vigent en el dret civil de Catalunya al temps de la mort de la testadora (any 1984) entén que s'ha acceptat de forma tàcita l'herència en dos supòsits diferents, que són, primer, que el cridat realitzi actes que manifestin necessàriament la seva voluntat d'acceptar o, segon, que el cridat realitzi actes que no tindria dret a executar sinó en qualitat d'hereu..." .

La aceptación tácita debía realizarse mediante actos que manifesten necesariamente la voluntad de aceptar o bien que el llamado-s efectúan actos que no tendrían derecho a ejecutar sino en su cualidad de heredero. A estos efectos, el recurrente afirma que siendo ciertos los actos que da por probados la sentencia recurrida todos los que se producen con anterioridad al transcurso de los 30 años se limitaron a sendos requerimientos de los que no puede desprenderse la aceptación tácita de la herencia. En cambio, posteriormente, ya transcurrido dicho plazo se aceptó la herencia en forma expresa por los actores.

Nótese que en el art. 28 del Código de Sucesiones , al igual que en la Compilación, se disponía que el derecho del llamado a aceptar o repudiar la herencia tenía un plazo de prescripción de 30 años, desde que le fue deferida. No obstante, para la aceptación tácita se establecía que solo se entenderá tácitamente aceptada cuando el llamado efectúa un acto que no podría realizar si no fuera a título de heredero, acepción más estricta que aquella establecida en el art. 999 del Civil, aplicable a la litis. Posteriormente, en el Código Civil de Catalunya (CCCat) se dispuso inicialmente, en el art. 461- 12 , que el derecho del llamado a aceptar o repudiar la herencia caduca a los treinta años de la muerte del causante, precepto que fue reformado por la Ley 6/2015, de 13 de mayo, de armonización del CCCat, en el sentido de que el derecho del llamado a aceptar la herencia no se encuentra sometido a plazo. Y se dispone en el art. 461- 5 CCCat en qué casos puede deducirse que se acepta tácitamente la herencia.

En definitiva, vemos, que el camino seguido por el legislador catalán para establecer el plazo para aceptar o repudiar la herencia ha sufrido importantes cambios desde la Compilación hasta la actualidad. Desde entenderlo como plazo de prescripción desde que fue deferida - Compilación y CS- hasta considerarlo como de caducidad desde la muerte del causante - inicialmente el CCCat- hasta la norma vigente, en la actualidad, que declara que no se encuentra sometido a plazo.

No obstante, en el caso litigioso, como hemos señalado, las normas aplicables eran las de la Compilación de Cataluña que establecía un plazo de prescripción de 30 años a contar desde que le fue deferida.

3 - La sentencia recurrida declara que el plazo de treinta años es de prescripción y, en su consecuencia, podía interrumpirse con arreglo a lo establecido en el art. 1973 del Código Civil , considerando, en todo caso, que aquellas actuaciones anteriormente referidas en el fundamento precedente, caso de no tener virtualidad a efectos de aceptación tácita, si lo tendrían como actos de interrupción de la prescripción, por lo cual, a la fecha del otorgamiento de escritura pública de aceptación, el 28 de octubre de 2.002, momento en que los hermanos manifestaron su aceptación a la herencia ante Notario, aún no había prescrito.

Por tanto, la ratio decidendi de la resolución de la Audiencia estima que aquellos actos realizados

mediante requerimientos efectuados con anterioridad al transcurso del plazo de prescripción si eran susceptibles de aceptación tácita de la herencia y, en todo caso, si no lo fueran pueden entenderse como interruptores de la prescripción que comenzaría a computarse de nuevo y, por ende, al momento de la aceptación expresa, en 2.002, no habría transcurrido el plazo de 30 años.

Asimismo, añade también como *ratio decidendi*, que, en cualquier caso, la aceptación de D. Bernabe no se produce hasta 2.002 en sentido similar a sus hermanos, por lo cual, una vez aceptada expresamente la herencia paterna en 2.002, primero, por D. Bernabe, y luego por el resto de los hermanos, es decir, con anterioridad al juicio de división -que no produce cosa juzgada, por sustanciarse en un proceso de jurisdicción voluntaria--, se concluye por la sentencia recurrida que "... la misma se hizo irrevocable y sólo podía ser atacada su validez cuando adoleciese de vicios que anulen el consentimiento o apareciese un testamento desconocido, lo que no acontece en el caso de autos".

4.- Expuestos los antecedentes y hechos probados en el presente litigio, la normativa aplicable y la *ratio decidendi* de la sentencia recurrida precedentemente señalada, procede la desestimación del recurso por los siguientes motivos: (A) Opuesto por la parte recurrida la inexistencia de jurisprudencia contradictoria de este Tribunal, ha de estimarse dicho óbice de admisibilidad. La doctrina contradictoria de las Audiencias no puede fundar un recurso de casación, si bien en el Acuerdo no jurisdiccional de fecha 22 de marzo de 2.012 señalamos que las discrepancias existentes entre las Audiencias sobre una determinada cuestión jurídica revelará el interés casacional del recurso si esta Sala no se hubiese pronunciado ya sobre ella. En autos, resulta que no existe la discrepancia de lo resuelto por las sentencias citadas de la Audiencia de Barcelona con la dictada en los presentes autos pues, por un lado, los hechos enjuiciados en los mismos no guardan ni siquiera analogía con los del supuesto litigioso, y, por otro, los actos de conservación y mantenimiento de una finca no pueden ser considerados como aceptación tácita -art. 99 de la Compilación- lo que resultaría aplicable al recurrente pero no a sus hermanos.

En su consecuencia, las causas de inadmisibilidad en este momento se convierten en motivo de desestimación, pues aun cuando se haya admitido a trámite el recurso de casación por interés casacional; ello no impide, sino todo lo contrario, que pueda (y deba) realizarse de nuevo un examen en el momento de dictar sentencia, máxime si fue denunciado en el escrito de oposición, como esta Sala tiene reiteradamente declarado (SSTSJC 18/2008, de 8 de mayo, 28/2008, de 15 de julio, 16/2009, de 16 de abril, 50/2009, de 4 de diciembre, 42/2010, de 15 de diciembre, 10/2011, de 28 de febrero y 17/2015, de 16 de marzo). Téngase presente que los autos de admisión tiene un valor limitado y reducido a favorecer la tramitación y facilitar un pronunciamiento definitivo por sentencia, por lo cual, dada la limitación de su objeto no se excluye la revisión del criterio previamente adoptado cuando las razones jurídicas concurrentes comportan un pronunciamiento de inadmisión. Por tanto, la circunstancia de su previa admisión no conlleva la subsanación de defectos esenciales en su interposición, lo cual procede cuando se trata de los requisitos previstos legalmente como condicionantes de la admisión, dada su naturaleza de orden público (*ius cogens*) que deba conferírsele obligatoriamente y de oficio la consecuencia legalmente prevista de desestimación en cuanto sean advertidos, teniendo en cuenta, además, que no existe un derecho constitucionalmente protegido a interponer determinados recursos y que el principio *pro actione* proyectado sobre el derecho a la tutela judicial efectiva no opera con igual intensidad en las fases iniciales del pleito que en las posteriores.

(B) En el recurso no se impugna la totalidad de la *ratio decidendi*, pues como hemos señalado solo se efectúa respecto a si los actos realizados por los recurridos son constitutivos o no de aceptación tácita cuando dicha resolución no solamente se pronuncia sobre dicho extremo sino también se rechaza la demanda por cuando si no valieran como actos de aceptación serían de interrupción de la prescripción y, añade, lo que no ha sido cuestionado, que la acción ejercitada en la litis era de petición de herencia que debía comenzar a computarse al fallecer la madre, en 2.002, por lo cual, tampoco ha quedado prescrita el ejercicio de dicha acción, al momento de interponer la demanda, conforme la legislación vigente aplicable a autos, que era la Compilación de Cataluña, y (C) Por último, se declara en la sentencia recurrida, y tampoco es impugnado que la posición del recurrente era similar a la de sus hermanos pues todos ellos aceptaron expresamente la herencia, en 2.002, sin

que pudiera afirmarse, con éxito, que existiera una aceptación tácita previa por parte de D. Bernabe . Lo que sucedió, en el presente supuesto, es que mientras vivió la madre, hasta 2.002, la ocupación de la finca de Tona por D. Bernabe , según se declara probado y no combatido es que lo fue "... con consentimiento de todos los hermanos.... haciendo frente a los gastos que el mismo generaba y percibía íntegramente las rentas correspondientes a las otras dos viviendas que se integraban en el mismo inmueble, por lo que aquella ocupación, en vida de su madre, en modo alguno conlleva un acto claro y concreto indiscutible de que actuaba como dueño, único heredero y titular del dicho bien..." y dadas las posturas procesales de todos los hermanos y del recurrente, se hace patente que hasta tanto no se instó la demanda de división judicial del patrimonio de su padre a instancia de Dª Verónica , no opuso frontalmente la prescripción de la aceptación de la herencia respecto al resto de sus hermanos. A partir de dicha resolución, de 4 de mayo de 2.010 que se dictó, recordamos, en un proceso de jurisdicción voluntaria que se sobresee y no produce cosa juzgada, y que declaró que la aceptación de Dª Valentín no se había producido dentro del plazo legal, lo que pretendió fue constituirse en único heredero cuando todos los hermanos, con anterioridad, en 2.002, habían aceptado expresamente la herencia y la acción de petición de herencia deducida en la litis no había prescrito.

En su consecuencia, procede desestimar el recurso de casación interpuesto.

TERCERO - Costas y depósito para recurrir .

Las costas del presente recurso han de ser impuestas a los recurrentes por aplicación de los artos.

394 y 398 LEC.

Ha de declararse la pérdida del depósito consignado para deducir el recurso de casación, a tenor de lo establecido en la Disposición adicional 15^a.8 LOPJ .

FALLO:

LA SALA DE LO CIVIL Y PENAL DEL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTICIA DE CATALUÑA DECIDE: DESESTIMAR el recurso de casación presentado por la representación procesal de los recurrentes D.

Bernabe contra la sentencia dictada por la Audiencia Provincial de Barcelona (Sección 14^a) de fecha 27 de julio de 2017 dictada en el Rollo de apelación 1027/2015 , con confirmación de la misma e imposición de las costas de este recurso a la parte recurrente y pérdida del depósito constituido .

Notifíquese la presente resolución a las partes litigantes y con su testimonio remítase el Rollo y las actuaciones a la Sección indicada de la Audiencia Provincial .

Así por ésta sentencia, definitivamente juzgando, lo pronunciamos, mandamos y firmamos.

PUBLICACIÓN.- Esta Sentencia se ha firmado y publicado el mismo día de la fecha por los Magistrados de esta Sala que la han dictado. Doy fe.

El presente texto proviene del Centro de Documentación del Poder Judicial. Su contenido se corresponde íntegramente con el del CENDOJ.

7.3 Entrevistes

7.3.1 Entrevista al Notari Javier Fuertes

Javier Fuertes Fernández és l'actual notari de la població de Roses. Va estudiar Dret a la Universidad Complutense de Madrid durant cinc anys. Les oposicions de notaria les va començar a estudiar durant la carrera. No té cap màster, ja que no es requereix per a presentar-se a les oposicions. Mentre estudiava les oposicions, el Colegio de Notarios li va assignar un preparador, amb el qual quedava una vegada per setmana per preguntar la lliçó i cronometrar el temps d'explicació, els quals no han de ser entre divuit i vint minuts. Els exàmens que va realitzar constaven de dues exposicions orals i dues escrites, pels quals es va haver d'estudiar més de tres-cents temes. El temps que es disposa en els exàmens escrits és de sis hores i aquests són exercicis pràctics. Un cop s'apropaven els exàmens, les cites amb el preparador van passar mensuals. En el seu cas, va estudiar el primer examen durant tres anys i el va aprovar, però el segon examen el va suspendre, la qual cosa va suposar haver presentar-se al cap de dos anys a una nova convocatòria i tornar a intentar des del principi aprovar tots els exàmens. Va ser en aquest moment quan va poder aprovar-los. Per tant, va trigar set anys i mig en poder aconseguir la titulació.

La Notaria de Roses és la primera notaria on treballa i porta exercint com a Notari d'aquesta vuit anys.

Aquesta entrevista, la qual adjuntaré a continuació, va ser feta el set de gener del 2020 a Roses.

· On troben arxius de casos resolts que els ajudin a resoldre algunes sentències més complicades?

Hi ha diverses empreses que es dediquen a ajudar als estudiants de dret, sobretot als opositors, i és on es poden trobar les últimes actualitzacions de les reformes de lleis i també exemples de casos resolts que a vegades ajuden a resoldre casos complicats. Entre les més conegudes trobem BOE, la seu

electrònica de l'Agència Estatal Butlletí Oficial de l'Estat, VLEX, la qual és de pagament i requereix una subscripció, i la pàgina web on accedeixen la majoria dels opositors, *Notarios y Registradores*. La que normalment utilitzo amb més freqüència és BOE i de vegades VLEX, tot i que mentre opositava era més útil la pàgina web de *Notarios y Registradores*.

· *Quines són aquelles persones que tenen accés o autoritat per accedir als arxius dels testaments?*

Tothom té accés als continguts d'aquestes pàgines, excepte VLEX, la qual requereix aquest pagament i subscripció. Tot i això, els continguts als quals es poden tenir accés sense una inscripció i/o autorització no són la totalitat.

· *Solen venir junts els matrimonis i les parelles de fet per elaborar un testament?*

En el cas que s'institueixin entre ells i es vulguin beneficiar mútuament la resposta és afirmativa. Tot i això, tot depèn del patrimoni que tinguin o que comparteixin o, fins i tot, de la relació entre ells. Sempre que decideixin venir junts a la notaria, el testament s'haurà de fer per separat.

· *Hi ha un document o una normativa o s'ha de seguir un protocol per determinar la capacitat testamentària del causant?*

No hi ha cap document que especifiqui la manera en què s'ha de determinar la capacitat testamentària d'un testador. Quan arriba una persona interessada per realitzar un testament ja passa pel filtre de les secretàries i de l'oficial, els quals m'avisaran en el cas que identifiquin un comportament inusual. A partir d'aquí tot depèn del notari. En el moment que arriba per signar el testament, el qual és elaborat per l'oficial, normalment insisteixo en els actes que vol realitzar i a les persones que vol deixar l'herència. També pot ser que una persona tingui un interval lúcid, però que a l'hora de llegir el document es trobi despitat o no s'adoni del que està fent. A més a més, un dels protocols que segueixo per

determinar la capacitat és interactuar individualment amb el testador en el cas que aquest vingui acompanyat amb una altra persona, la qual té intencions de quedar-se amb l'herència.

· Pot un notari elaborar un testament per a si mateix o per llei ha d'adreçar-se a un altre notari? En tot cas, com es determina la capacitat testamentària en aquestes circumstàncies?

Un notari té capacitat per elaborar un testament per a si mateix, no hi ha cap llei que ho impedeixi ni que obligui a aquest a accedir als serveis d'un altre notari per fer-ho.

· Pot anar un notari a la propietat d'una persona o a l'hospital per fer un testament quan la persona no es troba en plenes capacitats per dirigir-se a la notaria? Ha d'anar el notari o pot anar un oficial que el substitueixi?

Totalment, és un acte que en aquesta notaria ho fem regularment, sobretot a la residència de Roses, ja que no hi ha cap problema a dirigir-se a aquell lloc, ja sigui un centre hospitalari o una casa particular, si el testador no pot venir a la notaria.

No hi pot haver cap persona que vaig en nom meu. Només és el notari que té l'autoritzat per signar els documents, tot i que l'oficial si que pot redactar-los segons la petició del testador.

· Quin protocol es segueix quan la família d'una persona a punt de morir vol que es realitzi un testament de manera ràpida?

Es segueix el mateix protocol i els mateixos passos que en qualsevol cas. L'única diferència és que nosaltres mateixos ens preocupem per fer-ho el més ràpid i el més aviat possible.

· És necessari que hi hagin testimonis quan es realitza un testament davant de notari? I quines són les persones que han d'anar a l'obertura del testament?

Anys anteriors sí que era necessària la intervenció de testimonis, però actualment no. Segons la llei, només és obligatori que assisteixin testimonis en el cas que el testador sigui cec, no pugui signar o no compregui l'idioma.

Primerament, s'haurà d'acreditar que aquella persona ha mort entregant el certificat de defunció. A partir d'aquí, els interessats en heretar acudirán a la notaria, però no es procedirà a l'obertura del testament a menys que aquests siguin familiars o tinguin possibilitats d'heretar

· Què succeeix quan els familiars del causant es neguen a presentar-se a la notaria per a l'obertura del testament? Passa directament a la Generalitat o hi ha un article del CCCat o del CC que obliga als familiars a estar presents durant l'obertura del testament, tot i que sàpiguen del cert que no acceptaran l'herència?

Si algú decideix renunciar a l'herència, aquest haurà fer-ho expressament davant de notari. Hi ha casos en què la persona que renúncia ho fa a favor d'una altra persona, de manera que l'herència no queda sense beneficiaris del patrimoni. Si queda com a hereu forçós la Generalitat o l'Estat aquests no hauran de pagar cap impost.

· Quin és el procés que es segueix d'un cas intestat?

Primerament, amb l'entrega del certificat de defunció, la notaria demana el certificat d'últimes voluntats, el qual acreditarà que el causant no ha atorgat testament. Després es signa l'acte d'hereus abintestat. A partir d'aquí es fa la prova documental amb el llibre de família, els documents matrimonials, l'empadronament, entre d'altres documents i s'assignen dos testimonis o quatre, en cas que no siguin suficients. Es signa l'acceptació de l'herència i es deixen vint dies per reclamar. Finalitzat aquest termini, es procedeix a l'acceptació i partició de l'herència.

· *Com es calcula la legítima i l'ISiD corresponent en cada cas? La notaria disposa d'una assessoria interna o contracta a una externa per aquest càlcul?*

En el nostre cas, nosaltres no portem a terme aquesta gestió, sinó que és el client qui pot gestionar i fer els càlculs corresponents, si saben fer-ho, o decidir una gestoria que s'encarregui de la liquidació dels impostos.

· *Hi ha alguna possibilitat que els futurs hereus rebin l'herència sense que hagin de pagar l'ISiD? L'Estat té algun mecanisme per evitar l'impagament de l'impost? Això ocorre?*

És molt complicat evitar el pagament d'aquest impost, però l'única manera que hi ha és aplaçar l'acceptació de l'herència i/o deixar prescriure als quatre anys i mig aproximadament el pagament de l'impost. Tot i això, és molt probable que Hisenda, al cap dels sis mesos que hi ha de plaç per pagar-lo, comenci a enviar cartes exigint aquest pagament i, a més a més, afegirà càrregues i sancions, de manera que s'acabarà pagant més quantitat.

En el cas que el causant sigui de nacionalitat francesa, és més probable que pugui evitar el pagament de l'ISiD, ja que Hisenda no té capacitats per determinar si aquella persona ha mort o no.

7.3.2 Entrevista a l'advocada Sandra Canelada

Sandra Canelada, advocada llicenciada en Dret, va començar la carrera l'any 1990 a la Universitat Abat Oliva, Barcelona. Tot i això, els dos últims anys els va finalitzar a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la qual cosa, es col·legiada en dret des de l'any 1995, en el mateix moment que finalitzà la carrera, ja que en aquella època la duració era de cinc anys. Abans de començar a treballar, va realitzar pràctiques com a passant a quart i cinquè de carrera en una empresa. S'ha de remarcar que no es seguia el mateix protocol que es segueix actualment, ja que, en el seu cas, va treballar durant dos anys consecutius sense tenir cap contracte ni un salari, el que antigament es coneixia com a "passantia".

Es va especialitzar en dret penal i laboral i, posteriorment, en dret civil i mercantil. Ha treballat en diverses empreses de Barcelona i Girona com a advocada civil, però actualment treballa per dues empreses privades, les quals han sigut la seva ocupació principal des de fa dotze anys. Durant al matí, treballa per una de les empreses i, per les tardes treballa des de casa per a l'altra. En aquestes, la seva tasca és la gestió mercantil i, per tant, actualment no es dedica especialment al dret civil, tot i que de vegades realitza tasques respecte aquest. Pel que fa referència a l'empresa on treballa de manera presencial, es considerada com a "senior lawyer" i té sota el seu càrrec una altra persona recent llicenciada en dret, la qual s'anomena "junior lawyer". Ha presenciat diversos casos de testaments, en els quals havia de seguir una sèrie de procediments durant els vint dies posteriors a l'obertura d'aquests. El primer pas consistia en organitzar una entrevista amb el client, a partir del qual havia d'extreure unes conclusions del cas i trobar proves que fessin referència a aquest. Finalment, elaborava un redactat que havia de presentar, en cas necessari, en el judici. Després d'aquest procés, tot depenia de la sentència que dictés el jutge.

Encara té present un cas que el va portar un llarg temps i amb el qual va quedar molt afectada. Aquest tractava d'un nen de dos anys que havia sigut maltractat pels seus propis progenitors. Després de diverses denúncies va ser donat com a fill d'acollida a una família i, en aquest cas, era la Generalitat de Catalunya la qui tenia la custòdia del nen. Temps després, la família d'acollida va sol·licitar l'adopció del nen, però, just en aquest moment, la mare biològica es va oposar. La Generalitat i els advocats van haver de fer el possible perquè la mare no aconseguís el seu objectiu. Per això, van presentar el cas al Tribunal Suprem de Justícia. Fins que no es va dictar sentència, tant la família com els advocats estaven preocupats i neguitosos, ja que havien d'aconseguir que s'acceptés l'adopció, sinó seria el nen qui tornaria a partir tot allò pel que va passar. Al cap d'un any, van acabar guanyant el judici i el nen va poder ser adoptat. Finalment, la mare va desistir, i no va tornar a presentar cap mena d'oposició.

Aquesta entrevista, la qual adjuntaré a continuació, va ser feta el vint-i-dos de novembre del 2019 a Roses.

· Quina és la predisposició que hi ha a l'hora de decidir redactar un testament? O hi ha diversos motius que impulsen a la seva elaboració? Hi ha algun tipus de tendència o només aquells qui tenen rendes altes són els qui es preocupen de fer-los? Hi ha hagut algun canvi en aquest sentit?

El moment en que es decideix elaborar un testament és molt relatiu, ja que aquesta decisió normalment depèn de diversos factors, com per exemple la cultura, la tradició o els béns. En aquest últim cas, aquells qui tenen més béns o més patrimoni seran els qui es preocuparan més per aquest qüestió. En canvi, els qui no disposen pràcticament de béns no en solen realitzar i prefereixen regir-se segons la successió intestada. El primer que es fa és una relació de béns i, per tant, si el causant no disposa de béns o en té molt pocs, això fa que es pugui permetre no tenir un testament, ja que, com que no deixarà pràcticament res, seguint l'ordre de successió i el procés que es segueix en els abintestats serà suficient per determinar l'hereu dels seus béns.

· Hi ha tradició o costum d'elaborar testaments? Quina és la franja d'edat que més n'elabora?

Elaborar un testament o decidir el moment i la manera per fer-lo és una decisió i una acció molt personal, és a dir, tot depèn del causant. No considero que hi hagi una franja d'edat, aquesta no és la qüestió. Si que és veritat que potser el moment decisiu o més freqüent per portar-ho a terme és quan es tenen fills, però aquest no és determinant. Per exemple, en el meu cas el vaig fer quan em vaig comprar el cotxe. Tal i com he dit abans, depèn en gran part de la quantitat de béns de què disposi el causant i, en part, de la seva situació tant econòmica com familiar.

· On troben arxius de casos resolts que els ajudin a resoldre algunes sentències més complicades?

No se sol anar a arxius anteriors per orientar-se en un cas, tot i que aquest sigui complicat. Quan t'arriba un client demanant per fer un testament, el que se sol fer normalment és primer demanar els documents que siguin necessaris. Quan ho tens tot, es demana al notari o al passant del notari, que en aquest a Roses és en Juan Carlos, que redacti el document i, un cop redactat, el causant es dirigeix a la notaria per signar-lo. Després de tot aquest procés, el notari l'envia al Registre d'Actes d'Última Voluntat a Barcelona o a Madrid. Quedarà com a vàlid l'últim testament que s'hagi realitzat en vida pel causant. En el moment que aquesta persona mor, s'envia una notificació per saber si el causant tenia testament o no. Després d'això, arriba un document al notari amb tots els testaments que havia fet, si és que en tenia, tot i que només sigui l'últim el que es seguirà. Aquest document s'anomena Certificat d'Últimes Voluntats i és amb el qual el notari pot comprovar si el cas s'haurà de seguir per la successió testada o intestada. Els hereus es dirigiran a la notari per reclamar una còpia del testament i, en aquell mateix instant, es pagarà el que correspongui. En el cas que es vulgui impugnar o que s'estigui en desacord, el procediment és més complex, ja que s'haurà d'acreditar que el causant no tenia capacitat testamentària, per la qual cosa, s'aniria en contra d'una persona que té fe pública, el notari.

· Quines són aquelles persones que tenen accés o autoritat per accedir als arxius dels testaments?

Només un notari pot demanar al registre que se li envii el certificat de qualsevol persona per comprovar si aquesta tenia testament. Tot i això, el Certificat d'Últimes Voluntats és de caràcter públic i, per tant, pot ser sol·licitat per qualsevol persona, però només es podrà saber en quina notaria s'ha elaborat l'últim testament, ja que s'han de seguir unes condicions per obtenir una còpia d'aquest.

· Es recomanable l'ajuda d'un assessor o un gestor a l'hora d'elaborar i/o acceptar l'herència?

En la major part dels casos és el notari la persona que s'encarrega d'assessorar al causant quan aquest decideix fer un testament. Només aquelles persones que tinguin un cas més concret o més específic seran les que requereixin un assessor o un advocat, tot i que no és necessari. També és el notari qui s'encarrega de que els hereus coneguin el que és més correcte i beneficiós per a ells, tot i que es pot contractar a un advocat per a més ajuda, tal i com ocorre quan vas a elaborar el testament.

· Un advocat o advocada ha de participar en l'elaboració d'un testament? I en la recepció d'una herència, en cas de desacord? Ha intervingut en algun cas?

Tal i com he dit, sempre un advocat o una advocada pot participar en el procés si el contracten, però no és obligatori. En cas de desacord, pot fer-ho el notari, tot i que cadascuna de les parts pot contractar un advocat/da que defensi la seva postura. També pot ocórrer que només hagi d'intervenir un mediador en el cas que el problema no sigui complex.

He intervingut en diversos casos, però un dels més estranys va ser quan un home treballador va arribar al bufet on treballava a Barcelona dient que se li havia mort la mare, la qual mai havia fet un testament. Aquest tenia un germà. En aquest cas, ens vam adonar que el germà ja havia anat al notari dient que era fill únic i, per tant, l'únic hereu. La qüestió era que la mare havia viscut a Andalusia i un home ric del poble la va deixar embarassada del primer home que havia vingut a reclamar l'herència. Tot i això, en aquella època, aquesta història va quedar amagada i va fer veure que el seu fill era el seu germà, el qual va ser inscrit al registre com a fill d'una altra persona. En arribar a Catalunya, no van canviar la partida de naixement i això va comportar aquesta confusió. Quan l'home ric del poble va morir, va deixar propietats a la mare per tal que aquesta li deixés només al seu fill. Aquest va ser un error que va comportar que, per dret, no només el seu fill es quedés amb les seves propietats, sinó també l'altre fill de la mare, el seu germà, ja que no va cedir les seves propietats directament al seu fill biològic. Abans d'això, es va ordenar al jutge que es fessin les proves de l'ADN mitocondrial, el qual va acceptar. Tot i

això, no es van acabar fent perquè entre els advocats i els germans es va arribar a un acord, per el qual tots dos rebrien la meitat dels béns de la mare.

· Hi ha un document o una normativa o s'ha de seguir un protocol per determinar la capacitat testamentària del causant?

No hi ha cap document ni cap normativa que s'hagi de seguir, és el notari qui en el mateix moment d'entrevistar al causant decideix la seva capacitat per elaborar el testament. També pot passar que els notaris s'ho hagin de plantejar quan el causant és una persona de la tercera edat. És en aquests casos quan el notari fa el possible per determinar la capacitat sense que la família se n'adoni. Si el notari decideix que no la té, el que normalment fa la família es dirigir-se a un altre notari.

· És necessari que hi hagin testimonis quan es realitza un testament davant de notari? I quines són les persones que han d'anar a l'obertura del testament?

No és necessari, tot i que depèn del tipus de testament. Si és hològraf o un testament especial el més probable és que es requereixi la presència de testimonis. Quan el notari signa el document declara fé pública. En canvi, si no hi ha testaments s'ha de fer una declaració de drets i seguir l'ordre de de successió per acreditar la relació familiar amb el causant. Tot i que el notari no té la obligació de d'assegurar aquesta relació.

No és el notari qui llegeix el testament davant dels hereus, sinó que aquest només entrega un sobre amb una còpia d'aquest. Tots els hereus s'han de posar d'acord per poder adquirir o rebutjar l'herència. En cas contrari, els hereus que vulguin acceptar-la hauran de posar una demanda al jutge perquè decideixi que s'ha de fer o perquè obligui als hereus que no hagin rebutjat o acceptat perquè aquests ho facin.

· Què succeeix quan un hereu no té la capacitat mental i/o econòmica per acceptar i fer-se càrrec de l'herència?

Ha de ser declarat incapaç per un notari sempre que estigui segur que no té capacitat mental. Això només ocorre a aquelles persones majors d'edat; aquells que siguin menors no caldrà demostrar la seva incapacitat, sinó que s'haurà de decidir un representant o un tutor legal major d'edat que s'encarregui de la seva part fins que aquest no sigui major de divuit anys.

· Pot una persona reclamar una part de l'herència si no ha estat inclosa en la repartició de l'herència? Què passaria en aquest cas?

Si no ha estat inclosa en el testament no pot ni impugnar ni reclamar part de l'herència, ja que el testament representa que és l'última voluntat i que, per tant, el causant te el dret d'incloure qui consideri i a destinar els béns a qui desitgi. Només serà en el cas que estigui inclòs quan podrà impugnar-lo perquè considera que aquella persona no tenia capacitat testamentària. Tot i això, aquest procés és llarg i serà en un judici on es valorarà i determinarà aquesta qüestió. A més a més, el causant també tindrà el dret de decidir a qui desheretar segons les causes de desheretament que regeixen el codi civil, com per exemple, per intent d'assassinat.

· És possible la impugnació d'un testament per part d'un hereu?

Tal i com he comentat, aquesta acció serà impossible, ja que el testament són les últimes voluntats del causant i no de l'hereu, excepte en el cas on la causa sigui la incapacitat testamentària del causant.

· Què ocorre quan un dels hereus renega la seva part de l'herència?

En aquest cas no és l'Estat o la Generalitat qui es quedarà amb els béns que hauria d'heretar aquesta persona, sinó que la proporció dels altres hereus inclosos en la legítima acreixerà.

· Quin procediment es segueix si no localitzen a un dels hereus o aquest ha mort?

En el cas que una part hereus reclami la seva part de l'herència, aquests no podran rebre-la a menys que tots s'hagin pronunciat, és a dir, que hagin acceptat o rebutjat la seva proporció a la qual tenien dret. Per tant, en el cas que un dels hereus no s'hagi pronunciat, s'haurà d'interposar una demanda judicial per tal d'obligar d'alguna manera a l'hereu a decidir que vol fer amb la part que li correspon de l'herència. Hi poden haver altres possibilitats, com per exemple, que no hi hagi contacte per part dels hereus amb aquesta persona o que aquesta estigui desapareguda. En el cas que no hi hagi una relació amb aquesta i els hereus, s'haurà d'interposar una demanda per tal que, mitjançant diligències o el ministeri, es pugui detectar a aquest hereu. Si aquesta persona es buscada però no la troben, s'haurà de declarar que aquesta persona està desapareguda legalment, de tal manera que la resta d'hereu puguin rebre l'herència.

Si la persona ha mort, es seguirà un procés, el qual s'anomena substitució vulgar. Segons aquesta llei, la part de l'herència que havia de rebre serà cedida als fills d'aquest o als néts, en el cas que els fills hagin mort.

Vaig portar un cas molt semblant a aquesta situació, en la qual una clienta demanava la seva part de l'herència, però no podia rebre-la sense abans obtenir la resposta de l'altre part. Com que no es sabia la localització de l'altra hereva, es va interposar una demanda per localitzar-la, ja que l'últim que sabien d'ella era que havia estat a Cuba. Després d'haver contactat amb el consolat de Cuba i de França no la va poder trobar. Tot i això, finalment es va poder contactar amb un cosí d'aquesta, el qual ens va posar en contacte amb l'hereva. Després de tot això, aquesta va renegar la seva part.

· Un testament hològraf invalida un testament obert? Què succeeix o quin dels dos es segueix en el cas que es trobin fetes aquestes dues tipologies en un mateix cas?

És l'últim testament el que invalida els anteriors, independentment del tipus. Quinze dies després de la defunció del causant, s'estableix amb el certificat d'última defunció, el qual es pot omplir per Internet o per correu, que aquella

persona a mort. El notari rep el certificat d'últimes voluntats i es segueix l'últim testament, sempre que aquest sigui vàlid. Si l'últim és hològraf, a menys que no sigui invàlid, serà el que es seguirà.

En el cas que el testament sigui hològraf, el procediment és més complex i rigorós. Com que aquest tipus no ha d'estar signat per un notari i normalment és el causant qui el guarda, un cop es troba s'iniciarà un procés judicial que declari la validesa del testament. S'haurà de determinar mitjançant la prova d'altres escrits que havia estat escrit pel causant, de tal manera que estigui escrit «de punto y letra» i signat per aquest. A més a més, es requeriran testimonis perquè presentin proves sobre això i també per defensar i demostrar que no va ser obligat d'alguna manera a escriure a aquell testament, a part d'analitzar que presenta tots els requisits necessaris per ser vàlid. Tanmateix, aquest haurà de ser l'últim testament del causant, en cas contrari, tal i com he dit, només serà l'últim el que tindrà validesa.

· Quina legislació segueixen els testaments dels capellans? Qui és l'hereu dels seus béns?

S'aplica la mateixa legislació que a la resta, és a dir, el codi civil català o espanyol, depenent de la situació. En el cas que aquest faci testament, és ell qui decideix a qui cedirà els seus béns. En cas contrari, l'hereu dels seu patrimoni es determinarà segons l'ordre de successió, primer els descendents, després els ascendents i finalment els parents de tercer i quart grau.

· Quan es llegeix un testament després de la mort del causant? Quants dies s'han d'esperar els hereus per rebre l'herència, en el cas que l'acceptin?

A partir dels quinze dies de la mort del causant, es pot demanar el certificat d'últimes voluntats en el mateix notari que va atorgar testament. Aquest entregarà una còpia a cadascú dels hereus. A partir d'aquí, es podrà començar el procés de tramitació de l'herència i de traspassar el patrimoni cap als hereus corresponents. Si hi ha desacord o qualsevol altre factor que impedeixi la entrega de l'herència, els hereus es poden posar en contacte amb un notari, el

qual pot ser un diferent, o fins i tot amb una advocat/da per poder posar una solució al problema.

Els hereus sobretot hauran d'acceptar el benefici d'inventari, és a dir, la relació entre els béns i els deutes. D'aquesta manera, els deutes del causant es pagaran fins a la quantitat a la que arribi el valor dels seus béns. Així, si el deute supera el valor del patrimoni del causant, els béns de l'hereu no intervinguin en el pagament dels deutes d'aquest.

· Es pot modificar el testament després de la mort del causant?

És impossible modificar el testament del causant. Els hereus només podran declarar la invalidesa del testament o demostrar que el causant no tenia la capacitat testamentària en aquell moment, la qual cosa requerirà un procés llarg i difícil, ja que s'estarà qüestionant la paraula d'una persona que té fe pública.

En el cas que el testament sigui nul, es seguirà l'anterior o passarà a ser un cas abintestat. Distingim tres tipus de nul·litat del testament: nul·litat de ple dret, és a dir, la totalitat del testament, el qual no ha tingut mai efectes jurídics perquè és contrari a la llei i, per tant, aquest queda sense efecte legal. En aquest cas s'aplicarà l'anterior o, si no hi ha un testament anterior, com un cas intestat. Tanmateix, pot ser anul·lable, és a dir, a efectes jurídics només es considera nul·la una part del testament. Aquest últim continua sent vigent, però en substitució a la voluntat del causant s'aplicarà la llei, tot i que aquest procediment dependrà del jutge i del percentatge del testament que sigui considerat nul.

Un cop acceptada l'herència, es farà una escriptura d'acceptació d'aquesta i del valor que s'hereta individualment i, finalment, es pagarà la quantitat corresponent.

· Què succeeix quan els familiars del causant es neguen a presentar-se a la notaria per a l'obertura del testament? Passa directament a la Generalitat o hi

ha un article del CCCat o del CC que obliga als familiars a estar presents durant l'obertura del testament, tot i que sàpiguen del cert que no acceptaran l'herència?

No, no hi ha cap llei que t'obligui. Disposes de trenta anys per acceptar o rebutjar l'herència i de sis mesos per pagar l'ISiD. Tot i això, com a partir dels quatre anys i mig el pagament de l'impost prescriu, hi ha molta gent que decideix esperar-se per així no haver de pagar l'impost.

· Què ocorre quan un testament no és acceptat?

Si els hereus no l'accepten es recorre a l'ordre de successió, fins que s'arriba als parentescs de quart grau. Si aquests últims tampoc l'accepten, l'herència passa a tenir com a hereus forçosos a l'Estat o a la Generalitat de Catalunya.

· Quin és el procés que es segueix d'un cas intestat?

L'inici del procés és el mateix que el d'un cas testat. Després dels quinze dies de la defunció del causant es demana un certificat de defunció i, posteriorment, el certificat d'últimes voluntats, amb el qual es determinarà que el causant no disposa de testament. A partir d'aquí el procés varia. S'haurà d'anar a fer la declaració de drets al notari amb uns testimonis. Es demostrarà tot el patrimoni del causant i després de fer l'inventari es podrà acceptar l'herència.

· Com es calcula la part de la legítima i l'ISiD corresponent en cada cas? Quina és la diferència de la quantia que es pagaria en un cas testat i un abintestat?

La legítima es una quarta part de tot el valor dels béns de l'herència segons el CCCat i s'han de seguir les regles que es regeixen en el codi per determinar la quantitat base. Normalment és una gestoria la que s'encarrega del pagament d'aquest impost. Primerament un perit valora el patrimoni que deixa als hereus el causant. Després d'obtenir aquest valor, per calcular l'import real s'hauran de deduir els deutes, la despesa de l'enterrament i del funeral i també de l'última malaltia. A partir d'això, les reduccions també depenen del grau de parentesc,

és a dir, com més gran sigui el grau menys descompte serà aplicat, a excepció del quart grau, al qual no se li aplica cap reducció. Aquest serà el valor segons el qual s'aplicarà el percentatge de l'impost. L'ISiD és autonòmic, és la comunitat autònoma qui determina el percentatge que s'aplica.

· En el cas que l'hereu sigui una institució pública o una associació, han de pagar l'ISiD corresponent a l'Estat? Si l'hereu és l'Estat Espanyol o la Generalitat de Catalunya també l'ha de pagar, tot i que aquests siguin hereus forçosos?

Si l'hereu és una institució o associació haurà de pagar obligatòriament l'impost, tot i que aquest no tindrà cap tipus de bonificació ni de reducció, ja que no formen part de cap grau de parentesc respecte el causant. No m'he trobat cap cas en el que l'hereu sigui l'Estat o la Generalitat, però suposo que quedaran absents del pagament de l'ISiD.

· Hi ha alguna possibilitat que els futurs hereus rebin l'herència sense que hagin de pagar l'ISiD?

Com que per llei disposes de trenta anys per acceptar l'herència, pot liquidar l'impost sense acceptar-la, és a dir, esperant que l'impost prescrigui al cap de quatre anys i mig. Tot i que si t' enxampen, no només hauràs de pagar la part corresponent respecte l'herència, sinó també els recàrrecs, la sanció i la liquidació dels béns que considerin. Tot i això, només es podrà liquidar allò que sigui d'informació pública i, per tant, no es declararan aquells béns privats que no hagin estat inclosos en l'herència de manera específica.

· Després de la crisi econòmica, ha decaïgut el nombre de testaments que es redacten?

Pot haver influït de manera indirecta, ja que si aquesta ha provocat que la quantitat de béns o el valor d'aquests hagi disminuït, el nombre de testaments disminueixi a causa de l'augment de la pobresa entre la població. Tot i que no es fa cap mena d'estadística sobre això.

· *El testament més estrany en el que ha participat?*

Una senyora anglesa resident a Catalunya volia deixar com a hereu universal a una organització de caritat militar d'Anglaterra, ja que no tenia família que pogués heretar el seu patrimoni. A diferència d'Espanya, a Anglaterra t'avisen en cas que hakis quedat com a hereu o hereva d'una herència, però a Espanya no. Per tant, aquesta senyora volia saber si, en cas que aquesta organització fos l'hereu, quina seria la manera de notificar-la per tal que puguin rebre tots els seus béns. L'única opció que va tenir aquesta senyora al ser resident aquí era que avisés a aquesta organització, per tal que sabessin que quedarien com a hereus universals i que es preocupessin de rebre la notificació de defunció de la senyora quan aquesta morís.